

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องและได้นำเสนอตามหัวข้อต่อไปนี้

1. แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการตัดสินใจ
 - ความหมายของการตัดสินใจ
 - กระบวนการตัดสินใจ
 - ขั้นตอนในการตัดสินใจ
 - พฤติกรรมของผู้บริโภคและการตัดสินใจ
 - ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมผู้บริโภค
 - การตัดสินใจเลือกโรงเรียนของผู้ปกครอง
2. แนวคิดเกี่ยวกับการจัดการศึกษาระดับอนุบาล
 - การจัดการศึกษาระดับอนุบาลของโรงเรียนรัฐบาลสังกัดกรุงเทพมหานคร
 - การจัดการศึกษาระดับอนุบาลของโรงเรียนเอกชน
 - การจัดการศึกษาระดับอนุบาลของโรงเรียนรัฐบาลในเขตบางเขน
 - การจัดการศึกษาระดับอนุบาลของโรงเรียนเอกชนในเขตบางเขน
3. การอนุบาลศึกษาในประเทศไทย
 - โรงเรียนอนุบาลในปัจจุบัน
 - แนวคิดในการนำการอนุบาลศึกษาต่างประเทศมาปรับใช้ในประเทศไทย
4. องค์ประกอบในการตัดสินใจของผู้ปกครองที่ส่งบุตรหลานเข้าเรียนอนุบาล
 - ความมีชื่อเสียงของโรงเรียน
 - ทำเลที่ตั้ง อาคารสถานที่
 - การบริหารโรงเรียน
 - การจัดการเรียนการสอน
 - บทบาทหน้าที่ของครู
 - การอำนวยความสะดวกและการบริการ
 - การดูแลความปลอดภัย
 - การเก็บค่าธรรมเนียมการเรียน

5. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
6. กรอบแนวคิดในการวิจัย
7. สมมุติฐานการวิจัย

แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการตัดสินใจ

1. ความหมายของการตัดสินใจ

นักวิชาการได้ให้ความหมายของการตัดสินใจไว้มากมายดังนี้ คือ ลิชฟิลด์ (E.H. Litchfield.1956:3-25, อ้างถึงในรัชนิย์ พุนทรัพย์ทวีกิจ.2548:8) ได้กล่าวถึงการตัดสินใจว่า เป็นวัฏจักรหรือการหมุนเวียนของเหตุการณ์ (Cycless of Events) เริ่มตั้งแต่การกำหนดปัญหา การวิเคราะห์ปัญหา การวางแผนแก้ไข และการประเมินผล เมื่อบรรณการตัดสินใจไปแก้ปัญหาหนึ่งแล้วก็ได้ซึ่งปัญหาอื่นก็จำเป็นต้องอาศัยการแก้ปัญหาที่เป็นกระบวนการด้วยเช่นกัน

ไซมอน (Simon.1906:1, อ้างถึงในรัชนิย์ พุนทรัพย์ทวีกิจ.2548:8) ที่ได้อธิบายถึงการตัดสินใจว่า เป็นกระบวนการซึ่งประกอบด้วย 4 ขั้นตอน คือ

1. พิจารณาถึงพฤติกรรมทางเลือกหลายๆทาง
2. คาดการณ์ล่วงหน้าถึงผลของทางเลือกเหล่านั้น
3. ประเมินผลของทางเลือกแต่ละทางในแง่ของความพึงพอใจ ประโยชน์และสวัสดิภาพที่จะได้รับ
4. ทางเลือกที่ประเมินผลแล้วว่ามีดีที่สุด

โกวิท กังสนันท์ (2529:30, อ้างถึงในรัชนิย์ พุนทรัพย์ทวีกิจ.2548:8) ได้สรุปไว้ว่าการตัดสินใจจะสะท้อนให้เห็นถึงภาวะที่ ผู้ตัดสินใจมีตัวเลือกหลายๆตัว และเขาจะต้องเปรียบเทียบผลที่เกิดจากตัวเลือกต่างๆก่อนที่จะตัดสินใจ เพื่อเลือกตัวเลือกใดตัวเลือกหนึ่งเพื่อลงมือปฏิบัติให้บรรลุเป้าหมายหรือวัตถุประสงค์บางอย่างที่ต้องการ

แฮริสัน (Harrison.1973:21, อ้างถึงใน สุรสิทธิ์ แก้วใจ. 2542:9) ให้ข้อสรุปเกี่ยวกับนิยามของการตัดสินใจว่า เป็นการประเมินผลเกี่ยวกับการเลือกหรือตัวเลือกที่จะนำไปสู่การบรรลุเป้าหมาย การคาดคะเนผลที่เกิดจากการเลือกปฏิบัติต่างๆซึ่งจะทำการบีบบังคับให้ต้องเลือกตัดสินใจทางปฏิบัติที่จะส่งผลต่อการบรรลุเป้าหมายได้มากที่สุด

ชูลล์และคนอื่นๆ (Shull and Others.1970:10, อ้างถึงใน จุฬารัตน์ ประจงพงศ์พันธุ์. 2546:47) ได้ให้ความหมายของการตัดสินใจไว้ว่า หมายถึง การใช้สติปัญญาในการไตร่ตรองและ

เลือกกระทำเพื่อตอบสนองสิ่งที่ตนต้องการโดยจะเลือกกระทำจากทางเลือกหลายๆทางที่เกิดจากการคัดออก หรือเลือกเฉพาะทางที่ดีกว่าหรือชอบมากกว่าเท่านั้น

สรุปได้ว่าการตัดสินใจ หมายถึง การใช้ข้อมูลต่างๆในการพิจารณาเพื่อให้ได้มาซึ่งสิ่งหนึ่งสิ่งใดที่ตนพึงพอใจ โดยผ่านกระบวนการต่างๆ ตั้งแต่การกำหนดปัญหา การวิเคราะห์ปัญหา การวางแผนแก้ไขปัญหาและการประเมินผล เพื่อตัดสินใจเลือกทางปฏิบัติที่เห็นว่าดีที่สุดและให้ประโยชน์สูงสุด

2. กระบวนการการตัดสินใจ

นักวิชาการ ได้กล่าวถึง กระบวนการการตัดสินใจ ไว้ดังนี้

ไซมอน (Simon.1960:1, อ้างถึงใน สุรสิทธิ์ แก้วใจ.2542:10) ได้อธิบายว่า การตัดสินใจเป็นกระบวนการที่มีระดับขั้นตอนความสำคัญ 3 ขั้นตอน คือ

1. กิจกรรมสำรวจกรอง ผู้ตัดสินใจต้องรู้สภาพความเป็นไปของสภาพแวดล้อม ข่าวสารเพื่อดูสภาพต่างๆก่อนตัดสินใจ
2. กิจกรรมสร้างแบบ ผู้ตัดสินใจสร้างพัฒนาและวิเคราะห์แนวทางต่างๆที่สามารถดำเนินการได้ หรือสามารถปฏิบัติได้
3. กิจกรรมคัดเลือก ผู้ตัดสินใจเลือกหนึ่งทางเลือกระหว่างหลายๆทางเลือกเพื่อนำไปปฏิบัติได้จริง

เชสเตอร์ (Chester. 1978:123, อ้างถึงในรัชนิย์ พุนทรัพย์ทวีกิจ.2548:9) กล่าวถึงกระบวนการของการตัดสินใจว่า เป็นเทคนิควิธีการที่จะลดจำนวนทางเลือกลงมา การเลือกทางเลือกนั้นจะใช้เทคนิควิธีใดก็ตามที่จะเลือกทางเลือกเหล่านั้นลงมาเหลือทางเดียว นั่นหมายความว่าเลือกทางเลือกหนึ่งนั่นเอง

สรุปได้ว่า กระบวนการของการตัดสินใจ คือ เทคนิคอย่างหนึ่งที่จะลดจำนวนทางเลือกด้วยการศึกษาสภาพแวดล้อม ข่าวสารที่เกี่ยวข้องนำมาวิเคราะห์แนวทางที่สามารถปฏิบัติได้ หรือเกิดผลเสียน้อยที่สุด แล้วจึงเลือกทางปฏิบัตินั้น

3. ขั้นตอนในการตัดสินใจ

วุฒิชัย จานง (2523 ก:4, อ้างถึงใน รัชนิย์ พุนทรัพย์ทวีกิจ. 2548:9) ได้กล่าวว่า การตัดสินใจเป็นกระบวนการเลือกในระหว่างทางเลือกต่างๆและได้แบ่งขั้นตอนการตัดสินใจ ดังนี้

1. การแยกแยะตัวปัญหา ขั้นตอนการตัดสินใจนั้นเป็นเรื่องของการสร้างความมั่นใจและแน่ใจโดยการค้นหา ทำความเข้าใจกับปัญหา เป็นเรื่องของการแยกแยะปัญหาออกมาอย่าง

ชดหรือตัวปัญหาอย่างแน่นอน นั่นคือกระบวนการตัดสินใจจะเริ่มต้นตามขั้นตอนแรก เมื่อผู้ปกครองมีความรู้สึกว่าได้เกิดปัญหาขึ้นมา

2. การหาข่าวสารที่เกี่ยวข้องกับตัวปัญหานั้น คือ การเสาะหาสิ่งที่เป็นสาเหตุหรือสิ่งที่ก่อให้เกิดปัญหานั้น ซึ่งอาจจะไม่ใช่สาเหตุโดยตรงก็เป็นได้ ความสามารถที่จะหาข่าวสารข้อมูลที่ครอบคลุมมากที่สุด หรือข่าวสารที่สมบูรณ์ซึ่งอาจเป็นไปได้ แต่เป็นการเสาะหาตัวข่าวที่เกี่ยวข้องกับสาเหตุของปัญหามากที่สุดเท่าที่จะมากได้ ทั้งนี้การเสาะหาข่าวสารควรจะเป็นไปตามแนวความคิดที่ว่าข่าวสารสรรหานั้นจำเป็นต้องมีความเกี่ยวข้อง และจำเริญกับตัวปัญหาตลอดจนมีความเพียงพอในการแก้ปัญหา

3. การประเมินค่าของข่าวสาร ในบรรดาข่าวสารที่แสวงหานั้น ต้องยอมรับความจริงประการหนึ่งว่า ข่าวสารทุกชนิดที่หานั้น มิได้หมายความว่าเกี่ยวข้องกับตัวปัญหาและมีคุณค่ากับตัวปัญหาอย่างแท้จริงเสมอไป ดังนั้น จึงจำเป็นต้องมีการประเมินค่าว่าข่าวสารนั้นถูกต้องเหมาะสมเพียงพอ ตรงกับเวลา และความสามารถที่จะนำไปวิเคราะห์ปัญหาได้หรือไม่ ซึ่งจะมีการแสวงหาข่าวสารเพิ่มเติม หลังจากการประเมินค่าข่าวสารแล้วว่าไม่เพียงพอ หรือไม่เกี่ยวข้องเท่าที่ควรก็จำเป็นต้องตัดข่าวสารบางอย่างออกไป ถ้าเห็นว่าไม่เกี่ยวข้องกับตัวปัญหาที่จะทำการแก้ไขหรือตัดสินใจนั้น

4. การกำหนดทางเลือก เป็นขั้นตอนสำคัญในการตัดสินใจ คือ การกำหนดทางเลือกที่สามารถครอบคลุมวิธีแก้ปัญหามากที่สุดถ้ามีข่าวสารสมบูรณ์สำหรับปัญหาแต่ละเรื่องเราอาจกำหนดทางเลือกได้เหมาะสมและครอบคลุมอย่างแท้จริงได้ ถ้าข่าวสารไม่สมบูรณ์ก็กำหนดทางเลือกที่มีลำดับความสำคัญของการแก้ปัญหา

5. การเลือกทางเลือก เมื่อกำหนดทางเลือกแล้ว ขั้นตอนต่อไปคือ การเลือกทางเลือกที่จะนำไปปฏิบัติการต่อไป ขั้นนี้เองเป็นที่ยอมรับว่าเป็นการตัดสินใจแท้จริง การเลือกทางนั้นเกิดจากผลของการตัดสินใจ แต่ยังไม่สมบูรณ์ จำเป็นต้องมีขั้นตอนอีกขั้นหนึ่ง ซึ่งอย่างน้อยที่จะสร้างความสมบูรณ์ให้กับการตัดสินใจ

6. การปฏิบัติตามการตัดสินใจ เป็นการปฏิบัติตามผลการตัดสินใจหรือทางเลือกที่เราจะทราบได้ว่าการตัดสินใจนั้นถูกต้อง เหมาะสมเพียงใดหรือไม่ ก็ขึ้นอยู่กับผลของการตัดสินใจนั้น การประเมินผลของการตัดสินใจนี้ เป็นการตรวจดูว่า ผลของการตัดสินใจที่ปฏิบัติไปเหมาะสมกับการแก้ปัญหานั้นหรือไม่

สรุปได้ว่า ขั้นตอนในการตัดสินใจ คือ สิ่งที่จะต้องมีการดำเนินการเกิดขึ้นตั้งแต่เกิดความรู้สึกในตัวปัญหา หาข่าวสารที่เกี่ยวข้อง ประเมินค่าข่าวสาร กำหนดทางเลือกการเลือกทางเลือกและการปฏิบัติตามการตัดสินใจ การตัดสินใจจะถูกต้องหรือเหมาะสมเพียงใด ขึ้นอยู่กับ

สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ
ทบวงพลังงานปรมาณูเพื่อสันติ
วันที่..... 25 ก.ค. 2555

เลขทะเบียน..... 247963

เลขเรียกหนังสือ.....

ผลของการตัดสินใจ ดังนั้น การตัดสินใจเลือกของบุคคลมักเป็นการตัดสินใจเพื่อให้ได้มาซึ่งสิ่งหนึ่งสิ่งใด ที่ตนพึงพอใจ โดยผ่านกระบวนการต่างๆดังได้กล่าวมาข้างต้น และในการตัดสินใจของผู้ปกครองในการเลือกสถานศึกษาระดับอนุบาลให้แก่บุตรหลานก็เป็นการเลือกบริโภคสินค้าหรือบริการชนิดหนึ่ง ซึ่งสินค้าหรือบริการในที่นี้ก็คือ สถานศึกษาซึ่งเปิดให้บริการทางการศึกษานั้นเอง

4. พฤติกรรมผู้บริโภคและการตัดสินใจ

การศึกษาพฤติกรรมผู้บริโภคทางเศรษฐศาสตร์ คือ การศึกษาผู้บริโภคในเรื่องของวิธีการใช้จ่ายเงินทุน วิธีการประเมินทางเลือก และวิธีการตัดสินใจเพื่อให้ได้รับความพอใจสูงสุด (สุกร เสรีรัตน์. 2537:33) ดังเช่น ทฤษฎีว่าด้วยการเป็นคนประหยัด (Economic man Theory) ที่กล่าวว่าบุคคลมีการกระทำที่สมเหตุสมผลเพื่อให้ได้รับอรรถประโยชน์ (Utilities) เช่น ผลประโยชน์สำหรับคนสูงสุดในการซื้อสินค้าและบริการ นอกจากบุคคลจะมีการกระทำที่มีเหตุผลน้อยลง เพื่อให้ได้มาซึ่งการตอบสนองความต้องการทางด้านจิตใจ (Psychological needs) ด้วย มีนักวิชาการหลายท่านให้ความหมายเกี่ยวกับพฤติกรรมผู้บริโภคไว้มากมาย ดังจะกล่าวต่อไปนี้

แองเกิล, แบล็คเวล และมินิราท (Engle, Blackwell and Miniard. 1967 : 87, อ้างถึงใน จุฬารักษ์ ประจงพงศ์พันธุ์. 2546:45) ให้ความหมายเกี่ยวกับพฤติกรรมผู้บริโภคไว้ว่า เป็นการกระทำต่างๆที่เกี่ยวข้องโดยตรงกับการจัดหาให้ได้มาซึ่งการบริโภคและการจับจ่ายใช้สอยซึ่งสินค้าและบริการรวมทั้งกระบวนการตัดสินใจที่เกิดขึ้น ทั้งก่อนและหลังการกระทำดังกล่าวด้วย และประพิพรร อักษรศรี (2541:11) กล่าวว่า พฤติกรรมผู้บริโภคเป็นกระบวนการตัดสินใจของผู้บริโภคแต่ละคนว่าจะทำการตัดสินใจซื้อสินค้าหรือบริการอะไรหรือไม่ สมมุติถ้าจะซื้อ ซื้อจากที่ไหน เมื่อไร อย่างไร จากใคร จึงจะเหมาะสม และสร้างความพอใจในการซื้อให้แก่ตนมากที่สุด โดยศิริวรรณ เสรีรัตน์และคณะ (2538:3) ที่กล่าวว่า พฤติกรรมผู้บริโภคเป็นการศึกษาถึงเหตุจูงใจที่ทำให้เกิดการตัดสินใจซื้อโดยมีจุดเริ่มต้นจากการเกิดสิ่งกระตุ้น (Stimulus) ที่ทำให้เกิดความต้องการซึ่งสิ่งกระตุ้นที่ผ่านเข้ามาในความรู้สึนึกึกคิดของผู้ซื้อ เปรียบเสมือนกับกล่องดำ ซึ่งผู้ผลิตหรือผู้ขายไม่สามารถคาดคะเนความรู้สึนึกึกคิดของผู้ซื้อ ซึ่งได้รับอิทธิพลจากลักษณะต่างๆของผู้ซื้อแล้วก็จะมีการตอบสนองของผู้ซื้อ (Buyer's response) หรือการตัดสินใจของผู้ซื้อ (Buyer's purchase decision)

ธงชัย สันติวงษ์และฉายศิลป์ เชี่ยวชาญพิพัฒน์ (2524:4, อ้างถึงใน รัชนิย พูนทรัพย์ทวีกิจ. 2548:11) กล่าวว่า ถ้าลองพิจารณาถึงบทบาทของแต่ละคนนับจากเล็กจนโตจะเห็นว่าทุกคนเป็นผู้บริโภคตั้งแต่เกิดและมีส่วนเกี่ยวข้องกับโลกเศรษฐกิจแห่งการบริโภคตลอดเวลา โดยนับตั้งแต่เกิดมา พ่อ แม่จะเป็นผู้ซื้อ และเป็นผู้จัดหาสิ่งต่างๆให้แก่ลูกและเมื่อเด็กเติบโตขึ้นก็จะเป็นผู้บริโภคที่ซื้อของตัวเอง ฉะนั้นผู้ที่ทำการตัดสินใจให้แก่เด็กคือ พ่อ แม่ ผู้ปกครองนั่นเอง และเมื่อพ่อ แม่

ผู้ปกครองเป็นผู้ตัดสินใจในการบริโภคเป็นเจ้าของเงินที่ใช้ในการบริโภคและมีสิทธิ์ที่จะเลือกซื้อสินค้าและบริการตามความพอใจตน ดังนั้น ผู้ผลิตหรือผู้ให้บริการจึงควรผลิตสินค้าและบริการที่ตรงตามความต้องการของผู้บริโภคออกมาตอบสนองตลาดเสมอ ในการตัดสินใจผู้บริโภคสินค้าหรือบริการนั้นผู้บริโภคอาจมีปัจจัยหลายประการที่นำมาเป็นส่วนประกอบในการพิจารณาตัดสินใจเลือกซื้อสินค้าและบริการ ไม่ว่าจะเป็นปัจจัยส่วนบุคคล ปัจจัยทางเศรษฐกิจและสังคมและปัจจัยอื่นๆ อีกทั้งในการซื้อขายสินค้าและบริการนั้น ราคาจะเป็นตัวกำหนดมูลค่าแลกเปลี่ยนระหว่างผู้ผลิตหรือผู้ให้บริการและผู้บริโภค และราคาจะมีการผันแปรขึ้นลงตามปริมาณความต้องการของผู้บริโภคและจำนวนสินค้าที่เสนอขายคือ เมื่อมีความต้องการมากกว่าราคาของสินค้าบริการนั้นๆ ก็จะสูงขึ้นและถ้าผู้ผลิตหรือผู้ให้บริการทำการผลิตสินค้าและบริการออกมามากขึ้น ราคาของสินค้าและบริการนั้นๆ ก็จะถูกลง ซึ่งเป็นไปตามกฎการลดน้อยถอยลง

สรุปได้ว่า พฤติกรรมผู้บริโภคและการตัดสินใจ คือ ความจำเป็นที่จะต้องทราบถึงพฤติกรรมผู้บริโภคเพราะจะทำให้ทราบได้ว่าผู้บริโภคแต่ละคนเป็นอย่างไร ตัดสินใจบริโภคสินค้าด้วยสาเหตุใดและมีปัจจัยใดประกอบการพิจารณาเลือกซื้อและจะเห็นได้ว่าการตัดสินใจบริโภคทางการศึกษานั้นสิ่งที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจบริโภคก็คือ เมื่อบุคคลมีความต้องการที่จะศึกษา แต่จะเริ่มมีความเต็มใจที่จะกระทำคือเข้ารับบริการทางการศึกษาจากสถานศึกษาที่ต่อเมื่อได้รับแรงจูงใจมากพอจากความใฝ่อยากรู้ของตนหรือความต้องการของตลาดแรงงานในปัจจุบัน ซึ่งการรู้จะเป็นตัวที่ทำให้ผู้บริโภคสำนึกถึงความต้องการศึกษาด้วยสิ่งที่ผู้บริโภคเลือกคือสถานศึกษาที่เปิดสอนสาขาวิชาที่ตนสนใจและมีความพร้อมที่จะเรียนได้ และเนื่องจากบุคลิกภาพของบุคคลเป็นตัวชี้ถึงการกระทำ ดังนั้น ผู้บริโภคจึงตัดสินใจลงทุนทางการศึกษาโดยเข้ารับบริการทางการศึกษาในสาขาวิชาที่ตนสนใจนั่นเอง

5. ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมผู้บริโภค

การศึกษาปัจจัยสำคัญที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมผู้บริโภคเพื่อทราบถึงลักษณะความต้องการของผู้บริโภคทางด้านต่างๆ และเพื่อสร้างสิ่งกระตุ้นให้เหมาะสม จึงจำเป็นต้องศึกษาถึงลักษณะของผู้ซื้อด้วย โดยในที่นี้จะกล่าวถึงผู้ซื้อที่ได้รับอิทธิพลจากปัจจัยด้านวัฒนธรรม ปัจจัยด้านสังคม ปัจจัยส่วนบุคคลและปัจจัยด้านจิตวิทยา ศิริวรรณ เสรีรัตน์และคนอื่นๆ (2538:70-76) ได้กล่าวไว้ดังต่อไปนี้

1. ปัจจัยด้านวัฒนธรรม (Cultural factors) วัฒนธรรมเป็นเครื่องมือยึดความผูกพันในกลุ่มไว้ด้วยกัน บุคคลจะเรียนรู้วัฒนธรรมของเขาภายใต้กระบวนการทางสังคม และเป็นตัวกำหนดพฤติกรรมของบุคคล

2. ปัจจัยทางสังคม (Social factors) เป็นปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับชีวิตประจำวัน และมีอิทธิพลต่อพฤติกรรมการซื้อ ลักษณะทางสังคมประกอบด้วยกลุ่มอ้างอิง ครอบครัว บทบาท และสถานภาพทางสังคมของผู้ซื้อ ดังรายการดังนี้

2.1 กลุ่มอ้างอิง (Reference groups) เป็นกลุ่มที่บุคคลเข้าไปเกี่ยวข้องด้วยในส่วนของกลุ่มนี้จะมีอิทธิพลต่อทัศนคติ ความคิดเห็น และค่านิยมของบุคคลในกลุ่มอ้างอิง

2.2 ครอบครัว (Family) บุคคลในครอบครัวถือว่ามีอิทธิพลมากที่สุดต่อทัศนคติ ความคิดเห็นและค่านิยมของบุคคล สิ่งเหล่านี้มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมการซื้อสินค้าของครอบครัว

2.3 บทบาทและสถานะ (Role and statuses) บุคคลต่างๆจะเกี่ยวข้องกับคนหลายกลุ่มซึ่งในสังคมบุคคลแต่ละคนต้องมีบทบาทและสถานะที่แตกต่างกันในแต่ละกลุ่ม ซึ่งสถานภาพทางสังคม จะพิจารณาแยกตามสถานะของการอยู่เป็น โสด แต่งงาน หรือหย่าร้าง โดยปกติผู้ที่มิสถานะโสด จะเลือกซื้อสินค้าตามใจตนเองและคำนึงถึงคุณประโยชน์น้อยกว่าผู้ที่มีครอบครัวแล้วซึ่งจะมีเหตุผลในการใช้จ่ายและให้ความสำคัญกับความจำเป็นในการใช้ประโยชน์ที่จะได้รับมากกว่า

3. ปัจจัยส่วนบุคคล (Personal factors) การตัดสินใจของผู้ซื้อได้รับอิทธิพลจากลักษณะส่วนบุคคลของคนทางด้านต่างๆ ได้แก่

3.1 อายุ (Age) อายุที่แตกต่างกันมีผลต่อพฤติกรรมบริโภคสินค้า ผู้บริโภคที่มีอายุน้อยมีเหตุผลและความรอบคอบในการตัดสินใจซื้อน้อยกว่าผู้ที่มีอายุวัย

3.2 ขั้นตอนวัฏจักรชีวิตครอบครัว (Family life cycle) เป็นขั้นตอนการดำรงชีวิตของบุคคล ในลักษณะของการมีครอบครัวการดำรงชีวิตในแต่ละขั้นตอนเป็นสิ่งที่มียิทธิพลต่อความต้องการ ทัศนคติและค่านิยมของบุคคลทำให้เกิดความต้องการในสินค้า และมีพฤติกรรมการบริโภคที่แตกต่างกันออกไป ขั้นตอนวัฏจักรชีวิตครอบครัวประกอบด้วยขั้นตอนแต่ละขั้นตอนมีผลต่อการบริโภคที่แตกต่างกัน

3.3 อาชีพ (Occupation) อาชีพของแต่ละบุคคลจะนำไปสู่ความสำเร็จและความต้องการสินค้าและบริการที่แตกต่างกัน

3.4 โอกาสทางเศรษฐกิจ (Economic circumstances) โอกาสเหล่านี้ ได้แก่ รายได้ ผู้บริโภคที่มีรายได้สูงขึ้นย่อมมีอำนาจในการซื้อสูงขึ้นด้วย มีความต้องการมากขึ้น โดยเฉพาะสินค้าอำนวยความสะดวกซึ่งมีความต้องการที่จะสร้างความสบายให้กับตัวเอง หรือต้องการสร้างความเด่นให้กับตนเอง โดยใช้สินค้าที่สังคมยอมรับหรือนิยม

3.5 การศึกษา (Education) ผู้ที่มีการศึกษาสูง มักมีแนวโน้มในการเลือกใช้สินค้าที่มีคุณภาพสูงกว่าผู้บริโภคมที่มีการศึกษาน้อยและระดับการศึกษาที่สูงขึ้นจะส่งผลให้มีการตัดสินใจซื้อ

สินค้าที่มีความละเอียดซับซ้อนมากขึ้น เช่น ต้องการสินค้าที่มีคุณภาพดี ต้องการสินค้าที่ตอบสนองต่อความต้องการทางด้านจิตใจมากขึ้น

3.6 รูปแบบการดำเนินชีวิต (Life style) ซึ่งในส่วนนี้ขึ้นกับวัฒนธรรมและชนชั้นของสังคม

3.7 บุคลิกภาพ (Personality) หรือบุคลิกลักษณะ หมายถึง ทักษะและนิสัยส่วนบุคคล เช่น คนละเอียดลออ คนมีระเบียบ มีความคิดสร้างสรรค์ เป็นต้น

4. ปัจจัยทางจิตวิทยา (Psychological factors) การเลือกซื้อของบุคคลจะได้รับอิทธิพลจากกระบวนการทางจิตวิทยา 4 อย่าง คือ การจูงใจ การรับรู้ ทักษะ และการเรียนรู้ ดังนี้

4.1 การจูงใจ (Motivation) เป็นวิธีการที่จะชักนำพฤติกรรมของบุคคลให้บรรลุตามวัตถุประสงค์ซึ่งพฤติกรรมมนุษย์เกิดขึ้นต้องมีสิ่งจูงใจ (Motive) ที่ทำให้เกิดหรือมีสิ่งกระตุ้นการจูงใจมีวัตถุประสงค์เพื่อกระตุ้นให้ผู้บริโภคเกิดความต้องการ (Needs) โดยอาศัยสิ่งจูงใจหรือสิ่งกระตุ้นทางการตลาด

4.2 การรับรู้ (Perception) เป็นกระบวนการที่บุคคลเลือกจัดประเภทตีความและรับรู้ข้อมูลที่ได้รับ บุคคลที่ถูกกระตุ้นให้ตัดสินใจปฏิบัติจะมีการรับรู้ที่แตกต่างกันแต่ละบุคคลในภาวะที่ถูกกระตุ้นเดียวกันจะปฏิบัติต่างกัน เนื่องจากการรับรู้ที่แตกต่างกันในตัวบุคคล

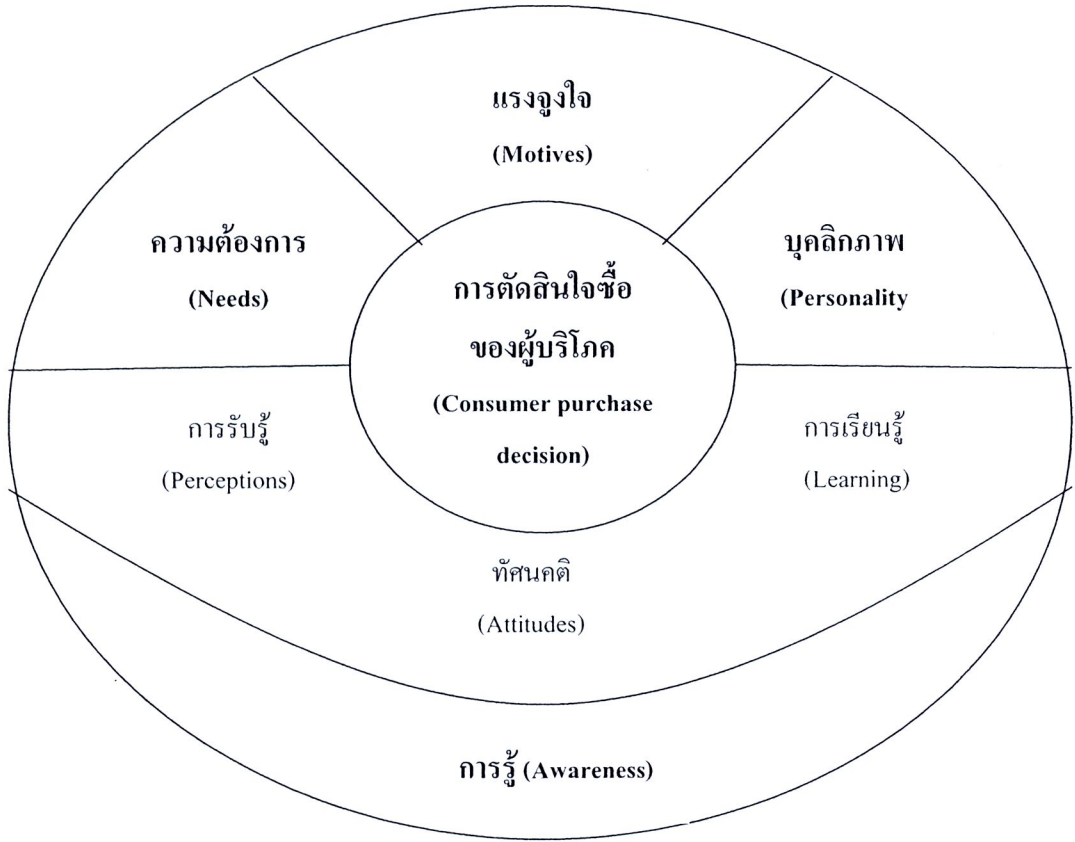
4.3 การเรียนรู้ (Learning) เป็นการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมซึ่งเป็นผลที่ได้รับมาจากการประสบการณ์ของแต่ละบุคคล

4.4 ทักษะและความเชื่อถือ (Attitude and Beliefs) เป็นการประเมินความรู้สึกถึงความพอใจหรือไม่พอใจ ความชอบและความยึดถือในตัวสินค้า

ศุภร เสรีรัตน์ (2537 : 19-23) ได้กล่าวว่า การรู้ว่าผู้บริโภคมีการตัดสินใจอย่างไรนั้น ยังไม่เพียงพอแก่การศึกษาพฤติกรรมผู้บริโภค เมื่อเราเล็งเห็นความสำคัญของการตัดสินใจจึงจำเป็นต้องกล่าวถึงปัจจัยหลักของพฤติกรรมผู้บริโภค ที่ทำให้ผู้บริโภคมีการเลือกซื้อสินค้าใดสินค้าหนึ่งหรือบริการใดบริการหนึ่งซึ่งปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมผู้บริโภค มี 2 ประการ คือ ปัจจัยที่อยู่ภายในบุคคลและปัจจัยที่อยู่ภายนอกบุคคล โดยเรียกปัจจัยภายในนั้นว่า ปัจจัยพื้นฐาน (Basic determinants) และเรียกปัจจัยภายนอกว่า ปัจจัยหรืออิทธิพลของสิ่งแวดล้อม (Environmental determinants of influences) ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

1. ปัจจัยพื้นฐานที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมผู้บริโภค โดยมองว่าผู้บริโภคคือผู้ที่ทำการตัดสินใจในปัญหาการซื้อทั้งหมด การศึกษาปัจจัยพื้นฐานที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมผู้บริโภคจะทำให้ทราบถึงลักษณะความต้องการของผู้บริโภคทางด้านต่างๆ เพื่อสร้างสิ่งกระตุ้นให้เหมาะสมได้อธิบายถึงปัจจัยพื้นฐาน โดยแยกอธิบายเป็นหัวข้อย่อย 3 หัวข้อ คือ ประเภทของปัจจัยพื้นฐาน ความสัมพันธ์ซึ่งกันและกันในระหว่างปัจจัยพื้นฐาน และปัจจัยพื้นฐานกับการตัดสินใจซื้อ ดังนี้

1.1 ปัจจัยพื้นฐานเป็นตัวควบคุมกระบวนการทางความคิดภายในทั้งหมดของผู้บริโภค มี 4 ประการด้วยกัน คือ ความต้องการของผู้บริโภค (Consumer’s need) แรงจูงใจ (Motives) บุคลิกภาพ (Personality) และการรู้ (Awareness)

ภาพที่ 2.1 ปัจจัยพื้นฐาน (ปัจจัยภายในของบุคคล)
ที่มา : ศุภร เสรีรัตน์. 2537:21

ความต้องการ (need) หมายถึง “สิ่งจำเป็นสำหรับร่างกายทางกายภาพหรือจิตใจ” ถ้าพูดในแง่ของความรู้สึกแล้วความต้องการก็คือ การขาดในบางสิ่งบางอย่างที่มีประโยชน์ ที่จำเป็นต้องมีหรือที่ปรารถนาอยากได้ด้วยเหตุผลใดๆก็ตาม

แรงจูงใจ (Motives) หมายถึง “สิ่งกระตุ้น หรือความรู้สึกที่เป็นสาเหตุที่ทำให้บุคคลมีการกระทำหรือมีพฤติกรรมในรูปแบบที่แน่นอน” แรงจูงใจทำให้เรารู้ได้ถึงความต้องการของเราเอง และเป็นการให้เหตุผลสำหรับการกระทำที่แสดงออกอันเนื่องมาจากความต้องการดังกล่าวเหล่านั้น

บุคลิกภาพ (Personality) หมายถึง “ลักษณะพิเศษของมนุษย์ หรืออุปนิสัยที่ได้สร้างขึ้นในตัวบุคคลที่ทำให้บุคคลแต่ละคนแตกต่างไปจากคนอื่นๆ” แรงจูงใจเป็นสาเหตุที่ทำให้บุคคล

มีการกระทำตามที่เขามีความต้องการ แต่บุคลิกภาพเป็นสิ่งที่ทำให้บุคคลมีการกระทำในลักษณะเฉพาะตัวบุคคล

การรู้ (Awareness) เป็นคำกว้างๆที่หมายถึง “การมีความรู้ในบางสิ่งบางอย่างได้ โดยผ่านประสาทสัมผัสทั้งห้า” ซึ่งการรู้นั้นจะเป็นสิ่งที่เกี่ยวข้องโดยตรงมากที่สุดของบุคคลที่มีต่อสิ่งแวดล้อมภายนอกของเขา ในขณะที่บุคลิกภาพเป็นเรื่องของการมองเห็นสิ่งที่มีอยู่ภายในตัวบุคคล และการได้รับรู้ของผู้บริโภค เป็นการมองเห็นที่อยู่ภายนอกของผู้บริโภคที่ต้องมีการตีความหมายสำหรับสิ่งที่ผู้บริโภคได้เห็น ได้ยิน ได้รู้สึก และอื่นๆ เป็นต้น ซึ่งในการรู้นั้นสามารถแยกออกเป็น 3 ประการ ดังนี้

1. การรับรู้ (Perception) หมายถึง “การตีความหมายของบุคคลที่มีต่อสิ่งของหรือความคิดที่สังเกตเห็นได้หรืออะไรก็ได้ที่ถูกนำเข้ามาสู่ความสนใจของผู้บริโภคผ่านทางประสาททั้งห้า”

2. การเรียนรู้ (Learning) หมายถึง “การเปลี่ยนแปลงใดๆในความคิดของผู้บริโภค การตอบสนองหรือพฤติกรรมอันเป็นผลมาจากการได้ปฏิบัติ ประสบการณ์หรือการเกิดขึ้นเองของสัญชาตญาณ” ซึ่งก็คือความรู้ที่ได้จากการรับรู้สิ่งที่ไม่เคยรู้จักมาก่อนนั่นเอง

3. ทักษะคติ (Attitude) มักหมายถึง “กลุ่มกว้างๆของความรู้สึกที่มีอยู่ภายในตัวมนุษย์หรือความเห็นที่เป็นรูปธรรมของพฤติกรรมของบุคคล”

1.2 ความสัมพันธ์ซึ่งกันและกันในระหว่างปัจจัยพื้นฐาน (Relationship between basic determinants) จากความหมายของปัจจัยต่างๆดังกล่าวข้างต้นจะเห็นได้ว่ามีความสัมพันธ์กันโดยตรง ซึ่งบางครั้งความสัมพันธ์นั้นใกล้ชิดกันมากจนยากที่จะแยกได้ ตัวอย่างเช่น นักวิชาการหลายคนถือว่า ความต้องการ (Needs) กับแรงจูงใจ (Motives) เป็นสิ่งเดียวกัน เป็นต้น ซึ่งข้อเท็จจริงมีอยู่ว่าความสัมพันธ์ซึ่งกันและกันระหว่างปัจจัยพื้นฐานเป็นความสัมพันธ์ที่เกิดขึ้นพร้อมกันในตัวผู้บริโภค เช่น บุคคลมีความต้องการพื้นฐานที่จำเป็นสำหรับร่างกาย คือ อาหาร แต่จะเริ่มเต็มใจที่จะกระทำ (คือรับประทาน) ก็ต่อเมื่อได้รับแรงจูงใจมากพอจากสภาพร่างกายที่อึดอัดอันเนื่องมาจากความหิว การรู้ (Awareness) จะเป็นตัวที่ทำให้ผู้บริโภคสำนึกถึงการแก้ความหิวด้วยสิ่งที่ผู้บริโภคชอบ คือ เนื้อสัตว์และเนื่องจากบุคลิกภาพของบุคคลจะเป็นตัวชี้ถึงการกระทำ ผู้บริโภคจึงตัดสินใจซื้อและสนุกกับการรับประทานเนื้อสัตว์นั้น เป็นต้น

1.3 ปัจจัยพื้นฐานกับการตัดสินใจซื้อ (Basic determinants and the purchase decision) เนื่องจากความต้องการ แรงจูงใจ บุคลิกภาพและการรู้ของบุคคลไม่สามารถควบคุมได้ คงเดิมในระยะเวลาใดเวลาหนึ่ง ปัจจัยพื้นฐานจะเป็นเรื่องเกี่ยวกับความคิดที่มีทั้งที่รู้สึกตัวและไม่รู้สึกตัว โดยผู้บริโภคต้องตัดสินใจได้ว่าเขาต้องการจะได้รับความรู้สึกหรือการรับรู้แบบไหนโดยตัวของ

เขาเอง ซึ่งปัจจัยพื้นฐานเหล่านี้จะเป็นตัวควบคุมการตัดสินใจของผู้บริโภคในแต่ละครั้งที่เกิดขึ้น ตัวอย่างเช่น สมมุติว่าชายคนหนึ่งตัดสินใจว่ารถยนต์เป็นสินค้าที่เขาต้องการอยากได้จากบรรดาสินค้าทั้งหลายที่เขาอยากได้ และเขาได้เลือกที่จะซื้อโตโยต้าโคโรล่าแทนที่จะเป็นโตโยต้าโคโรน่า เนื่องจากโตโยต้าโคโรล่านั้นสอดคล้องกับทัศนคติและการรู้ของเขาที่มีต่อรถยนต์ ดังนั้น กิจกรรมทางการตลาดของผู้บริโภคก็คือ การไปยังศูนย์จำหน่ายรถยนต์เพื่อจะเปรียบเทียบสี ราคา การแลกเปลี่ยนรถเก่าและอุปกรณ์ที่มีให้ของรถยนต์ โดยเขามีเป้าหมายว่าจะต้องได้รถยนต์ที่พอใจในราคาที่ต่ำที่สุดเมื่อเปรียบเทียบกับคุณสมบัติต่างๆแล้ว จากตัวอย่างข้างต้นเห็นได้ว่าการตัดสินใจซื้อแต่ละครั้งแรงจูงใจของบุคคลจะมีส่วนอย่างมากต่อการตัดสินใจ

2. อิทธิพลของสิ่งแวดล้อม (Environment influences)

สจวร์ต เสรีตัน (2537:27-28) ได้กล่าวถึง ปัจจัยสิ่งแวดล้อมที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมผู้บริโภคแบ่งอย่างกว้างๆ ได้ 5 ปัจจัย คือ อิทธิพลของครอบครัว อิทธิพลของสังคม อิทธิพลของธุรกิจ อิทธิพลของวัฒนธรรมและอิทธิพลทางเศรษฐกิจหรืออิทธิพลของรายได้ ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้ คือ

1. อิทธิพลของครอบครัว (Family influences) เป็นอิทธิพลที่เกิดมาจากสมาชิกในครัวเรือน
2. อิทธิพลของสังคม (Social influences) เป็นผลลัพธ์ที่ได้มาจากการติดต่อกันของบุคคลทุกคนกับคนอื่นๆ ที่นอกเหนือไปจากครอบครัวและธุรกิจ อิทธิพลของสังคมเกิดขึ้นได้จากหลายสถานที่ เช่น ที่ทำงาน วัด เพื่อนบ้านใกล้เคียงและโรงเรียนหรือสถาบันการศึกษา เป็นต้น
3. อิทธิพลของธุรกิจ (Business influences) หมายถึง การติดต่อโดยตรงของบุคคลที่มีต่อธุรกิจไม่ว่าจะเป็น ณ สถานที่ของร้านค้า หรือโดยผ่านทางกรขายแบบใช้บุคคลและการโฆษณาก็ตาม
4. อิทธิพลของวัฒนธรรม (Cultural influences) เป็นเรื่องราวของความเชื่อที่มีอยู่ในตัวบุคคล และการลงโทษในสังคมที่ได้มาตรฐานพัฒนาขึ้นอยู่ตลอดเวลาด้วยระบบของสังคมนั้น
5. อิทธิพลทางเศรษฐกิจหรืออิทธิพลของรายได้ (Economic or Income influences) เป็นข้อจำกัดหรือตัวกำหนดที่มีอิทธิพลต่อผู้บริโภคในรูปของตัวเงินและปัจจัยอื่นที่เกี่ยวข้องด้วย

ธงชัย สันติวงษ์ (2535:18-19) กล่าวถึงประโยชน์ที่ได้จากการอาศัยวิชาเศรษฐศาสตร์เข้าศึกษาพฤติกรรมผู้บริโภคว่า จะสามารถช่วยให้เข้าใจว่าผู้บริโภคในตลาดปฏิบัติอย่างไร (How consumer act) ในตลาด และในเวลาเดียวกันก็ช่วยให้เห็นการตลาดสามารถทราบถึงความต้องการของตลาดได้ แล้วนำมาใช้ประกอบสำหรับการพยากรณ์การขาย วางแผนการผลิตและการประเมินผล การดำเนินการต่างๆ เป็นต้น โดยการวิเคราะห์พฤติกรรมผู้บริโภคทางเศรษฐศาสตร์

ส่วนใหญ่ได้จากการวิเคราะห์ความต้องการหรืออุปสงค์ (Demand analysis) ซึ่งสรุปได้ดังนี้

1. ถ้าผู้บริโภคได้รับผลิตภัณฑ์ชนิดใดชนิดหนึ่งในจำนวนที่มากขึ้นเรื่อยๆ แล้วความพอใจ อันสืบเนื่องมาจากการได้ผลิตภัณฑ์นั้นในทุกๆ หน่วยที่มากขึ้นจะมีน้อยลงเสมอ
2. โดยหลักเหตุผลของผู้บริโภค (Rational) การที่ผู้บริโภคมีความต้องการไม่มีที่สิ้นสุดและมีทรัพยากรหรือทรัพย์สินจำกัด เขาจะกระทำการแบ่งสรรรายได้ของเขาไปเพื่อซื้อผลิตภัณฑ์แต่ละอย่างตราบนานเท่าที่ผลิตภัณฑ์แต่ละอย่างเหล่านั้นจะสามารถตอบสนองความต้องการส่วนเกินที่มีอยู่ของเขาภายในวงเงินรายได้ที่มีอยู่นั้น
3. ผลรวมของผลิตภัณฑ์ที่แต่ละคนเลือกซื้อก็คือความต้องการรวมของผลิตภัณฑ์นั้นๆ
4. การตอบสนองหรืออุปทานรวมก็คือ จำนวนรวมของผลิตภัณฑ์ที่เสนอขายซึ่งขึ้นอยู่กับผลตอบแทนหรือกำไรที่น้อยลงอันสืบเนื่องมาจากปริมาณที่เพิ่มขึ้น
5. ปริมาณของผลิตภัณฑ์ที่มีการซื้อและขาย ณ ราคาใดราคาหนึ่งจะอยู่ที่จุดตัดของอุปสงค์และอุปทาน

สงวน สิทธิเลิศอรุณ (2531:4) กล่าวถึงการลงทุนทางการศึกษาไว้ว่า การลงทุนมีสภาพเป็นทั้งการลงทุนและการบริโภค และเป็นทั้งการลงทุนในส่วนของรัฐบาลและการลงทุนในเอกชน โดยในส่วนของรัฐบาลจัดว่าการศึกษาเป็นสาธารณูปโภคที่รัฐจัดให้แก่ประชาชน โดยให้ประชาชนได้รับการศึกษา (บริโภค) โดยทั่วกัน และจัดว่าการศึกษาเป็นการลงทุนเพื่อผลิตกำลังคนและพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ให้มีคุณภาพสูงขึ้น เพื่อจะได้เป็นผู้ผลิตสินค้าและบริการต่อไปซึ่งเป็นการช่วยเพิ่มผลผลิตทางเศรษฐกิจให้แก่ประเทศชาติส่วนรวมนั่นเอง ในส่วนของเอกชนการจัดการศึกษาเป็นทั้งการบริโภคและการลงทุน โดยประชากรที่มีอายุเข้าเกณฑ์ก็จะชวนชวนเพื่อเข้ารับการศึกษานั้น ก็จัดว่าเป็นการลงทุนส่วนตัวด้วยเพราะต้องใช้เวลาและการศึกษาในแต่ละระดับกว่าจะสำเร็จต้องใช้จ่ายเป็นจำนวนมาก ในทำนองเดียวกัน ศิริลักษณ์ ชุตติกุล (2530:146) กล่าวถึงการศึกษาในแง่ของปัจเจกบุคคลไว้ว่า การศึกษาเป็นทั้งการลงทุนและการบริโภค โดยพิจารณาว่าเมื่อครอบครัวหนึ่งส่งบุตรหลานให้เข้ารับการศึกษาระดับใดก็ตาม จะต้องเสียค่าใช้จ่ายเพื่อการศึกษา หากว่าครอบครัวนั้นพอใจและชื่นชมต่อความสำเร็จของบุตรหลาน จัดได้ว่าเขาได้รับอรรถประโยชน์โดยตรงจากการส่งให้บุตรหลานได้เข้าเรียน รายจ่ายเพื่อการศึกษาในกรณีนี้จึงเป็นรายจ่ายเพื่อการบริโภค

การตัดสินใจทางการศึกษาเรื่องค่าใช้จ่ายก็มีส่วนสำคัญที่มีผลต่อการตัดสินใจเช่นเดียวกัน สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. 2542: 37, (อ้างถึงใน จุฬารัตน์ ประจง

พงศัพัตน์. 2546:50) กล่าวถึงค่าใช้จ่ายในการศึกษาไว้ว่าเป็นต้นทุนซึ่งประกอบด้วยต้นทุน 3 ส่วน คือ ต้นทุนของสถาบันหรือผู้ให้บริการทางการศึกษา และค่าใช้จ่ายของผู้รับบริการทางการศึกษา หรือค่าใช้จ่ายส่วนตัวของนักเรียน และค่าเสียโอกาสของนักเรียน สุณี จัตุราคม และเสาวณี เกียรติ (2537:11) กล่าวว่า การลงทุนส่วนตัว (Private cost) ประกอบด้วยค่าธรรมเนียมการเรียน ค่าแบบเรียน ค่าพาหนะ ค่าอาหาร ค่าเครื่องแบบและค่าใช้จ่ายอื่นๆที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาของนักเรียนซึ่งผู้ปกครองเสียค่าใช้จ่ายในการให้โอกาสทางการศึกษาแก่บุตรหลานของตน

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ (2542:12-19) ได้ให้คำจำกัดความของค่าใช้จ่ายส่วนตัวของนักเรียนว่า ค่าใช้จ่ายส่วนตัวของนักเรียนนี้คิดจากเงินค่าใช้จ่ายเพื่อการศึกษา ได้แก่ ค่าเล่าเรียน (ในกรณีที่นักเรียนต้องเสียค่าเล่าเรียน) ค่าธรรมเนียม ค่าบำรุงการศึกษาและค่าหนังสือ ค่าพาหนะในการเดินทางไปโรงเรียน ค่าเครื่องแต่งกาย ค่ากิจกรรมต่างๆ และอุปกรณ์การเรียนทุกชนิด ดังนั้น จึงอาจกล่าวได้ว่า ค่าใช้จ่ายที่ผู้ปกครองต้องจ่ายในการศึกษาแก่บุตรหลานซึ่งผู้ปกครองเป็นผู้ลงทุน ได้แก่ ค่าเล่าเรียน ค่าบำรุงการศึกษา ค่าอาหาร ค่ากิจกรรมต่างๆเกี่ยวกับการเรียนการสอนนั่นเอง ซึ่งจะเห็นได้ว่าค่าใช้จ่ายเหล่านี้อาจส่งผลกระทบต่อเศรษฐกิจของครอบครัวได้ ดังนั้น การที่พ่อ แม่ ผู้ปกครองจะทำการตัดสินใจลงทุนทางการศึกษาให้แก่บุตรหลานจึงมีความจำเป็นต้องพิจารณาถึงค่าใช้จ่ายทางการศึกษาและค่าใช้จ่ายอื่นๆของครอบครัวประกอบกันด้วย ซึ่งรัตนัสภา ตันตาปกุล (2541:24) กล่าวถึงผลกระทบของค่าใช้จ่ายทางการศึกษาต่อครอบครัว ว่าค่าใช้จ่ายทางการศึกษาในแต่ละครอบครัวนั้นขึ้นอยู่กับพื้นฐานและฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัว ถ้าครอบครัวมีฐานะทางเศรษฐกิจดี มีรายได้รวมสูง ค่าใช้จ่ายทางการศึกษาย่อมไม่ส่งผลกระทบต่อครอบครัวเพราะมีความสามารถที่จะจ่ายได้ หรือครอบครัวใดมีเงินออมไว้มาก ก็ไม่มีผลกระทบต่อครอบครัว หากครอบครัวใดมีรายได้ไม่สูงและไม่มีเงินออม ย่อมส่งผลกระทบต่อฐานะทางการเงินของครอบครัว หรือส่งผลกระทบต่อเงินทุนในกิจการงานอื่นเป็นต้น หากค่าใช้จ่ายทางการศึกษาสูงย่อมส่งผลกระทบมากขึ้น เพราะทำให้ครอบครัวได้รับความเดือดร้อนต่อฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัวได้ ซึ่งจากการวิจัยของกรมสามัญศึกษาเรื่องการศึกษาค่าใช้จ่ายในการจัดการศึกษามัธยมศึกษาในโรงเรียนสังกัดมัธยมศึกษา (2529:61) พบว่าผู้ปกครองมีรายได้ต่ำและค่าใช้จ่ายส่วนตัวของนักเรียนสูงจึงต้องกู้ยืมเงินเพื่อการศึกษาและยังส่งผลให้ผู้ปกครองไม่นิยมส่งบุตรหลานเข้าศึกษาต่อ และการที่ค่าครองชีพสูงขึ้นทำให้รายได้ไม่พอกับค่าใช้จ่ายจึงส่งผลกระทบต่อค่าใช้จ่ายของการศึกษานุกร

สรุปได้ว่า ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมผู้บริโภค คือ เศรษฐกิจของครอบครัวและค่าใช้จ่ายทางการศึกษามีอิทธิพลต่อการตัดสินใจทางการศึกษาของผู้ปกครอง เพราะการที่ครอบครัว

มีรายได้สูง การที่เด็กจะมีโอกาสได้เข้ารับการศึกษานาน สถานศึกษาที่ดี หรือมีโอกาสได้ศึกษาต่อในระดับที่สูงขึ้นย่อมมีมากกว่าครอบครัวที่มีฐานะทางเศรษฐกิจต่ำ

6. การตัดสินใจเลือกโรงเรียนของผู้ปกครอง

การเลือกโรงเรียนให้แก่เด็กนั้น พ่อแม่ ผู้ปกครองจำเป็นจะต้องคำนึงถึงองค์ประกอบหลายอย่าง เช่น สภาพเศรษฐกิจของครอบครัว ปัจจัยเกี่ยวกับสถานศึกษาในด้านต่างๆ เช่น ชื่อเสียง ทำเลที่ตั้ง การจัดการเรียนการสอน การอำนวยความสะดวกและการบริการ ฯลฯ เป็นต้น วรรณ พรหมบุญ (2530:39-40) กล่าวถึงเกณฑ์ในการเลือกโรงเรียนให้แก่บุตรหลานว่า ควรเลือกโรงเรียนที่มีความร่มรื่น มีระเบียบ สะอาด เรียบร้อย มีคุณภาพที่จะพัฒนาจิตใจเยาวชน โรงเรียนประเภทนี้จะมุ่งเน้นวิชาการควบคู่กับการพัฒนาคน ควรเป็นโรงเรียนที่มีคณะครู อาจารย์ ที่มองเห็นความสำคัญในการพัฒนาคนให้มีประสิทธิภาพ โดยดูจากที่โรงเรียนจัดให้มีการอบรม เพื่อสร้างความรักความสามัคคีในหมู่คณะ มีการจัดอบรมการทำงานแก่ครูให้เกิดประสิทธิผล ครูทุกคนรู้วิธีการที่จะอยู่กับเยาวชนโดยให้ความรักและความมีค่าในตัว สร้างเยาวชนให้เป็นคนมีศักดิ์ศรี ได้ใช้ความเก่งของตนได้เต็มที่ เพราะคนเรามีความดี ความเก่งกันคนละอย่าง ถ้าผู้ใหญ่ที่ปกครองเด็กมองเห็นความสำคัญในเรื่องนี้ก็จะไม่พยายามให้เด็กแข่งขันกันเรื่องเดียว และควรเป็นโรงเรียนสหศึกษา ทั้งนี้เพื่อฝึกให้เยาวชนได้มีชีวิตอยู่กับความเป็นไปของธรรมชาติคือ ทั้งหญิงและชายควรจะได้อยู่ด้วยกัน เรียนด้วยกัน ทำงานและเล่นด้วยกัน ซึ่งเป็นการฝึกให้เยาวชนได้เห็นพฤติกรรมของเพศตรงข้าม เพราะชีวิตเราไม่สามารถแยกกันได้ว่าผู้ชายควรอยู่ที่ใดและผู้หญิงควรอยู่ที่ใด และควรเป็นโรงเรียนที่เอาใจใส่ในการสอนของครู มีการตรวจผลการทำงานของครูเป็นระยะๆ บางโรงเรียนให้มีการทดลองเทคนิคและวิธีการสอนของครูก่อนที่จะทำการสอน และเมื่อสอนไปได้ระยะหนึ่งก็มีการอบรมเทคนิคการสอนเพิ่มเติมให้ตลอดเวลา ทั้งนี้เพราะคนเรานั้น เมื่อรู้สิ่งใดสิ่งหนึ่งแล้วควรจะค้นคว้าเพิ่มเติมอยู่เสมอจึงจะทันโลกทันเหตุการณ์ เช่นเดียวกับ ยาใจ แสงศักดิ์ (2530:54) ที่กล่าวถึงการเลือกโรงเรียนให้บุตรหลานไว้ว่า พ่อแม่ ผู้ปกครองควรคำนึงถึงความสะดวกสบายและความปลอดภัยในการเดินทางเป็นอันดับแรก เพราะเด็กยังเล็ก ปัจจัยต่อมาคือคุณภาพของโรงเรียน ซึ่งคงจะต้องสืบเสาะหาข้อมูลให้แน่ใจ ปัจจัยสำคัญอีกประการหนึ่ง ก็คือความพร้อมของเด็ก แม้ว่าครูจะมีความรู้ความสามารถในการสอนมากเพียงใดก็ตาม หากเด็กยังไม่มีความพร้อมเพียงพอแล้ว การเรียนรู้ก็จะเกิดขึ้นยาก พ่อแม่ ผู้ปกครอง เป็นบุคคลสำคัญที่จะช่วยเตรียมลูกให้พร้อมในการเรียนรู้ นอกจากนี้ ต้องยอมรับว่าเด็กแต่ละคนมีความพร้อมแตกต่างกัน ผู้ปกครองควรจะให้เวลากับเด็กบ้าง หากเขาจะเรียนรู้ช้ากว่าเพื่อนบ้าง ท่านก็ควรจะเป็นผู้ให้กำลังใจมากกว่าจะคอยประณาม ดุ หรือตำหนิ และธรรมบุญ นวลใจ (2541:48-55) ได้แนะนำ

เกี่ยวกับการพิจารณาเลือกโรงเรียนอนุบาลไว้ว่า พ่อแม่ ผู้ปกครองควรเลือกโรงเรียนที่ตั้งอยู่ใกล้บ้านเดินทางไปมาสะดวกและทำการสืบหาข้อมูลเบื้องต้นที่เป็นประโยชน์ได้จากการพูดคุยกับผู้ปกครองคนอื่นและพูดคุยกับเด็กนักเรียนที่เรียนอยู่ในโรงเรียนนั้น อย่างไรก็ตามวิธีที่ดีที่สุดในการตัดสินใจเลือกโรงเรียนให้บุตรหลาน ก็คือ การเยี่ยมชมโรงเรียนทุกๆ แห่งที่เป็นทางเลือกระหว่างเยี่ยมชมโรงเรียน ผู้ปกครองควรสังเกตปัจจัยต่างๆ ด้วย เช่น ใครจะเป็นคุณครูที่สอนบุตรหลานของเรา หลักสูตรการศึกษา ระดับชั้นที่เปิดสอน การใช้คอมพิวเตอร์ กิจกรรมต่างๆ โดยการพิจารณาข้อมูลของโรงเรียนสามารถทำได้หลายด้าน เช่น การพิจารณาเอกสารแผ่นพับของโรงเรียน หรือการสอบถามผู้ปกครองท่านอื่น ที่มีลูกเรียนอยู่ที่โรงเรียนและเด็กคนอื่นที่เรียนอยู่ที่โรงเรียน หรืออาจใช้การเยี่ยมชมโรงเรียนหลายๆ โรงเรียนเพื่อพิจารณาและรับข้อมูลที่น่าประทับใจด้วยตนเอง ดีกว่าการเชื่อในสิ่งที่ได้ยินมา เชื่อในความคิดเห็นของคนอื่น หรือเชื่อในความทรงจำเก่าๆ เกี่ยวกับโรงเรียนของตัวเอง และในระหว่างที่กำลังเยี่ยมชมโรงเรียน ควรพิจารณาเกณฑ์ต่อไปนี้ด้วย คือ หลักสูตรเสริมนอกเหนือจากวิชาสำคัญของหลักสูตรการศึกษาขั้นอนุบาล เช่น วิชาภาษาอังกฤษดนตรี พลศึกษา คอมพิวเตอร์ ฯลฯ นโยบายเกี่ยวกับระเบียบวินัยของโรงเรียน การมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง มาตรฐานทางวิชาการครูผู้สอน จำนวนของครูทั้งหมด ทางโรงเรียนมีนโยบายรองรับความต้องการของเด็กนักเรียนที่เรียนอย่างไร การเรียนหลักสูตรนอกเหนือจากหลักสูตรพื้นฐาน ลักษณะของสนามเด็กเล่น สิ่งอำนวยความสะดวกต่างๆ และสภาพของอาคารเรียน เป็นต้น

จึงสรุปได้ว่า การตัดสินใจเลือกโรงเรียนของผู้ปกครอง คือ การจัดในลักษณะที่อาศัยเหตุผลและความเหมาะสมเป็นส่วนสำคัญ แต่ทั้งนี้ก็อาจขึ้นอยู่กับความรู้และประสบการณ์ของผู้ตัดสินใจ โดยอาจเป็นส่วนหนึ่งในการพิจารณาตัดสินใจด้วย เนื่องจากการตัดสินใจขึ้นอยู่กับระยะเวลาและสภาพการณ์ ดังนั้นเมื่อเวลาและสภาพการณ์เปลี่ยนไป เหตุผลและความเหมาะสมที่ใช้ประกอบการตัดสินใจก็อาจเปลี่ยนไปได้ด้วย อีกทั้งบนพื้นฐานมุมมองการตัดสินใจของบิดามารดา หรือผู้ปกครอง ในการเลือกสถานศึกษาให้แก่บุตรหลาน หรือผู้ที่อยู่ใน อุปการะคนนั้น รายได้ของครอบครัว ราคา (ค่าธรรมเนียมและค่าบริการต่างๆ) การโฆษณาประชาสัมพันธ์ คุณภาพและการบริการ ล้วนมีผลต่อการตัดสินใจบริโภคหรือเปลี่ยนแปลงปริมาณการบริโภคแทบทั้งสิ้น การตัดสินใจเลือกสถานศึกษาให้แก่บุตรหลานนั้น อาจไม่ถูกกำหนดโดยตรงแต่อาจได้มาจากความคาดหวังในอนาคตก็ได้ เช่น บิดา มารดา หรือผู้ปกครองมีความต้องการให้บุตรหลานมีสังคมที่ดีเป็นคนมีระเบียบเรียบร้อย ก็อาจตัดสินใจส่งบุตรหลานไปอยู่ในสถานศึกษาที่เป็นโรงเรียนประจำ เพื่อฝึกระเบียบในการดำรงชีวิต หากต้องการให้บุตรหลานเป็นผู้มีความรู้ด้านภาษาต่างประเทศ ก็อาจส่งบุตรหลานเข้ารับการศึกษาคณสถานศึกษาที่มีการเรียนการสอนสองภาษา (Bilingual School) คือมีการเรียนการสอนโดยใช้ภาษาต่างประเทศเป็นหลัก เป็นต้น

แนวคิดเกี่ยวกับการจัดการศึกษาระดับอนุบาล

เนื่องจากการจัดการศึกษาระดับอนุบาลเป็นการจัดการศึกษาเพื่อเด็กก่อนวัยเรียนใน อายุ 3 – 6 ปี โดยเป็นการจัดการศึกษาในลักษณะของการฝึกอบรมเลี้ยงดูเป็นการศึกษาในขั้นต้น ที่นอกจากการสอนให้เด็กอ่านออกเขียนได้แล้ว ยังเป็นการปลูกฝังในเรื่องของค่านิยม ขนบธรรมเนียม ประเพณีและวัฒนธรรมต่างๆเบื้องต้นให้แก่เด็ก ดังนั้นในการจัดโปรแกรมการศึกษาสำหรับเด็ก อนุบาลจึงมีความสำคัญเป็นอย่างยิ่ง ด้วยเหตุนี้จึงมีความจำเป็นที่จะต้องศึกษาเกี่ยวกับแนวความคิด ของนักการศึกษาที่เหมาะสมและสอดคล้องกับสภาพเศรษฐกิจสังคมที่เป็นอยู่ในปัจจุบัน ดังที่ ชัยยงค์ พรหมวงศ์ (2521:8, อ้างถึงใน จุฑาดา เครือหงส์. 2550:9) การศึกษาระดับปฐมวัย เป็นกระบวนการพัฒนา และเป็นกระบวนการต่อเนื่อง เพื่อเป็นพื้นฐานการศึกษาตลอดชีวิตของเด็ก และเป็นความสำคัญใน ระยะต้นของชีวิต เมื่อเด็กมีการเจริญเติบโตและมีพัฒนาการสูงที่สุด โดยยอมรับว่าเด็กอายุ 0-6 ขวบ เป็นระยะที่เด็กเกิดการเรียนรู้มากที่สุดในชีวิตมนุษย์ การเรียนรู้เหล่านั้นจะมีอิทธิพลต่อชีวิต ภายหลังของเด็กเป็นอย่างยิ่ง เด็กปฐมวัยควรเรียนรู้จากสิ่งแวดล้อม ซึ่งครอบคลุมไปถึงผู้ใหญ่ ครอบครัว แม่บ้าน และครู ซึ่งเป็นกระบวนการต่อเนื่องไม่มีก่อนและหลัง การเรียนรู้จึงควรเป็น การบูรณาการโดยพัฒนาในด้านต่างๆในตัวเอง ฉะนั้นการเรียนรู้ในระดับอนุบาลจึงเป็นการเตรียม เด็กให้มีการพัฒนาด้านต่างๆ เพื่อให้สามารถเรียนรู้ในชั้นสูงขึ้นได้ สถานศึกษาจึงควรจัดโปรแกรม การเรียนที่ส่งเสริมให้เด็กมีพัฒนาการในทุกด้าน และมีการจัดการด้านโภชนาการที่ช่วยส่งเสริมการ เจริญเติบโตของสมองและร่างกายให้ได้สัดส่วนตามอายุ โดยที่รัฐจะต้องถือเป็นนโยบายว่าเด็กคือ ทรัพยากรที่สำคัญที่สุดของชาติ การปล่อยให้เด็กเจริญเติบโตตามยถากรรมเป็นการบ่อนทำลายชาติ เพราะถือว่ารัฐบาลละเลยที่จะเป็นผู้นำที่มีคุณภาพดีในอนาคต ธรรมา นิลวิเชียร (2535:2) กล่าวว่า พ่อ แม่ควรให้ความสำคัญในการจัดการศึกษาของเด็กก่อนวัยเรียนจากความเชื่อที่ว่า มนุษย์มี พื้นฐานของการเป็นคนดี ดังนั้นการศึกษาควรให้ความสำคัญของการพัฒนาร่างกาย อารมณ์ สังคม จิตใจ สติปัญญา โดยมองว่าการศึกษาเป็นการเตรียมนุเคราะห์ไว้รับใช้ชาติ และ จุฑาดา เครือหงส์ (2550:10) ให้ความเห็นว่า เด็กทุกคนควรมีสติในการรับการศึกษาในโรงเรียน ทั้งนี้ด้วยเหตุผลที่ว่า ทุกคนมีความเป็นมนุษย์เท่าเทียมกันไม่ว่าจะเป็นคนรวย คนจน คนธรรมดา ผู้หญิงหรือผู้ชาย ทุกคน ได้รับการศึกษาเหมือนกัน ซึ่ง Comenius จะเน้นความสำคัญของการศึกษาดังแต่ยังเด็กอยู่ เพราะเชื่อ ว่าเป็นวัยที่ง่ายต่อการปั้นเด็ก ดังนั้นเด็กควรได้เรียนโดยการกระทำและเรียนโดยการเล่นและคิดว่า การศึกษาควรเป็นกระบวนการเรียนรู้เริ่มตั้งแต่แรกเกิด และดำเนินไปจนตลอดชีวิต

เบญจา แสงมะลิ (2540:5) ให้แนวความคิดเกี่ยวกับการจัดการศึกษาระดับอนุบาลศึกษาว่า การปลูกฝังอบรมเด็กนั้นจะต้องประกอบด้วยขั้นตอน หลักการ และวิธีปฏิบัติอย่างละเอียดรอบคอบ

ควรจะต้องเข้าใจและพร้อมให้ความรัก ความอบอุ่น และช่วยเหลือเด็กให้คิดเป็นมีเหตุผล และเป็นคนที่มีความประพฤติดี เช่นเดียวกับ อารี สันหลวี (2540:16-17) ที่กล่าวถึง ความสำคัญของการปลูกฝังอบรมเด็กให้มีคุณภาพที่ดี ดังนั้นครูจึงควรให้ความสนใจและส่งเสริมการเรียนรู้เด็กเป็นรายบุคคล เพราะเด็กแต่ละคนมีความแตกต่างกันมาก ครูต้องสามารถพัฒนาเด็กได้ตามศักยภาพของแต่ละคน การสอนเด็กโดยเน้นเนื้อหาสาระของความรู้เป็นสิ่งที่ไม่จำเป็นอีกต่อไป โดยเฉพาะสังคมในปัจจุบันที่มีทั้งหนังสือและเทคโนโลยีสารสนเทศที่เด็กสามารถเลือกค้นเพื่อการเรียนรู้ได้ง่ายและสะดวก แต่วิธีที่ครูน่าจะเรียนรู้การทำให้เด็กมีทักษะในการเรียนรู้ ชอบอ่าน ชอบเขียน ชอบค้นคว้า อยากรู้และช่างสังเกต ให้สอดคล้องเป็นไปตามวัยและตามพัฒนาการของเด็ก ครูควรจัดการเรียนการสอนให้สอดคล้องกับวัยของเด็ก โดยเฉพาะระดับอนุบาลเป็นวัยที่สร้างสรรค์มากที่สุดและความสำคัญอยู่ที่การสอนโดยเน้นให้ผู้เรียนเป็นศูนย์กลางและพัฒนาเป็นรายบุคคล

จากแนวคิดของนักการศึกษาต่างๆพอที่จะสรุปได้ว่า การจัดการศึกษาระดับอนุบาล คือ การให้การศึกษา โดยเน้นถึงการสร้างพัฒนาการของเด็กให้เป็นไปครบทุกด้าน ทั้งด้านร่างกาย อารมณ์ จิตใจ สังคมและสติปัญญา และเชื่อว่าหากเด็กได้รับการดูแล อบรมเลี้ยงดูที่เหมาะสม ได้รับการศึกษาโดยเน้นถึงการพัฒนาศักยภาพจากประสบการณ์จริงอย่างเต็มที่ตามวัยแล้ว จะเป็นการเตรียมความพร้อมในการเติบโตเป็นผู้ใหญ่ที่มีประสิทธิภาพและเป็นกำลังต่อการพัฒนาสังคมและประเทศชาติต่อไปในอนาคต

1. การจัดการศึกษาระดับอนุบาลของโรงเรียนรัฐบาล สังกัดกรุงเทพมหานคร

กรุงเทพมหานครได้ดำเนินการจัดการศึกษาระดับอนุบาลในสถานศึกษาภายใต้ความรับผิดชอบของสำนักงานการศึกษา กรุงเทพมหานคร จากรายงานสถิติการศึกษา (WWW.BMAEDUCATION.IN.TH) โรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร ได้ดำเนินการจัดการศึกษาระดับก่อนประถมศึกษารวมทั้งสิ้น 429 โรงเรียน จากจำนวนโรงเรียนภายใต้ความรับผิดชอบทั้งหมด 435 โรงเรียน จำแนกตามสำนักงานเขตต่างๆ มีจำนวนนักเรียนระดับก่อนประถมศึกษา จำนวน 62,268 คน แบ่งเป็นอนุบาล 1 จำนวน 31,884 คน และอนุบาล 2 จำนวน 30,384 คน สำนักงานการศึกษา กรุงเทพมหานคร ได้จัดการศึกษาระดับก่อนประถมศึกษาตามนโยบายของรัฐบาล โดยยึดหลักการจัดการศึกษาระดับก่อนประถมศึกษา ตามหลักสูตรปฐมวัย พุทธศักราช 2546 ที่สอดคล้องกับพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และมาตรฐานการจัดการศึกษาระดับปฐมวัยตลอดจนแผนการศึกษาแห่งชาติกระทรวงศึกษาธิการ เป้าหมายคือ เด็กระดับก่อนประถมศึกษา อายุ 3 ถึง 6 ปีทุกคนได้รับการศึกษาและเตรียมความพร้อมทุกด้านก่อนเข้าสู่ระบบการศึกษา เป็นการจัดการศึกษาที่ส่งเสริมพัฒนาการรอบด้าน ให้สอดคล้องกับธรรมชาติของเด็ก และมีการปลูกฝังคุณธรรมจริยธรรมต่างๆให้กับเด็ก เพื่อให้เด็กได้รับการเลี้ยง

ดูแลและมีพัฒนาการทางด้านความพร้อมทั้งทางร่างกาย อารมณ์ จิตใจ สติปัญญา นุคลิกภาพ และการอยู่ร่วมกับผู้อื่นในสังคม และสามารถดำรงชีวิตอย่างมีความสุข

2. การจัดการศึกษาระดับอนุบาลของโรงเรียนเอกชน

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน เป็นหน่วยงานเดียวของรัฐที่ดูแลการจัดการศึกษาเอกชนในระดับต่ำกว่าปริญญาตรี ตามพระราชบัญญัติโรงเรียนเอกชน พ.ศ. 2525 มาตรา 15 ได้จำแนกลักษณะของโรงเรียนเอกชนเป็น 3 ลักษณะ ดังนี้

2.1 โรงเรียนที่จัดการศึกษาตามหลักสูตรของกระทรวงศึกษาธิการหรือหลักสูตรที่ได้รับอนุมัติจากกระทรวงศึกษาธิการ และจัดเป็นรูปแบบการศึกษาในระบบโรงเรียนแบ่งเป็น 2 ประเภท คือ ประเภทสามัญศึกษา (ก่อนประถมศึกษา – มัธยมศึกษา) และอาชีวศึกษา (ปวช., ปวท., ปวส.)

2.2 โรงเรียนที่จัดการศึกษาตามหลักสูตรของกระทรวงศึกษาธิการหรือหลักสูตรที่ได้รับอนุมัติจากกระทรวงศึกษาธิการ และจัดเป็นรูปแบบการศึกษานอกระบบโรงเรียนแบ่งเป็น 7 ประเภท คือ ประเภทการศึกษานอกโรงเรียน เฉพาะกาล สอนศาสนา สอนกวดวิชา ศิลปศึกษา และอาชีวศึกษา

2.3 โรงเรียนที่จัดการศึกษาแก่บุคคลที่มีลักษณะพิเศษหรือผิดปกติทางร่างกาย สติปัญญาหรือจิตใจ ที่จัดเป็นรูปแบบการศึกษาพิเศษ หรือโรงเรียนที่จัดการศึกษาแก่บุคคลผู้ยากไร้ หรือผู้เสียเปรียบทางการศึกษาที่จัดเป็นรูปแบบการศึกษาสงเคราะห์

จากรายงานสถิติการศึกษาเอกชน (สำนักบริหารงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน.2551:16) ในปีการศึกษา 2551 มีโรงเรียน นักเรียน ครูในโรงเรียนเอกชนประเภทสามัญศึกษาในความรับผิดชอบจำนวน 3,908 โรงเรียน นักเรียน 2,432,681 คน และครู 125,654 คน มีจำนวนนักเรียนระดับก่อนประถมศึกษาในกรุงเทพมหานคร จำนวน 97,835 คน แบ่งเป็นอนุบาล 1 จำนวน 31,008 คน อนุบาล 2 จำนวน 32,610 คน และอนุบาล 3 จำนวน 34,217 คน

3. การจัดการศึกษาระดับอนุบาลของโรงเรียนรัฐบาล ในเขตบางเขน

สำนักงานเขตบางเขน มีจำนวนสถานศึกษาอยู่ภายใต้ความรับผิดชอบของสำนักงานศึกษากรุงเทพมหานคร จำนวน 5 โรงเรียน คือ โรงเรียนไทยนิยมสงเคราะห์ โรงเรียนบ้านคลองบัว (เอี่ยมแสงโรจน์) โรงเรียนบ้านบัวมด (เจริญราษฎร์อุทิศ) โรงเรียนประชาภิบาล และโรงเรียนวัดไตรรัตนาราม ได้ดำเนินการสอนในระดับอนุบาลครบทั้ง 5 โรงเรียน โดยจัดการศึกษาในระดับอนุบาล 1 และอนุบาล 2 มีจำนวนนักเรียนทั้งหมดในสังกัดสำนักงานเขตบางเขน 6,839 คน มีครูปฏิบัติการสอน

286 คน มีผู้บริหาร 5 คน และผู้ช่วยผู้บริหาร 10 คน จำแนกเป็นจำนวนนักเรียนในระดับก่อนประถมศึกษา 1039 คน แบ่งตามชั้นเรียนได้ดังนี้ อนุบาล 1 จำนวน 512 คนและ อนุบาล 2 จำนวน 527 คน (อ้างอิงจาก www.bmaedcation.in.th รายงานสถิติการศึกษาปี 2551) สรุปได้ดังตารางที่ 2.1

ตารางที่ 2.1 จำนวนบุคลากรและนักเรียนโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตบางเขน กรุงเทพมหานคร ปีการศึกษา 2551

สถานศึกษา	จำนวนนักเรียนอนุบาล		
	อนุบาล 1	อนุบาล 2	รวม
1. ไทยนิยมสงเคราะห์	158	172	330
2. บ้านคลองบัว	113	100	213
3. บ้านบัวมด	72	69	141
4. ประชาภิบาล	80	87	167
5. วัดไทรรัตนาราม	89	99	188
รวม	512	527	1039

ที่มา : (www.bmaedcation.in.th. รายงานสถิติการศึกษา ปี 2551 โรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร)

4. การจัดการศึกษาระดับอนุบาลของโรงเรียนเอกชน ในเขตบางเขน

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน มีจำนวนสถานศึกษาระดับอนุบาลในเขตบางเขน จำนวน 19 โรงเรียน คือ โรงเรียนกองทัพบกอุปถัมภ์เพชรารุชวิทยา ในพระอุปถัมภ์ฯ โรงเรียนปราโมชวิทยาทาน โรงเรียนปราโมชวิทยารามอินทรา โรงเรียนภูมิไพโรจน์พิทยา โรงเรียนเลิศอุบลอนุบาล โรงเรียนสุขฤทัย โรงเรียนอนุบาลจากรูวรรณ โรงเรียนอนุบาลชัยพฤกษ์ โรงเรียนอนุบาลธรรมพิทักษ์ โรงเรียนอนุบาลนิเวศน์วารินทร์ โรงเรียนอนุบาลปราโมชพัฒนา โรงเรียนอนุบาลปริญา โรงเรียนอนุบาลพิมลทิพย์ โรงเรียนอนุบาลรัตนฉัตร โรงเรียนอนุบาลวัดไทรรัตนาราม โรงเรียนอนุบาลอนงค์นาฏ โรงเรียนอมายกุล โรงเรียนอุทัยวิทยา และโรงเรียนเอี่ยมพานิชวิทยา มีจำนวนนักเรียนทั้งหมด 11,482 คน มีครูปฏิบัติการสอน 685 คน จำแนกเป็นจำนวนนักเรียนในระดับอนุบาล 3,411 คน แบ่งตามชั้นเรียนได้ดังนี้ อนุบาล 1 จำนวน 1,096 คน อนุบาล 2 จำนวน 1,169 คน และอนุบาล 3 จำนวน 1,146 อ้างอิงจากสถิติการศึกษาเอกชนปี 2551 (สำนักบริหารงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน.2551:16) สรุปได้ดังตารางที่ 2.2

ตารางที่ 2.2 ข้อมูลจำนวนนักเรียนโรงเรียนเอกชนเขตบางเขน กรุงเทพมหานคร ปีการศึกษา 2551

สถานศึกษา	จำนวนนักเรียนอนุบาล			
	อนุบาล 1	อนุบาล 2	อนุบาล 3	รวม
1. โรงเรียนกองทัพบกอุปถัมภ์เพชรราชูวิทยา ในพระอุปถัมภ์ฯ	270	270	290	830
2. โรงเรียนปราโมชวิทยาทาน	18	23	25	66
3. โรงเรียนปราโมชวิทยารามอินทรา	61	88	80	229
4. โรงเรียนภูมิไพโรจน์พิทยา	15	17	21	53
5. โรงเรียนเลิศอุบลอนุบาล	3	12	20	35
6. โรงเรียนสุขฤทัย	27	26	28	81
7. โรงเรียนอนุบาลจากรูวรรณ	31	31	21	83
8. โรงเรียนอนุบาลชัยพฤกษ์	26	27	16	69
9. โรงเรียนอนุบาลธรรมพิทักษ์	19	-	-	19
10. โรงเรียนอนุบาลนิเวศน์วารินทร์	35	57	30	122
11. โรงเรียนอนุบาลปราโมชพัฒนา	44	59	59	162
12. โรงเรียนอนุบาลปรีญา	129	120	130	379
13. โรงเรียนอนุบาลพิมลทิพย์	16	15	11	42
14. โรงเรียนอนุบาลรัตนฉัตร	19	30	15	64
15. โรงเรียนอนุบาลวัดไตรรัตนาราม	143	147	158	448
16. โรงเรียนอนุบาลอนงค์นาฏ	38	47	12	97
17. โรงเรียนอมตยกุล	108	117	119	344
18. โรงเรียนอุทัยวิทยา	24	21	25	70
19. โรงเรียนเอี่ยมพานิชวิทยา	70	62	86	218
รวม	1,096	1,169	1,146	3,411

ที่มา : สถิติการศึกษาเอกชนปี 2551 (สำนักบริหารงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน.
2551:16)

การอนุบาลศึกษาในประเทศไทย

การศึกษาของไทยในสมัยโบราณเราจะเห็นว่า การศึกษาของไทยมีหลายรูปแบบขึ้นอยู่กับสภาพความเป็นอยู่ เช่น การศึกษาในพระบรมมหาราชวังสำหรับขุนนางเชื้อพระวงศ์ ส่วนผู้ที่มีฐานะดีบางครอบครัวจะมีครูมาสอนที่บ้าน ส่วนผู้ที่มีฐานะไม่ดีพ่อแม่จะพาไปฝากเรียนที่วัด

การพัฒนาการของการอนุบาลศึกษาไทย เริ่มจริงจังเมื่อปลายสมัยรัชกาลที่ 6 สมัยนั้นเจ้าพระยาธรรมศักดิ์มนตรีเป็นเสนาบดีกระทรวงธรรมการ เกิดพระราชบัญญัติโรงเรียนราษฎร์ฉบับแรกของไทย ประกาศใช้เมื่อวันที่ 5 มิถุนายน พ.ศ. 2461 ได้กำหนดในมาตรา 27 ว่า โรงเรียนอนุบาลเป็นโรงเรียนที่มุ่งด้านการเลี้ยงดูเด็กอ่อนเป็นส่วนใหญ่และสอนเด็กให้อ่าน

โรงเรียนราษฎร์ที่เปิดสอนแผนกอนุบาลด้วยกันทั้ง 3 แห่ง คือ

1. โรงเรียนวัฒนาวิทยาลัย ประเทศไทยมีการติดต่อกับต่างประเทศกับพวกสอนศาสนาอเมริกัน ซึ่งเข้ามาเผยแผ่คริสต์ศาสนาในเมืองไทยและขณะเดียวกันก็ได้จัดตั้งโรงเรียนขึ้นเรียกว่าโรงเรียนวังหลัง เปิดรับนักเรียนประจำสำหรับเด็กผู้หญิง ส่วนแผนกอนุบาลมีทั้งชาย-หญิง การเรียนการสอนยึดตามแนวคิดของ เฟรเบล คือ มีการฝึกความพร้อมทางด้านสายตา กล้ามเนื้อและ มีการเรียนแบบเล่นปนเรียน

2. โรงเรียนมาแตร์เดอีวิทยาลัย เปิดทำการสอนแผนกอนุบาล เมื่อพ.ศ.2470 เมื่อมาดำเนินการเกี่ยวกับการอนุบาลทางโรงเรียนเลยนำวิธีการแบบอย่างของประเทศอังกฤษมาใช้ คือ ได้นำแนวคิดของเฟรเบล และมอนเตสเซอร์รี่มาใช้

3. โรงเรียนราชินี สมเด็จพระศรีพัชรินทราบรมราชินีนาถ ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าตั้งโรงเรียนราชินีบนขึ้น เนื่องจากมีประชาชนพาบุตรหลานไปศึกษากันมากจึงขยายโรงเรียนเป็นโรงเรียนราชินีบน

ซึ่งโรงเรียนทั้ง 3 แห่งนี้ ได้จัดการสอนที่คล้ายกัน คือ จัดการเรียนการสอนตามแนวคิดของเฟรเบลและมอนเตสเซอร์รี่ ซึ่งมุ่งสอนให้เด็กช่วยเหลือตัวเอง

การอนุบาลศึกษาหลังจากการเปลี่ยนแปลงการปกครอง การศึกษาก่อนวัยเรียน ได้รับการสนับสนุนมากขึ้น นอกจากนี้กระทรวงได้ส่งครูไปศึกษาและดูงานในประเทศญี่ปุ่นและได้สร้างโรงเรียนของรัฐบาลแห่งแรก คือ โรงเรียนละอออุทิศและได้รับความนิยมมากจากประชาชน กระทรวงศึกษาธิการจึงวางนโยบายที่จะขยายการศึกษาทุกจังหวัด

โรงเรียนอนุบาลยังมีความสำคัญมากขึ้นเพราะภาวะทางเศรษฐกิจ แม่บ้านต้องออกไปช่วยทำงานนอกบ้านจะมาอยู่ดูแลบุตรเหมือนก่อนไม่ได้ ดังนั้นโรงเรียนอนุบาลจึงไม่เพียงพอกับความต้องการของประชาชน รัฐบาลจึงขอสนับสนุนให้เปิดชั้นเด็กเล็กในโรงเรียนประถมศึกษา ซึ่ง

เป็นวิธีการที่จะช่วยแบ่งเบาภาระของเด็กในการที่จะเข้าเรียนชั้นประถมศึกษา (จินตนา หมู่ผึ้ง. 2525:14-16, อ้างถึงในจุฑาดา เครือหงส์.2550:12)

1. โรงเรียนอนุบาลในปัจจุบัน

โรงเรียนอนุบาลในปัจจุบันอยู่ในจังหวัด และสถานที่ที่มีประชากรอยู่เป็นจำนวนมาก ส่วนในหมู่บ้านและตามตำบลมักไม่ค่อยมีการจัดตั้งโรงเรียนอนุบาล โรงเรียนอนุบาลแบ่งออกตามการจัดตั้งเป็น 2 ประเภท (เบญจา แสงมะลิ.2540:24) คือ โรงเรียนอนุบาลของรัฐและโรงเรียนอนุบาลเอกชน

1.1 โรงเรียนอนุบาลของรัฐ โรงเรียนอนุบาลของรัฐอยู่ในความดูแลของ 2 หน่วยงาน คือ

1.1.1 โรงเรียนอนุบาลของรัฐที่อยู่ในความดูแลของกระทรวงศึกษาธิการ อยู่ในความรับผิดชอบของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ แต่ส่วนที่จัดเป็นโรงเรียนสาธิตอนุบาลของวิทยาลัยครูนั้น อยู่ในความรับผิดชอบของกรมการฝึกหัดครู รับเด็กชายและหญิง อายุ 4-6 ขวบ เข้ารับการอบรมเลี้ยงดู เพื่อให้เด็กเจริญเติบโตพัฒนาทั้งร่างกาย อารมณ์ สังคม สติปัญญา และเตรียมเด็กเพื่อการศึกษาในขั้นสูงต่อไป

1.1.2 โรงเรียนอนุบาลของรัฐที่อยู่ในความดูแลของทบวงมหาวิทยาลัย หน่วยงานที่รับผิดชอบ คือ มหาวิทยาลัยซึ่งจัดโรงเรียนอนุบาลสาธิต และจัดตั้งขึ้นเพื่อใช้สำหรับทดลองวิธีการสอนและการวิจัยเกี่ยวกับเด็กก่อนวัยเรียน รับเด็กชาย-หญิงอายุ 3 ขวบครึ่ง – 6 ขวบ เข้ารับการอบรมเลี้ยงดูให้ถูกต้องตามหลักพัฒนาการ ผู้บริหารและครูผู้สอนในโรงเรียนได้รับการศึกษาระดับปริญญาทางการศึกษา

1.2 โรงเรียนอนุบาลของเอกชน โรงเรียนอนุบาลของเอกชนอยู่ในความดูแลของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน กระทรวงศึกษาธิการ เอกชนเป็นผู้รับผิดชอบรับเด็กชาย-หญิง อายุ 3-6 ขวบ เข้าเรียนเพื่ออบรมเลี้ยงดูให้พัฒนาทั้งด้านร่างกาย อารมณ์ สังคมและสติปัญญา โรงเรียนอนุบาลเอกชนมักเน้นหนักในการสอนให้อ่านออกเขียนได้ตามความประสงค์ของผู้ปกครอง

นอกจากนี้มีหน่วยงานอื่นที่รับผิดชอบในการจัดการศึกษาเด็กก่อนวัยเรียน ได้แก่ กระทรวงมหาดไทย กระทรวงสาธารณสุข มูลนิธิ และสมาคม ซึ่งจัดอยู่ในรูปแบบของชั้นเด็กเล็ก และศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก

2. แนวคิดในการนำการอนุบาลศึกษาต่างประเทศมาปรับใช้ในประเทศไทย

ความคิดในการจัดตั้งสถาบันการศึกษาของเด็กระดับก่อนประถมศึกษาในแต่ละประเทศย่อมจะแตกต่างกันไปบ้างตามฐานะทางเศรษฐกิจ กฎหมายของประเทศและวัฒนธรรม

ประชากรของแต่ละชาติ และที่สำคัญที่สุดคือ จะต้องสอดคล้องกับจิตวิทยาพัฒนาการและการศึกษาในระดับประถมศึกษาด้วยเพื่อที่จะมองหาส่วนที่ดีเป็นประโยชน์นำมาปรับใช้ในบ้านเมืองของเรา ซึ่งอยู่ในระยะกำลังพัฒนาอย่างเร่งด่วนนั้น น่าจะได้ใคร่ครวญถึงปัญหาหลายๆ เรื่องโดยเฉพาะการกำหนดอายุแน่นอนในการเข้าเรียนในระดับประถมศึกษา ควรเป็นความจำเป็นข้อแรกที่จะต้องนำมาขบคิด ในปัจจุบันถึงแม้จะมีพระราชบัญญัติการศึกษาภาคบังคับกำหนดอายุไว้แล้วแต่มิได้จำกัดผู้เข้าเรียนที่มีอายุน้อยกว่ากำหนด ถ้ามีการแก้ไขอายุน้อยกว่ากำหนดดังกล่าวแล้ว คาดว่าจะเกิดประโยชน์ในหลายๆ ด้าน คือ

2.1 เกิดประโยชน์กับฝ่ายบริหารการประถมศึกษา จะสามารถหาตัวเลขได้แน่นอนในแต่ละปีการศึกษาว่ามีจำนวนผู้ที่เข้าศึกษาในเกณฑ์บังคับเรียนจำนวนเท่าไรในท้องถิ่นของตน และจะได้จัดสรรงบประมาณและเตรียมงานได้ล่วงหน้าทันต่อเหตุการณ์ จะจัดปัญหาการไม่มีที่เข้าเรียนเพียงพอให้ลุล่วงไปอย่างมีประสิทธิภาพ

2.2 เกิดประโยชน์ในด้านความเข้าใจของผู้ปกครองเกี่ยวกับการศึกษาในระดับก่อนประถมศึกษา โดยผู้ปกครองส่วนใหญ่ของประเทศยังไม่เห็นคุณค่าของการฝึกความพร้อมจากการเรียนปนเล่น ยังไม่เห็นประโยชน์ของการพัฒนาการเรียนรู้จากกิจกรรมในรูปแบบต่างๆ ที่จัดให้แก่เด็กในระดับนี้ ส่วนมากจะคิดถึงแต่ความสามารถในการอ่านออกเขียนได้ คิดเลข บวกลบ ได้เท่านั้น นอกจากนั้นผู้ปกครองยังใช้วิธีการต่างๆ โดยทางตรงและทางอ้อมที่จะบีบให้ครูหรือผู้รับหน้าที่เลี้ยงดูเด็กในระดับนี้เร่งเด็ก โดยมีได้คำนึงถึงผลเสียทางด้านการพัฒนาของเด็กแต่อย่างใด และผู้ปกครองเองก็สนับสนุนการบ้านเพิ่มขึ้นอีกด้วย เช่น มีความปรารถนาและยินดีช่วยเหลือให้เด็กในระดับอนุบาลทำการบ้านเช่นเดียวกับเด็กในระดับประถมศึกษาเป็นต้น การที่ผู้ปกครองเร่งเด็กมากมายเช่นนี้ก็เพื่อที่จะให้ลูกหลานของตนเข้าเรียนในโรงเรียนประถมศึกษาตั้งแต่อายุยังน้อยที่สุดที่จะทำได้นั่นเอง และรู้สึกว่าจะมีความภาคภูมิใจมากที่ลูกหลานสามารถเข้าเรียนในโรงเรียนประถมตั้งแต่อายุยังไม่ถึงเกณฑ์บังคับเรียน

องค์ประกอบในการตัดสินใจของผู้ปกครองที่ส่งบุตรหลานเข้าเรียนอนุบาล

การตัดสินใจของผู้ปกครองในการส่งบุตรหลานเข้าเรียนอนุบาลในโรงเรียนรัฐบาลกับเอกชน ในสังกัดสำนักงานเขตบางเขน กรุงเทพมหานคร ปัญหาที่ผู้ปกครองต้องตัดสินใจ คือ ควรจะส่งบุตรหลานเข้าเรียนในโรงเรียนใด เนื่องจากแต่ละโรงเรียนมีความแตกต่างกัน ดังนั้นผู้ปกครองจะประเมินค่าของโรงเรียนโดยการไต่ตรองด้วยหลักการและเหตุผล ตัดสินใจส่งบุตร

หลานเข้าเรียน โดยมุ่งหวังว่าบุตรหลานจะประสบผลสำเร็จในการศึกษาหาความรู้ พัฒนาทางด้านร่างกาย อารมณ์ สติปัญญาและสังคมได้อย่างสมบูรณ์

การพิจารณาคุณภาพของโรงเรียนอนุบาล ซึ่ง National Association for the Education of Young Children (นิรมล. 2537 : 170-174) ได้เสนอข้อที่ควรคำนึงไว้ดังนี้

1. สภาพแวดล้อม สิ่งแวดล้อมทางกายภาพมีผลต่อกระบวนการเรียนรู้ของเด็กการจัดพื้นที่ในการทำกิจกรรม การสร้างบรรยากาศ และการเตรียมกิจกรรม ตลอดจนให้เด็กทำกิจกรรมตามความสนใจ

2. สุขภาพและความปลอดภัย ผู้บริหารและครูจะต้องดูแลเด็กในเรื่องสุขภาพและความปลอดภัยของเด็ก

3. อาหารและโภชนาการ ควรจัดอาหารที่มีคุณค่า และถูกหลักโภชนาการ มีการพักผ่อน สุกกรีนเรียงขณะรับประทานอาหาร และได้พัฒนาทักษะทางสังคม ตลอดจนประสบการณ์ การเรียนรู้

4. การบริหารของโรงเรียน เพื่อให้การดำเนินงานของโรงเรียนอนุบาลเป็นไปตามความมุ่งหมายที่ตั้งไว้ จึงจำเป็นต้องมีนโยบายชัดเจนเป็นลายลักษณ์อักษร เพื่อให้บรรยากาศภายในโรงเรียนเป็นไปด้วยดี

5. คุณสมบัติและการพัฒนาครู มีการกำหนดคุณสมบัติและระดับการศึกษาของครูอนุบาล และการส่งครูไปอบรมเพื่อหาความรู้เพิ่มเติม

6. ความสัมพันธ์ระหว่างครู และผู้ปกครอง การส่งเสริมบรรยากาศของความเข้าใจอันดีระหว่างกัน โดยการแจ้งข่าวสาร สนับสนุนให้ผู้ปกครองมีส่วนร่วมกิจกรรม มีการประชุมครูผู้ปกครอง เพื่อช่วยผู้ปกครองให้มีความมั่นใจในโรงเรียน และจัดบรรยายความรู้เกี่ยวกับเด็กในบางโอกาส

7. ความสัมพันธ์ และการปฏิบัติต่อกันระหว่างครูและเด็ก ในเรื่องความสม่ำเสมอการตอบสนองเด็ก การส่งเสริมความเป็นอิสระของเด็ก ความเสมอภาค บรรยากาศภายในห้องเรียน และส่งเสริมให้เด็กมีทักษะทางสังคม ตลอดจนการส่งเสริมพัฒนาการเด็กในทุกด้าน

8. หลักสูตร กำหนดหลักสูตรโดยคำนึงถึงพัฒนาการทุก ๆ ด้านของเด็ก และเด็กมีโอกาสพัฒนาทั้งด้านร่างกาย จิตใจ อารมณ์ สังคม และสติปัญญา

9. การจัดตารางการเรียนการสอนของครู กิจกรรมต่าง ๆ ที่ครูจัดขึ้นไม่เพียงให้เด็กเกิดการเรียนรู้ทางสติปัญญาเท่านั้น แต่เด็กจะได้เรียนรู้สิ่งอื่นควบคู่ไปด้วย ตลอดจนเสริมสร้างพัฒนาการที่ดียิ่งในทุกด้านแก่เด็ก

10. การประเมินผลโดยการประเมินผลในภาพรวม และประเมินผลเด็กเป็นรายบุคคล เพื่อพัฒนาประสิทธิภาพการทำงานของโรงเรียนให้ดีขึ้น

นอกจากนั้น จรรยา สุวรรณทัต (2539: 18-19) ได้กล่าวถึง เกณฑ์การเลือกโรงเรียนอนุบาลไว้ดังนี้

1. ทำเลที่ตั้ง และสภาพแวดล้อม ซึ่งเป็นปัจจัยสำคัญที่จะมีผลต่อการพัฒนาร่างกาย และจิตใจของเด็ก เลือกทำเลที่ตั้งที่มีความปลอดภัย มีรั้วรอบขอบชิด มีความถูกต้องตามสุขลักษณะ และมีบริเวณเพียงพอ

2. การติดต่อเบื้องต้น หรือการสื่อสารระหว่างโรงเรียนและผู้ปกครอง เพื่อจะทราบนโยบายของโรงเรียน และแนวทางปฏิบัติของโรงเรียน ก่อนที่จะตัดสินใจค้นหาข้อมูลเกี่ยวกับโรงเรียนนั้น ๆ

3. ระบบบริหาร และระบบการจัดการของโรงเรียน โดยเฉพาะการควบคุมดูแลเด็ก ครูเป็นบุคคลสำคัญที่สุด เพราะมีผลกระทบต่อเด็ก ดังนั้นครูควรเป็นบุคคลที่มีสุขภาพจิตดีเด็กจะได้ผลกระทบที่ดีด้วย

4. ความสมดุลของโปรแกรมกิจกรรมในโรงเรียน

5. ความสมดุลระหว่างค่าเล่าเรียนกับสถานะเศรษฐกิจของผู้ปกครอง

ในการเลือกโรงเรียนอนุบาลของผู้ปกครอง มีงานวิจัยของ กุลกานต์ เล็กสกุล (2535:23) ได้ศึกษาปัจจัยที่สัมพันธ์กับการเลือกโรงเรียนอนุบาลเอกชนของผู้ปกครองในกรุงเทพมหานคร พบว่า ผู้ปกครองมีเกณฑ์ในการเลือกโรงเรียนอนุบาล ดังนี้

1. โรงเรียนตั้งอยู่ใกล้บ้าน ทั้งนี้เพราะระยะทางไกลจะทำให้เด็กอ่อนเพลียจากการเดินทาง

2. โรงเรียนมีอาคารมั่นคง แข็งแรง ปลอดภัย

3. การจัดการเรียนการสอน เน้นการเตรียมความพร้อมในด้านต่าง ๆ ได้แก่ ร่างกาย อารมณ์ สังคม และสติปัญญา เพื่อเป็นการเตรียมเด็กให้พร้อมที่จะเข้าศึกษาในระดับประถมศึกษา

4. โรงเรียนมีการเตรียมอุปกรณ์การเรียนการสอนสำหรับเด็ก

5. ครูผู้สอนมีมนุษยสัมพันธ์ดี ยิ้มแย้มแจ่มใส สุภาพเรียบร้อย

6. ครูผู้สอนเอาใจใส่ ดูแลอย่างทั่วถึง เพราะเด็กในวัยนี้ขาดความระมัดระวังในขณะทำกิจกรรม จึงอาจเกิดอันตรายได้ง่าย

7. โรงเรียนมีบริการอาหารกลางวัน อาหารว่าง และนมให้เด็ก

8. อาหารที่จัดบริการให้เด็กมีคุณค่าทางโภชนาการ และปลอดภัยจากสารเจือปน

ส่วนงานวิจัยของมาลัย ทวีอักษรสถาพร (2540: บทคัดย่อ) ได้ศึกษาถึงปัจจัยที่มีผลต่อพฤติกรรมผู้บริโภคร ในการเลือกโรงเรียนอนุบาล ในเขตกรุงเทพมหานคร พบว่าส่วนมากมี

ความเห็นว่าการกิจกรรมเสริมหลักสูตร เป็นสิ่งจำเป็นสำหรับบุตร/ธิดา โรงเรียนอยู่ใกล้บ้าน และสะดวกต่อการเดินทางรับส่ง ส่วนความมีชื่อเสียงของโรงเรียนไม่ใช่เหตุผลอันดับแรกในการตัดสินใจเลือกโรงเรียนอนุบาลของผู้ปกครอง นอกจากนั้นมิจานวิจัยที่มีผลสอดคล้องกันคือสุวิมล เพ็ชรสุข (2538 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจของผู้ปกครองในการเลือกโรงเรียนอนุบาลเอกชน สำหรับให้บุตรหลานเข้าเรียน อำเภอเมืองสมุทรปราการ จังหวัดสมุทรปราการ พบว่าปัจจัยที่มีผลต่อการเลือกโรงเรียนอนุบาลเอกชน คือ รับส่งสะดวก และอยู่ใกล้บ้าน มีการแจ้งผลการเรียน พัฒนาการและผลงานของ นักเรียนให้ผู้ปกครองทราบ เน้นการเตรียมความพร้อมส่งเสริมให้เด็กอ่าน เขียน คิดคำนวณได้ และมีรรับส่งอย่างปลอดภัย

นอกจากนี้ สมร ทองดีและสุกัญญา กาญจนกิจ (2537 : 15-17) ได้ระบุว่าในการจัดการศึกษาระดับก่อนประถมศึกษา นั้น มีประเด็นสำคัญที่จะกำหนดไว้เป็นขอบข่ายของการจัดการศึกษาดังนี้

1. จัดให้แก่เด็กปฐมวัยอย่างทั่วถึงและครอบคลุมเด็กปฐมวัยทุกกลุ่ม โดยร่วมมือกันทั้งฝ่ายรัฐและเอกชน

2. จัดให้สอดคล้องกับความต้องการพื้นฐานของเด็กปฐมวัยอันได้แก่ ความต้องการด้านโภชนาการและสุขภาพอนามัย ด้านความแข็งแรงของร่างกาย การพัฒนาด้านสติปัญญา จิตใจ อารมณ์ สังคม ด้านการศึกษาขั้นพื้นฐาน ด้านวัฒนธรรม การเตรียมเข้าสู่อาชีพ และความต้องการด้านสิทธิขั้นพื้นฐานและหน้าที่ความรับผิดชอบ

3. จัดให้สอดคล้องกับจุดมุ่งหมายของการปฐมวัยศึกษา คือให้มีสุนิษยัตินี้ มีลักษณะนิสัย ที่ดีงาม ใ้รู้จักสังเกต มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ ฝึกการใช้ประสาทสัมผัส ให้สัมพันธ์ได้อย่างเหมาะสม ใ้รู้จักปฏิบัติกิจวัตรประจำวันด้วยตนเอง

4. จัดให้สอดคล้องกับเกณฑ์มาตรฐานของการจัดการปฐมวัยศึกษา คือด้านหลักสูตรการจัดกิจกรรมและวิธีการสอนที่สอดคล้องกับหลักพัฒนาการ สภาพท้องถิ่น รวมทั้งพัฒนาบุคลากร อาคารสถานที่ สื่อ เครื่องเล่น อุปกรณ์ วัสดุและประเมินผลเด็กอย่างถูกต้อง เหมาะสม

5. จัดโดยการประสานสัมพันธ์กับบุคลากรและสถาบันทางสังคมในชุมชน

สมร ทองดี และ สุกัญญา กาญจนกิจ (2537 : 66-71) ได้กล่าวถึงกระบวนการของการจัดการศึกษา ประกอบด้วย ปัจจัยที่เกี่ยวข้อง ดังต่อไปนี้

1. หลักสูตรกระทรวงศึกษาธิการได้จัดทำหลักสูตรระดับปฐมวัยศึกษาขึ้นมาเพื่อให้ครูได้ใช้เป็นแนวทางในการจัดการศึกษา โดยสามารถยืดหยุ่นกิจกรรมต่าง ๆ ให้เหมาะสมกับสภาพแวดล้อมของเด็กได้

2. การจัดประสบการณ์ (กิจกรรมการเรียนการสอน) เป็นการจัดกิจกรรมเพื่อให้เด็กมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมรอบตัว โดยไม่แยกเป็นรายวิชา ให้เด็กได้รับประสบการณ์

ตรงจากการปฏิบัติและการเล่นแบบต่าง ๆ เพื่อให้ได้รับการพัฒนาทุกด้าน ครูจะใช้เทคนิคการสอนหลาย ๆ วิธี โดยการจัดกิจกรรมแบบบูรณาการ ในรูปของหน่วยประสบการณ์ ประกอบการใช้สื่อและวัสดุอุปกรณ์ต่าง ๆ เพื่อส่งเสริมการเรียนรู้การสอนให้มีประสิทธิภาพ

ส่วนการวัดและประเมินผล จะให้หลายวิธีคือ การสังเกต การสนทนา การตรวจผลงาน การสอบปากเปล่า และการใช้ข้อทดสอบ ซึ่งการใช้ข้อทดสอบนี้จะต้องเป็นข้อทดสอบที่มีคุณภาพเหมาะสม ตรงกับจุดประสงค์ที่ต้องการ

3. บุคลากรในสถานศึกษาปฐมวัย คือ ครูผู้สอน ครูที่มีคุณภาพจะส่งผลคุณภาพของการจัดการศึกษาในระดับนี้

4. การจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตร เป็นการช่วยเสริมสร้างปฏิสัมพันธ์ระหว่างสถานศึกษากับผู้ปกครองและชุมชน

5. การนิเทศ เป็นการนิเทศเพื่อให้บุคลากรมีความเข้าใจตรงกันด้านจุดมุ่งหมายของการเรียน การสอน

สมาคมการปฐมวัยศึกษาแห่งชาติสหรัฐอเมริกา (อ้างถึงใน อรุณี หรรดา. 2537 130-133) ได้เสนอแนะการนำหลักการจัดการปฐมวัยศึกษาไว้ใน 4 องค์ประกอบคือ แนวการจัดประสบการณ์ หรือหลักสูตรปฏิสัมพันธ์ระหว่างเด็กกับผู้ใหญ่ ความสัมพันธ์ระหว่างบ้านกับสถานศึกษาและการประเมิน พัฒนาการ

วีร ศิริจันทร์ (2546:61-62) ได้ศึกษาเรื่อง ปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจของผู้ปกครองในการเลือกโรงเรียนประถมศึกษาเอกชนสำหรับให้บุตรหลานเข้าเรียน: กรณีศึกษาโรงเรียนศิริศึกษา อำเภอมือง จังหวัดสมุทรปราการ ผลการศึกษาพบว่า ผู้ปกครองที่ตัดสินใจเลือกโรงเรียนศิริศึกษา โดยมีปัจจัยที่ตัดสินใจเลือก คือ ด้านสภาพแวดล้อมและอาคารที่ตั้ง พอใจในเรื่องโรงเรียนจัดห้องเรียน ทำกิจกรรมต่างๆในสภาพดีเหมาะสม คือ ห้องดนตรีไทย – สากล ห้องคอมพิวเตอร์ ห้องชาวด์แลป สระว่ายน้ำ ห้องสื่อการเรียนการสอน เรื่องการวัดและประเมินผล ในเรื่องโรงเรียนมีการตรวจวัดและรายงานความเจริญเติบโตของนักเรียน รายงานให้ผู้ปกครองทราบทุกภาคเรียน เรื่องเกี่ยวกับการเรียนการสอน ในเรื่องโรงเรียนมีห้องเรียนที่สนับสนุนการเรียนการสอนให้นักเรียนได้ฝึกการทำงานเป็นระบบคิดค้นคว้า เลือก เพื่อสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเอง (คอมพิวเตอร์ ดนตรีไทย สากล ชาวด์แลป สระว่ายน้ำ ห้องสมุด) ในเรื่องเจ้าหน้าที่ที่สนับสนุนเกี่ยวกับเจ้าหน้าที่นักการภารโรงที่ดูแลเกี่ยวกับความสะอาดของโรงเรียนเหมาะสม

พจณี รัตนมณี (2547 : 83) ได้ศึกษาเรื่อง ปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจของผู้ปกครองในการส่งบุตรหลานเข้าเรียนในโรงเรียนอนุบาลเอกชน เขตบางรัก กรุงเทพมหานคร กรณีศึกษาโรงเรียนอนุบาลชวนชื่น ผลการศึกษาพบว่า

1. ด้านบุคลากร (ครู) ผู้ปกครองต้องการครูมีมนุษยสัมพันธ์ที่ดีกับนักเรียน ครูแสดงกิริยาท่าทางต่อเด็กเหมาะสมตามที่ผู้ปกครองไว้วางใจและครูฝึกฝนให้นักเรียนรู้จักช่วยเหลือตนเองได้

2. ด้านหลักสูตร และการจัดการเรียนการสอน ผู้ปกครองเน้นเรื่องการจัดหลักสูตรที่เหมาะสมกับวัยของผู้เรียน มีประสิทธิภาพในการเรียนการสอน การเรียนการสอนเน้นการอ่านออกเขียนได้ ควบคู่กับการเตรียมความพร้อมแก่เด็ก หลักสูตรและกิจกรรมมีความทันสมัยและได้มาตรฐาน ส่งเสริมคุณธรรมและจริยธรรมของนักเรียน

3. ด้านสื่อการเรียนการสอนและกิจกรรม ผู้ปกครองเน้นเรื่องการเลือกสื่อการสอนที่มีประโยชน์ต่อพัฒนาการของเด็กทุกด้าน จัดกิจกรรมที่พัฒนาความพร้อมทางร่างกาย และให้เด็กได้พัฒนาการกล้ามเนื้อใหญ่กล้ามเนื้อเล็ก

4. ด้านความสัมพันธ์ของผู้ปกครอง ผู้ปกครองเน้นเรื่องผู้ปกครองสามารถขอพบครูหรือโทรศัพท์ติดต่อได้ตลอดเวลาทำการของโรงเรียน โรงเรียนมีเอกสารติดต่อกับผู้ปกครองสม่ำเสมอ และผู้ปกครองนักเรียนสามารถเสนอความคิดเห็นเกี่ยวกับตัวนักเรียนให้ครูทราบได้

5. ด้านค่าใช้จ่ายและค่าบริการ ผู้ปกครองเน้นเรื่องการมีน้ำดื่มที่สะอาดและปลอดภัย โรงเรียนมีระเบียบกฎเกณฑ์ในการดูแลเด็กให้มีความปลอดภัย และจัดครูเวรประจำวันดูแลเด็กได้เป็นอย่างดี

6. ด้านอาคารสถานที่และสภาพแวดล้อม ผู้ปกครองเน้นเรื่องโรงเรียนตั้งอยู่ในที่การคมนาคมที่สะดวก โรงเรียนตั้งอยู่ไม่ไกลจากที่บ้านหรือที่ทำงาน และโรงเรียนสภาพแวดล้อมดี

ทองเดิน เผ่าดี (2548 : 69-73) ได้ศึกษาเรื่อง ปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจของผู้ปกครองในการส่งบุตรหลานเข้าเรียนโรงเรียนอนุบาลในอำเภอเมืองเชียงราย : กรณีศึกษาดำบลริมกก อำเภอเมือง จังหวัดเชียงราย ผลการศึกษาพบว่า ปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจของผู้ปกครองในการส่งบุตรหลานเข้าเรียนโรงเรียนอนุบาลในอำเภอเมืองเชียงราย : กรณีศึกษาดำบลริมกก อำเภอเมือง จังหวัดเชียงราย มีดังนี้

1. ปัจจัยด้านการบริหารโรงเรียน ผู้ปกครองส่วนใหญ่เลือกโรงเรียนที่มีการอบรมสั่งสอนโดยส่งเสริมกิริยามารยาท จริยธรรมที่ดีให้กับนักเรียน และโรงเรียนที่มีการบริหารงานวิชาการด้านการเตรียมความพร้อม หรือด้านการสอนอ่าน เขียน ชัดเจน

2. ปัจจัยด้านการจัดการเรียนการสอน ผู้ปกครองส่วนใหญ่เลือกโรงเรียนที่มีการจัดการเรียนการสอนที่มุ่งเน้นให้เด็กพัฒนาทุกด้านทั้งทางร่างกาย อารมณ์ สังคม สติปัญญา และโรงเรียนที่มีการจัดกิจกรรมส่งเสริมความสามารถพิเศษของนักเรียน เช่น แข่งขันวาดภาพ ร้องเพลง ฟ้อนรำ หรือการแสดงออกต่างๆ

3. ปัจจัยด้านการจัดสภาพแวดล้อมในโรงเรียน อาคารและสถานที่ ผู้ปกครองส่วนใหญ่เลือกโรงเรียนที่ตั้งอยู่ในสภาพแวดล้อมที่ดี ไม่มีกลิ่นหรือสิ่งที่เป็นอันตรายอยู่ข้างเคียง

4. ปัจจัยด้านบทบาทครูอนุบาล ผู้ปกครองส่วนใหญ่ตัดสินใจส่งบุตรหลานเข้าเรียนในโรงเรียนที่ครูอารมณ์ดี ยิ้มแย้มแจ่มใส รักเด็ก และโรงเรียนที่ครูพูดจาสุภาพอ่อนโยนกับนักเรียนและบุคคลอื่นๆ

5. ปัจจัยด้านค่าธรรมเนียมการเรียน ผู้ปกครองส่วนใหญ่เลือกโรงเรียนที่จัดหาทุนการศึกษาให้นักเรียน และโรงเรียนช่วยเหลือผู้ปกครองโดยจัดแบ่งชำระค่าเล่าเรียนได้

6. ปัจจัยด้านการบริการอาหาร ผู้ปกครองส่วนใหญ่เลือกโรงเรียนที่มีการจัดให้ดื่มนมฟรี และโรงเรียนที่มีการบริการอาหารกลางวันที่มีคุณภาพถูกหลักโภชนาการ

7. ปัจจัยด้านชื่อเสียงของโรงเรียน ผู้ปกครองส่วนใหญ่เลือกโรงเรียนที่นักเรียนที่จบการศึกษาสามารถเข้าเรียนต่อในสถานศึกษาที่มีชื่อเสียงได้ และชื่อเสียงของโรงเรียนเป็นตัวประกันคุณภาพการจัดการศึกษา

8. ปัจจัยด้านความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนและชุมชน ผู้ปกครองส่วนใหญ่เลือกโรงเรียนที่ผู้ปกครองสามารถเยี่ยมบุตรหรือขอพบครูได้ตลอดเวลาทำการของโรงเรียน

บุญประครอง ไหมเขียว (2543 : 78-79) ได้ศึกษาเรื่อง ปัจจัยที่สัมพันธ์กับการเลือกโรงเรียนอนุบาลในสังกัดสำนักงานการประถมศึกษากรุงเทพมหานคร ของผู้ปกครอง ผลการวิเคราะห์เกณฑ์การเลือกโรงเรียนอนุบาลรัฐบาล พบว่า

ด้านอาคารสถานที่ และสภาพแวดล้อม ผู้ปกครองส่วนใหญ่พิจารณาโรงเรียนที่มีอาคารและห้องเรียนมั่นคง แข็งแรง ปลอดภัย รองลงมา คือ พิจารณาอุปกรณ์การเรียนและของเล่นเหมาะสมกับวัยและพัฒนาการของเด็ก

ด้านการจัดการเรียนการสอน ผู้ปกครองส่วนใหญ่พิจารณาโรงเรียนอนุบาลรัฐบาลที่เน้นการเตรียมความพร้อมในทุกๆด้าน คือ ด้านร่างกาย อารมณ์-จิตใจ สังคม และสติปัญญา รองลงมาพิจารณาโรงเรียนที่จัดกิจกรรมเหมาะสมกับวัยและพัฒนาการของเด็ก

ด้านบุคลากรและการบริการ ผู้ปกครองส่วนใหญ่พิจารณาโรงเรียนอนุบาลที่มีครูผู้สอนมีมนุษยสัมพันธ์ดี ยิ้มแย้มแจ่มใส สุภาพเรียบร้อย รองลงมาพิจารณาครูผู้สอนอารมณ์ดี ใจเย็น และมีความมั่นคงทางอารมณ์

ด้านการจัดสวัสดิการ ผู้ปกครองส่วนใหญ่พิจารณาโรงเรียนอนุบาลรัฐบาลที่มีการบริการอาหารที่จัดบริการมีคุณค่าทางโภชนาการ และปลอดภัยจากสารเจือปน รองลงมาพิจารณาจัดให้มีครูดูแลความปลอดภัยของนักเรียนขณะอยู่ที่โรงเรียน

ณมาตร เปี่ยมสุวรรณ (2546 : 82-84) ได้วิจัยเรื่อง ปัจจัยของผู้ปกครองในการตัดสินใจส่งบุตรหลานเข้าเรียนในโรงเรียนเปี่ยมสุวรรณวิทยา เขตภาษีเจริญ กรุงเทพมหานคร ผลการวิจัยพบว่า

ด้านคุณลักษณะของครู คือ ครูเป็นแบบอย่างที่ดี เช่น ไม่เล่นการพนัน ไม่สูบบุหรี่ ครูมีบุคลิกภาพ การแต่งกาย เหมาะสมกับความเป็นครู ครูมีมนุษยสัมพันธ์ที่ดี ยิ้มแย้มแจ่มใสกับศิษย์ และผู้ปกครอง ครูมีความเอาใจใส่ต่อการเรียน และความประพฤติของศิษย์ ครูมีความรู้ความสามารถที่ดี เหมาะสมกับความเป็นครู ครูไม่แสวงหาผลประโยชน์จากศิษย์ ครูไม่ลงโทษนักเรียนด้วยวิธีต่างๆ ที่รุนแรงหรือก่อให้เกิดความอับอายแก่ศิษย์ ครูมีความสามารถในการปกครองศิษย์ให้อยู่ในระเบียบวินัยได้ดี ครูไม่ใช้คำพูดหรือคำที่ไม่เหมาะสมในการตักเตือนศิษย์ ครูไม่ให้งานนักเรียนมากและเกินความสามารถของศิษย์

ด้านการจัดการเรียนการสอน คือ โรงเรียนมีความตั้งใจจริงในการให้ความรู้แก่นักเรียนอย่างเท่าเทียมกัน โรงเรียนมีความเอาใจใส่ต่อความประพฤติของนักเรียน โรงเรียนได้รับรองคุณภาพทางการศึกษา จากหน่วยงานต้นสังกัด จาก สมศ. หรือ ISO โรงเรียนมีการจัดวิชาเสริมความรู้ของนักเรียน นอกเหนือจากหลักสูตร (จินตคณิต สนทนาภาษาอังกฤษ) โรงเรียนเปิดโอกาสให้นักเรียนได้แสดงความสามารถทางด้านวิชาการอย่างเท่าเทียมกัน โรงเรียนจัดให้มีห้องประกอบการเรียนที่ทันสมัย โรงเรียนมีการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่สนุกสนาน นักเรียนมีความสุข โรงเรียนมีวิธีการสอนเนื้อหาที่ทันสมัย ทันเหตุการณ์ โรงเรียนมีการสอนซ่อมเสริมแก่นักเรียนที่เรียนไม่ทัน โรงเรียนมีการจัดสื่อวัสดุอุปกรณ์ต่างๆ เสริมการเรียนอย่างเพียงพอ

ด้านผลสัมฤทธิ์ด้านต่างๆของนักเรียน คือ ศิษย์เก่าประสบความสำเร็จในการศึกษาเล่าเรียนและเป็นคนที่มีคุณภาพในสังคม นักเรียนที่จบการศึกษามีความพร้อมสำหรับการศึกษาต่อในระดับมัธยมศึกษา นักเรียนมีความสุขและอยากมาโรงเรียน นักเรียนสามารถปรับตัวในสังคมต่างๆ ได้เหมาะสมกับวัย นักเรียนสามารถใช้ภาษาไทย การพูด การอ่าน การคิดเลข ได้เหมาะสมกับวัย นักเรียนมีทักษะในการคิดอย่างมีเหตุผลเหมาะสมกับวัย นักเรียนมีความรับผิดชอบการทำงานต่างๆ สูงขึ้นเหมาะสมกับวัย นักเรียนมีความรับผิดชอบการทำงานต่างๆ สูงขึ้นเหมาะสมกับวัย นักเรียนมีทักษะในการเล่นกีฬาที่ดี ร่างกายแข็งแรง นักเรียนมีทักษะความสามารถพิเศษ เช่น ดนตรี ศิลปะ นาฏศิลป์ นักเรียนมีทักษะในการใช้ภาษาอังกฤษได้เหมาะสมกับวัย

ด้านความสัมพันธ์ของโรงเรียนกับชุมชน คือ โรงเรียนเปิดโอกาสให้ผู้ปกครองได้พูดคุยกับครูเพื่อรับทราบถึงพฤติกรรมต่างๆของนักเรียน โรงเรียนมีการให้ความรู้แก่ชุมชน เช่น วิธีเลือกตั้ง โทษของสิ่งเสพติด โรงเรียนมีการประชาสัมพันธ์ข่าวสารต่างๆแก่ผู้ปกครอง โรงเรียนมีการเชิญวิทยากรในชุมชนหรือหน่วยงานราชการมาให้ความรู้แก่นักเรียนในเรื่องต่างๆ เช่น ยาเสพติด ฯลฯ โรงเรียนมีความสัมพันธ์ที่ดีระหว่าง โรงเรียน ผู้ปกครอง ชุมชน โรงเรียนให้ความ

ร่วมมือกับหน่วยงานราชการเป็นอย่างดี โรงเรียนยินดีฟังความคิดเห็นของผู้ปกครองทุกคนอย่างเท่าเทียมกัน โรงเรียนมีส่วนร่วมในกิจกรรมของชุมชนอยู่เสมอ เช่น ทำบุญ การแข่งขันกีฬาในชุมชน โรงเรียนจัดกิจกรรมเพื่อช่วยเหลือชุมชน โรงเรียนเปิดโอกาสให้ชุมชนใช้โรงเรียนเป็นสถานที่จัดงานเพื่อชุมชน

ด้านอาคารสถานที่และสิ่งแวดล้อมของโรงเรียน คือ อาคารเรียนมีความมั่นคง แข็งแรง และปลอดภัย ห้องเรียนมีหน้าต่างเพียงพอ อาคารถ่ายเท และมีแสงสว่างเพียงพอ โรงเรียนมีการแบ่งสัดส่วนบริเวณโรงเรียน เช่น อนุบาล ประถม มัธยม ออกจากกันเพื่อความปลอดภัย บริเวณโรงเรียนสะอาด มีสภาพแวดล้อมภายในที่ดี อาคารเรียนสวยงาม สร้างบรรยากาศในการเรียนการสอน บริเวณโรงเรียนมีการจัดแต่งได้สวยงาม ร่มรื่น บริเวณโรงเรียนมีระบบการระบายน้ำที่ดี น้ำไม่ท่วมขัง โรงอาหารมีอาคารถ่ายเท มีแสงสว่างเพียงพอ สะอาดถูกสุขลักษณะ โรงเรียนมีห้องสุขาพอเพียงและสะอาดถูกสุขลักษณะ โรงเรียนตั้งอยู่ในสภาพแวดล้อมที่ดี ไม่อยู่ใกล้แหล่งการพนัน สิ่งเสพติด หรือแหล่งเสื่อมโทรม

ด้านกิจกรรมของโรงเรียน คือ กิจกรรมส่งเสริมการปรับตัวและการใช้ชีวิตร่วมกับผู้อื่น ได้ดี เช่น ลูกเสือ เนตรนารี ยุวกาชาด กิจกรรมส่งเสริมการอนุรักษ์ศิลปะและวัฒนธรรมอันดีงามของชาติ กิจกรรมส่งเสริมความสามารถพิเศษของนักเรียน กิจกรรมส่งเสริมการออกกำลังกายแก่ศิษย์ กิจกรรมส่งเสริมด้านพุทธศาสนาแก่ศิษย์ กิจกรรมส่งเสริมความเป็นประชาธิปไตย กิจกรรมเปิดโอกาสให้ผู้ปกครองได้มีส่วนร่วม กิจกรรมมีมากขึ้นไปทำให้นักเรียนไม่สนใจการเรียน กิจกรรมต่างๆทำให้ผู้ปกครองเดือดร้อนด้านค่าใช้จ่าย กิจกรรมนอกสถานที่ยังไม่มีความปลอดภัยเพียงพอ

ด้านความปลอดภัยในโรงเรียน คือ โรงเรียนมีการทำประกันอุบัติเหตุให้นักเรียนทุกคน โรงเรียนปลอดจากสิ่งเสพติด การพนัน สื่อลามกอนาจาร บุคลากรในโรงเรียน เช่น นักการภารโรง ครู สามารถไว้วางใจได้ มีผู้ดูแลบำรุงรักษาอาคารเรียนให้มีความแข็งแรง ไม่ผุพัง แตกร้าวทรุดตัว มีบุคลากรดูแลสถานที่ต่างๆ เพื่อความปลอดภัย เช่น สระว่ายน้ำ สนามเด็กเล่น ทางขึ้นลงอาคารต่างๆควรกว้างพอสมควร และมีวัสดุกันลื่นเพื่อความปลอดภัย ห้องน้ำไม่อยู่ในที่ลับตา สิ่งแวดล้อมภายนอกโรงเรียนปลอดภัย ห้องน้ำไม่อยู่ในที่ลับตา สิ่งแวดล้อมภายนอกโรงเรียนปลอดภัยไม่เสี่ยงต่อการเกิดอันตรายแก่ศิษย์ สถานจอครดมีผู้อำนวยความสะดวกและดูแลความปลอดภัย ประตูทางเข้าออกของโรงเรียนมีเวรยามรักษาความปลอดภัย

ด้านการให้บริการต่างๆของโรงเรียน คือ ผู้ให้บริการมีอัธยาศัยที่ดี พนักงานขับรถ พี่เลี้ยงประจำรถมีความเอาใจใส่ต่อความปลอดภัยของนักเรียน โรงเรียนมีการอำนวยความสะดวกเมื่อผู้ปกครองมาร่วมกิจกรรมต่างๆของโรงเรียน โรงเรียนมีการประชาสัมพันธ์ข่าวสารต่างๆอย่าง

รวดเร็ว รถโรงเรียนอยู่ในสภาพที่ดี มีความปลอดภัย การให้บริการชำระค่าใช้จ่ายถูกต้องและรวดเร็ว ผู้ปกครองสามารถสอบถามข้อมูลต่างๆจากโทรศัพท์ได้อย่างถูกต้อง รวดเร็ว ค่าบริการอยู่ในราคาที่เหมาะสม โรงอาหารมีที่นั่งเพียงพอ สะอาดถูกสุขลักษณะ ปริมาณอาหารพอเพียง มีคุณภาพ รสชาติดี และราคาเหมาะสม

จิราภรณ์ ไทยวร (2551 : 84-85) ได้วิจัยเรื่อง ความคิดเห็นของผู้ปกครองในการตัดสินใจส่งบุตรหลานเข้าเรียนในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก โรงเรียนสังกัดเทศบาลเมืองอ่างทองผลการวิจัยพบว่า

1. ด้านการเอาใจใส่ของครู ผู้ปกครองส่วนใหญ่มีความต้องการให้บุตรหลานเข้าเรียนในสถานศึกษาที่มีคุณภาพ จัดสภาพแวดล้อมให้เอื้อต่อการเรียนรู้ มีครูที่ดี เอาใจใส่ดูแลนักเรียนอย่างสม่ำเสมอ มีมนุษยสัมพันธ์กับผู้ปกครองและบุคคลทั่วไป

2. ด้านการจัดการบริการ ผู้ปกครองส่วนใหญ่ต้องการให้โรงเรียนและครูดูแลความปลอดภัยให้บริการที่ดีกับบุตรหลาน สร้างความเป็นกันเองกับผู้ปกครอง จัดบริการทุกๆด้านเพื่อสร้างศรัทธาและความเชื่อมั่น ซึ่งโรงเรียนในสังกัดเทศบาลเมืองอ่างทองได้จัดให้บริการนักเรียน ด้านทุนโภชนาการให้นักเรียนได้รับประทานอาหารดี จัดอุปกรณ์การเรียนการสอน ดูแลสุขภาพประจำปี (ตรวจฟัน) ดูแลเรื่องอุบัติเหตุ จัดทำประกันชีวิตให้กับนักเรียน จัดอาหารเสริมโดยการให้นักเรียนได้คัมมนและอาหารว่างฟรี จัดสถานที่พักผ่อน มีเครื่องเล่นตลอดจนจัดบริการห้องน้ำในห้องเรียนและจัดที่พักผ่อนนอนกลางวันให้กับนักเรียนทุกคนอย่างทั่วถึง

3. ด้านชื่อเสียงของโรงเรียน เป็นปัจจัยที่มีความสำคัญเป็นตัวชี้ถึงผลสำเร็จของโรงเรียนในด้านต่างๆ เช่น ทางด้านวิชาการ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่ดีเป็นสิ่งที่ผู้ปกครองมุ่งหวัง เพราะอยากเห็นบุตรหลานมีผลการเรียนที่ดี มีคุณภาพ มีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ซึ่งการได้รับรางวัลของบุตรหลานในการเข้าร่วมกิจกรรมต่างๆนั้นสร้างความภูมิใจให้แก่ผู้ปกครองเป็นอย่างยิ่ง

ผู้วิจัยได้ศึกษาแนวคิดของ พงษ์ รัตนมณี (2547 : 83) ทองเดิน เฝ้าดี (2548 : 69-73) ณาตกร เปี่ยมสุวรรณ (2546 : 82-84) บุญประคอง ไม้เขียว (2543 : 78-79) และผู้วิจัยได้บูรณาการกรอบแนวคิดให้สอดคล้องกับบริบทของโรงเรียนอนุบาลรัฐบาลกับเอกชนในเขตบางเขน กรุงเทพมหานคร ในด้านต่างๆเป็น 8 ด้าน ซึ่งได้แก่ ความมีชื่อเสียงของโรงเรียน ท่าเลที่ตั้งอาคารสถานที่ การบริหาร โรงเรียน การจัดการเรียนการสอน บทบาทหน้าที่ของครู การอำนวยความสะดวกและการบริการ การดูแลความปลอดภัย การเก็บค่าธรรมเนียมการเรียน ซึ่งผู้วิจัยได้นำไปศึกษาเปรียบเทียบการตัดสินใจของผู้ปกครองที่ส่งบุตรหลานเข้าเรียนอนุบาลในโรงเรียนรัฐบาลกับเอกชนในครั้งนี้ ดังนี้

1. ความมีชื่อเสียงของโรงเรียน

กระทรวงศึกษาธิการ (2548 : 11) ได้กำหนดกรอบโรงเรียนที่มีชื่อเสียงและได้มาตรฐานทางการจัดการศึกษานั้นมีแนวดำเนินงาน 10 ประการดังนี้

1. ผู้บริหาร โรงเรียน ครูใหญ่ อาจารย์ใหญ่ ผู้อำนวยการ มีจิตสำนึกในการที่จะพัฒนา ปรับปรุงเปลี่ยนแปลงและยกระดับมาตรฐานการจัดการศึกษาให้เป็นที่ยอมรับของสังคม ผู้บริหาร ควรใช้เวลาอยู่ประจำสถานศึกษา เพื่อดูแลการปฏิบัติงานภายในให้เป็นไปได้ด้วยความเรียบร้อย

2. มีบรรยากาศและสภาพแวดล้อม หรือสถานศึกษาที่เอื้อต่อการเรียนการสอน เพื่อให้ นักเรียนได้เรียนอย่างมีความสุข มุ่งเน้นการเรียนการสอนตามธรรมชาติ โดยให้นักเรียนได้ฝึก ปฏิบัติจริงและปลูกฝังเรื่องความสะอาด ความมีวินัย เอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ มีความรักความสามัคคี รวมทั้ง การจัดให้โรงเรียนมีความร่มรื่น มีต้นไม้ แหล่งน้ำ บ่อน้ำ ไร่นา ไร่สวน ไร่ผลไม้

3. เป็นโรงเรียนที่มีความพร้อม มีแผนผังเต็มรูปแบบมีห้องเรียน ห้องสมุด ห้อง คอมพิวเตอร์ ห้องทดลอง ห้องปฏิบัติการ ตลอดจนสนามกีฬาครบครัน โดยให้เหมาะสมกับสภาพ ท้องถิ่น

4. มีอุปกรณ์การเรียนการสอนอย่างครบครัน โดยจัดซื้อในราคาท้องตลาดที่เป็นธรรม ทั้งให้เหมาะสมกับการใช้ให้เกิดประโยชน์

5. มีบุคลากรครูผู้สอนครบตามเกณฑ์ หากขาดแคลนครูให้ครูที่เกษียณอายุ หรือภูมิ ปัญญาท้องถิ่น ตลอดจนผู้ทรงคุณวุฒิมาช่วยสอนและหรือให้มีระบบการศึกษาทางไกลผ่าน ดาวเทียม

6. องค์กรท้องถิ่นเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา ไม่ว่าจะเป็นทางด้านวิชาการ หรือด้านบริหาร เช่น กำหนดหลักสูตรให้สอดคล้องกับความต้องการของท้องถิ่น ได้แก่ การสอน ภาษาอังกฤษตั้งแต่ระดับประถมศึกษา การสอนวิชาชีพการเกษตร การก่อสร้าง การไฟฟ้า เป็นต้น

7. มีการเก็บค่าเล่าเรียนและค่าธรรมเนียมการศึกษา เพื่อพัฒนาสถานศึกษาและจัด อุปกรณ์การเรียนการสอนอย่างครบครัน ทั้งนี้ ยกเว้นค่าเล่าเรียนสำหรับนักเรียนที่ยากจน และจ่าย ค่าตอบแทนให้นักเรียนในการพัฒนาหรือฝึกปฏิบัติ ฝึกอาชีพ ที่เกิดรายได้ และเป็นประโยชน์ต่อ โรงเรียน เช่น การปลูกพืชผักสวนครัว การเลี้ยงไก่ เลี้ยงปลา เป็นต้น

8. มีการส่งเสริมให้กลุ่มบุคลากรหรือชุมชน มีส่วนร่วมในการแสวงหาทรัพยากรเพื่อ สนับสนุนการบริหารจัดการของสถานศึกษา การจัดสวัสดิการให้แก่ครู เช่น การจัดที่พัก ค่าตอบแทน ค่าล่วงเวลา ค่าสอนพิเศษ ค่าฝึกอบรม ตลอดจนการแก้ไขปัญหาหนี้สินของครู

9. มีการวัดผลประเมินผลทางการศึกษาที่มุ่งผลผลิต คือ คุณภาพของนักเรียนตามที่ กำหนดไว้ในหลักสูตร

10. เป็นโรงเรียนที่ผู้นำท้องถิ่นและผู้ปกครองทุกระดับทุกประเภทยอมรับว่าโรงเรียนมีคุณภาพได้มาตรฐาน

ฉัตรชัย เปี่ยมสุวรรณ (2546 : 49) กล่าวว่า ชื่อเสียงของโรงเรียน ด้านวิชาการ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเป็นสิ่งที่โรงเรียน ผู้ปกครอง และนักเรียนมุ่งหวัง เพราะตัวบ่งชี้สำคัญที่แสดงถึงคุณภาพของโรงเรียน และนักเรียนเป็นประสิทธิภาพ ประสิทธิผลของการบริหารงานวิชาการในโรงเรียน ดังนั้น ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน จึงนำมาซึ่งชื่อเสียงของโรงเรียน โรงเรียนใดก็ตามที่มีศิษย์เก่าประสบความสำเร็จในด้านต่าง ๆ ในสังคม ย่อมเป็นปัจจัยหนึ่งที่ผู้ปกครองเชื่อมั่นต่อคุณภาพ มาตรฐานในการจัดการศึกษา และมีศรัทธาที่จะนำบุตรหลานมาเข้าศึกษาในโรงเรียนนั้น

การตัดสินใจเลือกโรงเรียนอนุบาลนั้นมี พ่อ แม่ ผู้ปกครองจำนวนไม่น้อยที่ตัดสินใจให้บุตรหลานของตนเข้าไปศึกษา ณ โรงเรียนที่มีชื่อเสียงด้านต่างๆ เช่น โรงเรียนที่ได้รับรางวัลคุณภาพในการเรียนการสอนดีเยี่ยม โรงเรียนที่ได้รับรางวัลสิ่งแวดล้อมดีเด่น หรือโรงเรียนที่ได้รับการรับรองมาตรฐาน ISO ต่างๆ เป็นต้น การที่พ่อ แม่ ผู้ปกครองเล็งเห็นถึงความสำคัญด้านความมีชื่อเสียงหรือโรงเรียนที่ได้รับรางวัลในด้านต่างๆเป็นโรงเรียนที่มีคุณภาพเหมาะสมที่จะส่งบุตรหลานของตนเข้ามาศึกษาหาความรู้ เพราะจะสามารถอบรมสั่งสอนให้บุตรหลานของตนมีความรู้ความสามารถและมีพัฒนาการที่ดีได้ จูฑาภา เครือหงส์ (2550:60) ได้สรุปผลการวิจัยว่า ด้านความมีชื่อเสียงของโรงเรียน ผู้ปกครองมีเกณฑ์การตัดสินใจที่ส่งบุตรหลานเข้าเรียนระดับอนุบาลในโรงเรียนรัฐบาล เขตสะพานสูง กรุงเทพมหานครอยู่ในระดับมาก ได้แก่ โรงเรียนที่มีชื่อเสียงและเป็นที่รู้จักของชุมชน โรงเรียนก่อตั้งมาเป็นเวลานาน และโรงเรียนเคยได้รับรางวัลต่างๆอาทิเช่น การได้รับรางวัลโรงเรียนอนุบาลดีเด่น ด้านคุณภาพการเรียนการสอนจากหน่วยงานของภาครัฐบาลและเอกชน รวมทั้งสมาคมองค์กรต่างๆและผู้ปกครอง มีเกณฑ์การตัดสินใจที่ส่งบุตรหลานเข้าเรียนระดับอนุบาลในโรงเรียนเอกชน เขตสะพานสูง กรุงเทพมหานคร อยู่ในระดับมาก ได้แก่ โรงเรียนที่มีชื่อเสียงและเป็นที่รู้จักของชุมชน โรงเรียนเคยได้รับรางวัลต่างๆอาทิเช่น การได้รับรางวัลโรงเรียนอนุบาลดีเด่น ด้านคุณภาพการเรียนการสอนจากหน่วยงานของภาครัฐบาลและเอกชน รวมทั้งสมาคมองค์กรต่างๆและโรงเรียนก่อตั้งมาเป็นเวลานาน

สรุปได้ว่า ความมีชื่อเสียงของโรงเรียน คือ โรงเรียนที่เป็นที่รู้จักในสังคมและได้รับรางวัลต่างๆจากหน่วยงานรัฐและสมาคมองค์กรต่างๆที่จัดการเรียนการสอนได้อย่างมีคุณภาพและก่อตั้งมาเป็นเวลานาน

2. ทำเลที่ตั้ง อาคารสถานที่

ในการเลือกอาคารสถานที่ให้แก่เด็กนั้น ด้านทำเลที่ตั้งก็มีส่วนสำคัญเป็นอย่างมาก โรงเรียนควรตั้งอยู่ในที่ๆไม่มีโรงงานอุตสาหกรรมที่สร้างมลพิษหรือมลภาวะให้แก่เด็ก และควรอยู่ในสถานที่ซึ่งสามารถเดินทางไปมาได้สะดวก เพื่อประโยชน์ในการรับ-ส่งบุตรหลานกรณีที่เกิดอุบัติเหตุ หรือผู้ปกครองทำการรับ-ส่งด้วยตัวเอง อีกทั้งการจัดอาคารสถานที่ สภาพแวดล้อมภายในโรงเรียนและวัสดุอุปกรณ์ต่างๆก็มีส่วนสำคัญในการสร้างเสริมประสบการณ์และพัฒนาการเด็ก กรมการศึกษาดูงาน (2547 : 40 – 41) ได้กล่าวว่า การเลือกทำเลที่ตั้งโรงเรียน การเลือกสถานที่ตั้งสถาบันทางการศึกษาเป็นสิ่งสำคัญจะต้องสัมพันธ์กับการวางผัง ความสอดคล้องกับความต้องการทางการศึกษา มีสิ่งแวดล้อมที่ดี สดสวยงดงามเอื้อต่อการเรียน การสอนก่อให้เกิดประโยชน์ต่อการเรียนการสอนของท้องถิ่น ทั้งนี้โดยมีสิ่งที่จะต้องคำนึงถึงดังต่อไปนี้

1. สภาพภูมิประเทศและลักษณะดิน เช่น พื้นดินควรจะต้องอยู่สูงกว่าระดับน้ำใต้ดิน ไม่ควรอยู่บนเขาสูงหรือหุบเขา การสัญจรไปมาไม่ยากลำบาก เป็นต้น
2. ลักษณะของที่ตั้งควรเป็นศูนย์กลางชุมชนไม่อยู่ในย่านธุรกิจหรืออุตสาหกรรม อุตสาหกรรมและสิ่งรบกวนต่าง ๆ
3. การคมนาคม ควรพิจารณาเรื่องการเดินทาง ไป – กลับ ของนักเรียนและบุคลากรโรงเรียน ทั้งนี้ไม่ใช้เวลาในการเดินทางมากนัก
4. ขนาดของพื้นที่ ควรมีพื้นที่กว้างขวางเพียงพอที่จะสร้างตึกเรียน อาคารประกอบมีบริเวณเพียงพอในการพักผ่อนหย่อนใจ และอำนวยความสะดวกต่าง ๆ
5. การขยายตัวของชุมชน ควรพิจารณาจำนวนครัวเรือน ประชากรที่สถาบันจะต้องให้บริการ ตลอดจนพิจารณาถึงการขยายตัวของหมู่บ้าน ซึ่งจะส่งผลต่อการขยายตัวของโรงเรียน
6. การพิจารณาราคาที่ดิน จะต้องคำนึงถึงการขยายตัวของโรงเรียนในอนาคต ตลอดจนมีความสามารถในการจัดซื้อที่ดิน
7. การพิจารณาสิ่งแวดล้อมต่าง ๆ ทั้งภายในและภายนอกโรงเรียนที่จะส่งผลกระทบต่อการเรียนการสอนเช่นการอยู่ใกล้สนามบินเครื่องบินขึ้นลงตลอดเวลา หรือโรงงานอุตสาหกรรม ตลอดจนความปลอดภัยต่าง ๆ
8. การพิจารณาถึงขนาดของสถานศึกษา เมื่อถึงจุดอิ่มตัวสูงสุดแล้วมีความเหมาะสมเป็นไปได้มากน้อยเพียงใด
9. การพิจารณาถึงการบริการด้านสาธารณูปโภค โดยเฉพาะเกี่ยวกับน้ำไฟฟ้าเหมาะสมหรือไม่เพียงใด

10. การพิจารณาถึงบริเวณ (Zoning) ในด้านผังเมือง สิ่งแวดล้อม พื้นที่ของโรงเรียน ห้องเรียน อาคาร ตลอดจนการปรับปรุงพื้นที่

11. ควรพิจารณาถึงการได้มาซึ่งที่ดิน เช่น การซื้อโดยตรงจากเจ้าของที่ดิน การให้หรือบริจาค การเวนคืนกรรมสิทธิ์ที่ดินให้แก่ทางราชการ

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ (2523:315 อ้างถึงในจุฑาภา เครือหงส์ 2550:16) กล่าวถึงในบทความไว้ว่า สถานการณ์การเรียนรู้ของเด็กขึ้นอยู่กับสภาพแวดล้อม เด็กเล็ก ๆ มักมีความกระตือรือร้นที่จะเรียนรู้จากสิ่งแวดล้อมรอบตัว โดยการแตะต้อง สัมผัสและจะเรียนรู้จากสิ่งที่เป็นรูปธรรมได้ง่าย การจัดสิ่งแวดล้อมจึงเป็นเรื่องที่เป็นความรับผิดชอบของครูและผู้ปกครอง อุปกรณ์ที่จัดให้เด็กเล่นควรเป็นสิ่งที่หาง่ายและส่งเสริมความคิดริเริ่มให้เด็ก การเลือกทำเลที่ตั้งของโรงเรียน การจัดห้องเรียน การปลูกต้นไม้ภายในโรงเรียนนับว่ามีความสำคัญที่จะต้องพิจารณาให้เหมาะสม เพราะจะทำให้เด็กเกิดการเรียนรู้และมีความสามารถใหม่ๆ เพิ่มขึ้น สิ่งแวดล้อมที่จัดให้กับเด็ก ไม่ว่าจะเป็นสถานการณ์ในการเล่นในร่มหรือกลางแจ้ง รวมทั้งอุปกรณ์ต่างๆ จะทำให้เด็กมีประสบการณ์มากขึ้น มีความเข้าใจในสิ่งใหม่ๆ อยู่เสมอและมีความเจริญเติบโตได้ทุกด้านในเรื่องของการจัดการสิ่งแวดล้อมในโรงเรียนนั้น สุจินดา ขจรรุ่งศิลป์ และธิดา พิทักษ์สินสุข (2543:18) กล่าวว่า การจัดสิ่งแวดล้อมในโรงเรียน ทั้งการจัดสภาพแวดล้อมภายในและภายนอกห้องเรียน จะสะท้อนถึงคุณภาพชีวิตของการออกแบบที่เอื้ออำนวยต่อการเรียนรู้ของเด็กอย่างสนุกสนาน ซึ่งการจัดสิ่งแวดล้อมนอกห้องเรียนควรคำนึงถึงความเป็นธรรมชาติของบรรยากาศ เช่น การปลูกต้นไม้ที่หลากหลาย มีลักษณะของต้นไม้และใบไม้ที่แตกต่างกัน เพื่อให้เด็กสามารถใช้ประโยชน์ในการเรียนรู้ การสังเกตความแตกต่างของต้นไม้ได้ กรณีของเครื่องเล่นกลางแจ้งในสนาม เครื่องเล่นต่างๆ เหล่านั้นควรมุ่งส่งเสริมพัฒนาการทางด้านร่างกาย สติปัญญา สังคม อารมณ์และจิตใจของเด็ก ในขณะที่เด็กกำลังเล่นอยู่ ณ ตำแหน่งใดๆ ของชุดเครื่องเล่น พัฒนาการของเด็กควรจะทำมากกว่าหนึ่งด้าน เช่น การปีนตาข่ายเชือก เด็กต้องใช้กล้ามเนื้อมัดเล็กและมัดใหญ่ของทั้งร่างกาย เด็กจะต้องมีการคิดตัดสินใจและคาดคะเนถึงการลงน้ำหนักในแต่ละตำแหน่ง เพื่อให้เกิดความสมดุล นับว่าเป็นการฝึกการทำงานของสมองในการคิดวางแผน คาดคะเน การแก้ปัญหาแก่เด็กไปในตัวด้วย

การจัดสิ่งแวดล้อมภายในอาคารเรียนก็มีส่วนสำคัญ ซึ่งลักษณะของอาคารเรียนควรมีความสะอาดและเป็นระเบียบเรียบร้อย สวยงาม ควรมีการจัดสรรพื้นที่ในห้องเรียนให้มีความเหมาะสม และมีการจัดสัดส่วนของพื้นที่ที่ใช้งานกับพื้นที่ว่างสำหรับการเคลื่อนไหวและจัดกิจกรรมพิเศษที่เกิดจากความสนใจของเด็ก เพื่อให้เด็กและครูได้ใช้พื้นที่ทุกส่วนของห้องเรียนอย่างเต็มที่ โดยสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2539:20) กล่าวถึง การจัด

สภาพแวดล้อมภายในโรงเรียนและภายนอกห้องเรียนสำหรับเด็กก่อนประถมศึกษา ว่ามีความสำคัญและมีผลต่อพฤติกรรม พัฒนาการของเด็ก ผู้ที่มีหน้าที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาในระดับก่อนประถมศึกษา จำเป็นจะต้องศึกษาและทำความเข้าใจหลักการจัดสภาพแวดล้อมทั้งภายในและภายนอกห้องเรียนระดับก่อนประถมศึกษา เพื่อจะได้ดำเนินการหรือส่งเสริมสนับสนุนการจัดการศึกษาในระดับนี้ได้อย่างถูกต้อง โดยการจัดสภาพแวดล้อมจะต้องคำนึงถึงความสะดวก ห้องเรียนและห้องกิจกรรม ควรมีแสงสว่างเพียงพอ มีความปลอดภัยและกว้างขวางได้สัดส่วนกับจำนวนเด็ก ครุภัณฑ์ภายในห้องเรียนควรมีขนาดเหมาะสมและเพียงพอกับจำนวนเด็ก สื่อและเครื่องเล่นภายในห้องเรียนควรมีขนาดเหมาะสมและเพียงพอกับจำนวนเด็ก และต้องมีจำนวนพอเพียง ปลอดภัย อยู่ในสภาพที่ใช้การได้ สอดคล้องกับหลักการจัดการศึกษาระดับก่อนประถมศึกษา บริเวณภายนอกห้องเรียนและสนามเด็กเล่นมีความสำคัญเช่นเดียวกับสภาพแวดล้อมในห้องเรียน โดยสภาพแวดล้อมภายนอกห้องเรียนควรจัดให้มีที่ร่ม ที่โล่งแจ้ง มีการจัดแบ่งพื้นที่สำหรับเด็ก ระดับก่อนประถมศึกษาเล่นแยกจากสนามเด็กเล่นของเด็กระดับประถมศึกษา โดยคำนึงถึงความปลอดภัยและประโยชน์ของการใช้สอย การจัดสนามเด็กเล่นก็ควรจัดให้มีพื้นผิวหลายประเภท เช่น หากมีพื้นที่เพียงพอให้มีทั้งเนินและที่ราบ มีที่สำหรับเล่นของเล่นที่มีล้อเลื่อน ที่สำหรับเล่นทราย เล่นน้ำและที่สำหรับซุด มีเครื่องเล่นประเภทปีนป่าย ทรงตัว ฯลฯ และมีขอบเขตเป็นสัดส่วน อีกทั้งอุปกรณ์ของเล่นและเครื่องเล่นต่างๆภายในสนามต้องเหมาะสมกับเด็กในวัยนี้และจะต้องมีความแข็งแรง ทนทาน ได้รับการดูแลให้อยู่ในสภาพที่ใช้การได้ดีและมีความปลอดภัยอยู่ตลอดเวลา ควรมีห้องน้ำ ห้องส้วมที่สะอาดถูกสุขลักษณะเหมาะสมกับวัยและสะดวกแก่การใช้ ซึ่งอาจอยู่ในห้องเรียนหรือในอาคารเรียนด้วย

สรุปได้ว่า ท่าเลที่ตั้งอาคารสถานที่ หมายถึง การเลือกทำเลที่ตั้งที่สามารถเดินทางไปมาได้สะดวก ระยะทางไม่ไกลจากบ้าน มีความปลอดภัย มีรั้วรอบขอบชิด มีความถูกต้องตามสุขลักษณะ และมีบริเวณเพียงพอ ส่วนอาคารสถานที่ ควรจัดให้เหมาะสมกับสัดส่วนของร่างกาย พัฒนาการความสามารถของเด็ก ทั้งภายในและภายนอกห้องเรียน เพื่อให้เด็กเกิดการเรียนรู้อย่างมีประสิทธิภาพ

3. การบริหารโรงเรียน

การบริหารโรงเรียน หมายถึง การสั่งการ ควบคุม ดูแลกิจกรรมต่างๆเป็นการบริหารงานทางการศึกษา ซึ่งโรงเรียนควรเน้นการบริหารงานด้านวิชาการ กิจกรรมนักเรียน งานบุคลากร ธุรการการเงิน อาคารสถานที่ งานความสัมพันธ์กับชุมชน ฯลฯ โดยงานที่ถือได้ว่าเป็นส่วนสำคัญอันดับแรกของการบริหารโรงเรียน คือ งานวิชาการ อันดับรองลงมาคือ กิจกรรมนักเรียน โดยงานต่างๆเหล่านี้ต้องจัดทำขึ้นเพื่อก่อให้เกิดประโยชน์แก่เด็กและเพื่อการจัดการศึกษา

อย่างมีเป้าหมายและมีประสิทธิภาพ วิจิตร วรุตบางกูร และ สพิชญา ชีระกุล (2523:3, อ้างถึงในจุฑาดา เกรือหงส์. 2550:16) กล่าวว่า การบริหารโรงเรียน คือ การทำกิจกรรมต่างๆที่บุคคลหลายคนร่วมกันดำเนินการเพื่อให้การบริหารงานทางการศึกษาแก่เยาวชนและผู้สนใจ ให้เกิดการพัฒนาทางด้านความรู้ ความสามารถ เจตคติ ค่านิยม พฤติกรรมและคุณธรรมต่างๆ เพื่อเป็นสมาชิกที่ดีของสังคม Good (1974 : 541) กล่าวว่า การบริหาร โรงเรียน หมายถึง การสั่งการ การควบคุมดูแลงาน และการจัดกิจกรรมต่างๆที่เป็นหน้าที่ของโรงเรียนเพื่อให้การปฏิบัติงานเหล่านั้นนำไปสู่สัมฤทธิ์ผลในการจัดการศึกษาได้ตรงเป้าหมายทุกประการ จะเห็นได้ว่าการบริหารงานโรงเรียนให้มีคุณภาพนั้นเป็นเรื่องที่มีความสำคัญอย่างยิ่ง รุ่ง แก้วแดง (2534:3) กล่าวว่า โรงเรียนที่จะประสบความสำเร็จในการจัดการศึกษาได้อย่างมีคุณภาพ คือ โรงเรียนที่บริหารงานอย่างมีหลักเกณฑ์ ซึ่งควรเน้นในเรื่องดังนี้

1. เรื่องการจัดอันดับความสำคัญของโรงเรียน ผู้บริหารจะต้องกำหนดงานให้ชัดเจน และกำหนดลำดับความสำคัญของงาน เช่น กำหนดงานโรงเรียนไว้ 6 งาน คือ งานวิชาการ งานกิจกรรมนักเรียน งานบุคลากร งานธุรการและการเงิน งานอาคารสถานที่ งานความสัมพันธ์กับชุมชน เมื่อกำหนดงานแล้วจะต้องกำหนดลำดับความสำคัญของงานว่าจะทำอะไรเป็นสิ่งแรกและทำโดยสม่ำเสมอ ซึ่งถือว่าเป็นจุดเน้นของโรงเรียน โรงเรียนที่ประสบผลสำเร็จจะให้ความสำคัญกับงานวิชาการเป็นอันดับแรก รองลงมาคือกิจกรรมนักเรียน หรือจะเรียกว่าเป็นงานส่งเสริมการเรียนการสอนก็ได้

2. เรื่องกำหนดหน้าที่ความรับผิดชอบ ผู้บริหารโรงเรียนจะต้องกำหนดหน้าที่ของบุคคลแต่ละด้านให้ชัดเจน เพื่อให้มีการปฏิบัติงานอย่างมีเป้าหมาย การดำเนินงานมีประสิทธิภาพ ไม่ซ้ำซ้อนก้าวท้าวกัน

สรุปได้ว่า การบริหารโรงเรียน หมายถึง การบริหารจัดการและการดำเนินงานกิจกรรมต่างๆของสถานศึกษา ที่ส่งผลต่อพัฒนาการด้านความรู้และพฤติกรรมของนักเรียน โดยแบ่งออกเป็น 6 งาน คือ งานวิชาการ งานกิจกรรมนักเรียน งานบุคลากร งานธุรการและการเงิน งานอาคารสถานที่ งานความสัมพันธ์กับชุมชน

4. การจัดการเรียนการสอน

ในการอบรมสั่งสอนเด็กด้านการให้ความรู้และการอบรมจริยมารยาทแก่เด็ก นอกจากจะเป็นหน้าที่ของพ่อแม่ ผู้ปกครองที่พึงปฏิบัติเมื่ออยู่ที่บ้านแล้วโรงเรียนก็เป็นสถานที่สำคัญที่หนึ่งที่จะจัดประสบการณ์การเรียนการสอนให้แก่เด็ก ซึ่งผู้ที่ทำหน้าที่อบรมสั่งสอนเด็กเมื่ออยู่ที่โรงเรียนก็คือครู การที่ครูผู้สอนหรือครูที่เลี้ยงจะสามารถให้ความรู้และอบรมเด็กในชั้นเรียน

ให้มีลักษณะที่พึงประสงค์ได้นั้น ทางโรงเรียนควรมีนโยบายในการจัดการเรียนการสอนที่เอื้อประโยชน์ต่อการเสริมสร้างพัฒนาการของเด็กแต่ละคนและแต่ละด้านด้วย ซึ่งในการจัดการเรียนการสอนไม่ควรให้ความสำคัญเฉพาะการสอนในชั้นเรียนเพียงอย่างเดียว เพราะการสอนในชั้นเรียนอาจทำให้เด็กมีความรู้จากในตำราและสิ่งที่ครูบอกเท่านั้น ดังนั้น ทางโรงเรียนควรมีนโยบายในการจัดกิจกรรมต่างๆขึ้น ทั้งกิจกรรมภายในและภายนอกห้องเรียนหรืออาจมีการจัดกิจกรรมไปทัศนศึกษาไปยังสถานที่ต่างๆเพื่อสร้างเสริมพัฒนาการของเด็กและช่วยให้เด็กได้แสดงความรู้ความสามารถกล้าแสดงออก และเมื่อมีการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนต่างๆขึ้น ทางโรงเรียนหรือครูผู้สอนควรทำการวัดผลหรือประเมินพัฒนาการของเด็ก และทำการเสนอผลการเรียนหรือผลของการทดสอบพัฒนาการของเด็กให้ผู้ปกครองทราบ พร้อมทั้งให้ความรู้ แนวทางการพัฒนาเด็กและขอความร่วมมือจากผู้ปกครองในการส่งเสริมให้เด็กมีพัฒนาการทุกด้าน หรือแก้ไขข้อบกพร่องของเด็กเป็นรายบุคคลเพื่อเด็กจะได้มีพัฒนาการสูงสุดตามศักยภาพและพร้อมที่จะเรียนระดับประถมศึกษาต่อไป ประภาพรรณ เอี่ยมสุภานิต (2528:28, อ้างถึงในจุฑาดา เกรือหงส์.2550:20) กล่าวถึงการประเมินพัฒนาการเด็กว่าในการประเมินผลพัฒนาการเด็กนั้นอาจทำได้อย่างเป็นทางการและไม่เป็นทางการ โดยที่การประเมินผลอย่างไม่เป็นทางการก็คือ การสังเกตความรู้สึกรักของเด็กว่าเด็กมีความพึงพอใจแค่ไหนในกิจกรรมที่จัดให้หรือเด็กมีความคับข้องใจเกิดขึ้นหรือไม่ในการทำกิจกรรมเหล่านั้น เพื่อที่ครูจะได้หาทางปรับปรุงข้อบกพร่องต่อไป

ฉะนั้นการที่โรงเรียนมีการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนในด้านต่างๆ ทั้งกิจกรรมทางด้านการให้ความรู้ทางวิชาการ กิจกรรมที่ก่อให้เกิดการแสดงออกทางความคิดและการกระทำต่างๆจะช่วยให้เด็กมีการเจริญเติบโตทุกส่วน และมีพัฒนาการที่ดีเหมาะสมกับวัย อีกทั้งการประเมินผลพัฒนาการของเด็ก โรงเรียนหรือครูผู้สอนจะเห็นถึงปัญหาในด้านต่างๆของเด็ก พฤติกรรมการสอนของครูผู้สอนหรือครูที่เลี้ยงหรือแม่กระทั่งการเอาใจใส่ในการเรียนของตัวเด็กเอง ทั้งนี้เพื่อนำมาเป็นประโยชน์ในการจัดการเรียนการสอนที่ดีมีคุณภาพของโรงเรียนและครูผู้สอนในภายภาคหน้า โดยมุ่งที่การสร้างเสริมพัฒนาการให้เจริญก้าวหน้าเติบโตสมวัย ทั้งทางด้านสมอง สติปัญญา ความรู้ความสามารถและพัฒนาการทางร่างกายในด้านต่างๆ

สรุปได้ว่า การจัดการเรียนการสอน คือ การจัดประสบการณ์ เพื่อสร้างพื้นฐานความพร้อมทางด้านร่างกาย สติปัญญา อารมณ์ สังคมและจิตใจให้แก่เด็กอนุบาล พิจารณาจากการจัดกิจกรรมหรือรูปแบบของกิจกรรมที่ใช้ในการจัดการเรียนการสอน เช่น หลักสูตร หลักสูตรเสริม และกิจกรรมต่างๆที่เสริมสร้างพัฒนาการให้แก่เด็ก

5. บทบาทหน้าที่ของครู

เนื่องจากครูเป็นบุคคลที่จะสามารถดูแลและอบรมสั่งสอนเด็กทั้งด้านความรู้ ความสามารถและกิริยามารยาทเมื่อเด็กอยู่ที่โรงเรียน ฉะนั้นบทบาทหน้าที่ของครูจึงเป็นสิ่งสำคัญ เพราะจะเป็นเสมือนต้นแบบหรือแม่พิมพ์ให้แก่เด็ก โดย นิตยา ประพฤติกิจ (2539:12) กล่าวว่า งานสอนเป็นงานที่ต้องอาศัยความรับผิดชอบอย่างมากและงานสอนในโรงเรียนอนุบาลยังมีความสำคัญกว่า ครูปฐมวัยจะต้องพยายามสร้างความสัมพันธ์ที่ดีต่อเพื่อนครูด้วยกัน ต่อผู้ปกครองและต่อตัวเด็ก โดยทำการติดต่อกับผู้ปกครองเด็กอย่างสม่ำเสมออย่างมีอัธยาศัย รักที่จะศึกษาและพัฒนาทักษะให้เป็นที่ยอมรับอยู่ตลอดเวลา มีความเชื่อมั่นในตัวเอง รู้จักตัดสินใจปัญหาโดยการตรวจสอบความเป็นจริงเสียก่อน ส่วนด้านคุณลักษณะของครูนั้น สุรางค์ ไคว์ตระกูล (2533:4, อ้างถึงในจุฑาดา เครือหงส์ 2550:21) กล่าวว่า การเป็นครูไม่เพียงแต่จะต้องมีความรู้ทางวิชาการเพื่อจะสอนนักเรียนเท่านั้นแต่ครูจะต้องเป็นผู้ช่วยนักเรียนให้พัฒนาทั้งด้านสติปัญญา บุคลิกภาพ อารมณ์และสังคมด้วย ฉะนั้นครูต้องเป็นผู้ที่ให้ความอบอุ่นแก่นักเรียน เพื่อนักเรียนจะได้มีความเชื่อไว้วางใจครู พร้อมทั้งจะเข้าพบครูเวลาที่มีปัญหา นอกจากนี้ครูจะต้องเป็นแบบฉบับที่ดีแก่นักเรียน เพราะนักเรียนส่วนมากมักจะมีครูอย่างน้อย 1 คน ที่เขาจะยึดไว้เป็นแบบหลักหรือต้นแบบหลักของชีวิต ซึ่งอิทธิพลของครูที่นักเรียนยึดเป็นแบบฉบับจะติดตามไปตลอดชีวิต ดังนั้นครูควรเข้าใจธรรมชาติของกระบวนการเรียนรู้ และสามารถใช้วิธีการสอนที่เหมาะสมจงใจให้กับนักเรียนสนใจที่จะเรียน อีกทั้งต้องเป็นผู้ที่รู้จักนักเรียน ไม่เพียงแต่เป็นผู้สอนทางด้านวิชาการอย่างเดียวเท่านั้น แต่ต้องเป็นผู้ที่มีอิทธิพลต่อพัฒนาการทางบุคลิกภาพของนักเรียนด้วย ฉะนั้น ครูจึงต้องมีความรู้เกี่ยวกับจิตวิทยาพัฒนาการ เพื่อจะช่วยนักเรียนให้มีพัฒนาการทั้งด้านสติปัญญาและด้านบุคลิกภาพด้วย โดยทำตนเป็นผู้ส่งเสริมพัฒนาบุคลิกภาพของนักเรียนให้ไปในทางบวก เพื่อนักเรียนจะได้เจริญเติบโตเป็นบุคคลที่มีชีวิตอยู่ในสังคมอย่างมีคุณค่า มีความภูมิใจในตัวเอง ยนต์ ชุ่มจิต (2530:79, อ้างถึงในจุฑาดา เครือหงส์. 2550:21) ได้กล่าวถึงคุณลักษณะของครูในทิศทางเดียวกันว่าครูที่ดีควรเป็นผู้ที่มีบุคลิกภาพดี ซึ่งบุคลิกภาพที่ดี หมายถึง บุคลิกภาพทั้งทางกายและจิตใจ เช่น รูปร่างหน้าตาดี ท่าทางสง่าผ่าเผยแต่งกายเรียบร้อย พุดจาไพเราะ นุ่มนวล สงบเสถียร มีลักษณะเป็นผู้นำ น้ำเสียงชัดเจน และควรเป็นผู้ที่มีคุณสมบัติส่วนตัวดีด้วย เช่น สติปัญญาดี มีความเฉลียวฉลาด มีความรู้กว้างขวางเชื่อมั่นในตนเอง มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ และมีความสามารถในการสอนและปกครองเด็ก โดยสอนให้เด็กเกิดการเรียนรู้อย่างสนุกสนานและสามารถปกครองนักเรียนให้อยู่ในระเบียบวินัยได้ตลอดเวลา ราศี ทองสวัสดิ์ (2528:169-170, อ้างถึงในจุฑาดา เครือหงส์ 2550:21) ได้กล่าวถึงลักษณะของครูอนุบาลไว้ดังนี้

1. มีความรู้ ความเข้าใจในการจัดการศึกษาระดับก่อนประถมศึกษา เป็นอย่างดี

2. มั่นคงในอุดมการณ์และวิชาชีพ
3. แสวงหาสิ่งที่ดีกว่า และพร้อมที่จะปรับปรุงเปลี่ยนแปลงอยู่เสมอ
4. เข้าใจเด็กวัยนี้เป็นอย่างดี
5. เป็นคนถ่อมตน ไม่โอ้อวดความรู้ที่มี
6. ไม่หวงวิชา พร้อมที่จะเผื่อแผ่ความรู้ให้แก่ผู้อื่น
7. สามารถถ่ายทอดความรู้ ความเข้าใจไปยังผู้ปกครองได้เป็นอย่างดี

นอกจากนี้ จันทรีจิรา พัทธกิจ (2550:50) ได้กล่าวถึงคุณลักษณะของครูผู้สอนชั้นเด็กเล็กไว้ค่อนข้างจะละเอียดดังนี้

1. มีบุคลิกภาพเป็นแบบอย่างที่ดีเกี่ยวกับกิจวัตร ท่วงท่า เช่น การนั่ง การเดิน การยืน ให้ถูกท่าและแต่งกายดี เหมาะกับสภาพและวัฒนธรรม
2. วาจาสุภาพ ใช้เสียงอ่อนโยน และการพูดกับเด็ก ใช้คำสุภาพ
3. ยิ้มแย้มแจ่มใส ยิ้มง่าย น่าพูด น่าคบหาสมาคมด้วยซึ่งจะทำให้เด็กรู้สึกอบอุ่น
4. รักเด็ก และปฏิบัติต่อเด็กทุกคนด้วยความรักอย่างแท้จริง
5. อารมณ์ดี ใจเย็น สามารถควบคุมอารมณ์ได้
6. เมตตา กรุณา การที่ครูดูแลเด็กด้วยความเมตตา จะทำให้เด็กกว้างง่าย และเป็นคนดี
7. มีความเป็นระเบียบ สะอาดและประหยัด รู้จักเก็บรักษาซ่อมแซมวัสดุอุปกรณ์ต่างๆ
8. ออดทน ครูจะต้องฝึกฝนตนเองให้มีความอดทน
9. ขยัน เอาใจใส่ต่อหน้าที่ ปฏิบัติงานอย่างสม่ำเสมอ
10. ซื่อสัตย์สุจริต และซื่อตรงต่อหน้าที่ เพื่อเป็นแบบอย่างให้เด็กประพฤติตาม
11. ยุติธรรม และตัดสินใจดี ครูผู้สอนจะต้องมีความยุติธรรม เมื่อมีปัญหาเกิดขึ้น

จะต้องพิจารณาปัญหาอย่างรอบคอบ

12. เข้าใจธรรมชาติ และความต้องการของเด็ก
13. ชอบศิลปะ
14. สุขภาพดี
15. คล่องแคล่วว่องไว

ครูเป็นบุคลากรที่มีความสำคัญยิ่งในการที่จะทำให้การเรียนการสอนบรรลุตามเป้าหมายของการจัดการศึกษา ครูนับว่ามีบทบาทมากที่สุดในโรงเรียน มีส่วนที่จะสร้างองค์ความรู้ และจัดมวลประสบการณ์ให้กับเด็ก ครูจึงเป็นปัจจัยหนึ่งที่ส่งผลต่อการตัดสินใจของผู้ปกครอง

สรุปได้ว่า บทบาทหน้าที่ของครู หมายถึง สิ่งที่ครูปฏิบัติต่อเด็กโดยพิจารณาจากการแสดงกิริยาท่าทางต่อเด็กอย่างเหมาะสม การดูแลเอาใจใส่ทั้งในด้านวิชาการและความประพฤติของ

เด็ก พร้อมทั้งเป็นแบบอย่างที่ดีแก่เด็กและมีความรู้ความเข้าใจในการจัดการศึกษาระดับอนุบาลเป็นอย่างดี

6. การอำนวยความสะดวกและการบริการ

การบริการที่ทางสถานศึกษาอำนวยความสะดวกให้แก่มมีหลายประเภท เช่น การบริการอาหารกลางวันในโรงเรียน การบริการด้านสุขภาพ และการบริการรถรับ-ส่ง ดังนี้

1. การบริการอาหารกลางวันในโรงเรียน ต้องไม่ทำไปเพื่อเป็นการค้าหรือเพื่อแสวงหาผลกำไรแต่กระทำเพื่อประโยชน์โดยตรงที่จะเกิดแก่นักเรียน โดยมุ่งหวังให้นักเรียนทุกคนได้รับประทานอาหารกลางวันที่มีทั้งปริมาณและคุณภาพที่ได้สัดส่วนตามวัย ซึ่งการบริการอาหารกลางวันที่โรงเรียนจัดทำขึ้นนั้น ส่วนหนึ่งก็เพื่อให้นักเรียนได้รับประทานอาหารในราคาถูก นับว่าเป็นการช่วยประหยัดเงินแก่นักเรียนและผู้ปกครองหรือมองอีกทางหนึ่งก็เพื่อให้นักเรียนและครูได้รับประทานอาหารที่สะอาดถูกสุขลักษณะร่วมกัน และเป็นประโยชน์ทางการศึกษาของนักเรียนทางอ้อมเพราะทำให้นักเรียนสามารถเรียนรู้วิชาการต่างๆ ในภาคปฏิบัติจริง เช่น ประเภท ชนิด ประโยชน์ คุณค่าของอาหาร ฯลฯ เป็นต้น

2. การบริการด้านสุขภาพ เพราะการที่นักเรียนมีสุขภาพดีนั้นเป็นเรื่องที่มีความสำคัญต่อความปลอดภัยของชีวิต ดังนั้นการตรวจร่างกายนักเรียนโดยนายแพทย์หรือพยาบาลอยู่เสมอตั้งแต่เริ่มเข้าเรียนนั้น เป็นวิธีการที่ดีที่จะช่วยให้นักเรียนมีความปลอดภัย ควรมีการบันทึกลงในสมุดระเบียบประจำตัวเด็กทุกครั้ง และการติดตามดูผลการตรวจอย่างสม่ำเสมอจะช่วยให้เกิดความแน่ใจในการรักษาและการแก้ไขเกิดการณ์ได้มากยิ่งขึ้น

3. การบริการรถรับ-ส่งนักเรียน โดยจะเห็นได้ว่า พ่อแม่ ผู้ปกครอง หันมาสนใจบริการด้านรถรับ-ส่งของโรงเรียนมากขึ้น ซึ่งอาจจะเป็นเพราะปัญหาการจราจรในปัจจุบันก็เป็นได้ ดังที่พัชรีย์ สวนแก้ว (2536:85) กล่าวว่าปัจจุบันมีหลายครอบครัวที่ประสบปัญหาเรื่องรถรับ-ส่งเด็กใช้เส้นทางเดียวกัน จะเป็นการประหยัดเวลาสร้างความสะดวกให้แก่ผู้ปกครองที่มีปัญหา หรือผู้ปกครองอาจทำการตัดสินใจใช้บริการรถรับ-ส่งของโรงเรียนเพื่อความสะดวกในการเดินทางของเด็ก ดังนั้นคนขับรถโรงเรียนจึงเป็นผู้ที่มีบทบาทสำคัญในการรักษาความปลอดภัยของโรงเรียนด้วย ฉะนั้นโรงเรียนควรให้ความสนับสนุนในเรื่องต่างๆ ที่เกี่ยวข้องเพื่อช่วยให้ขับรถรับ-ส่งได้อย่างปลอดภัยและกรณีที่มีปัญหาควรนำมาจัดเป็นหัวข้อการประชุม เช่น ปัญหาระเบียบวินัยในการโดยสารรถ การดูแลความปลอดภัยระหว่างการเดินทางและระหว่างขึ้น-ลงรถ การรายงานเมื่อมีอุบัติเหตุเกิดขึ้น ซึ่งสิ่งต่างๆ เหล่านี้กระทำเพื่อลดอุบัติเหตุในการจัดรถรับ-ส่งนักเรียนนั่นเอง

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน (2535:26-27) กล่าวว่าบริการรถรับ-ส่งที่สถานศึกษาบริการให้แก่เด็กนั้น รถต้องอยู่ในสภาพปลอดภัย มีอุปกรณ์ภายในรถเหมาะสมกับวัยของเด็ก รถจะต้องมีสภาพเหมาะสม พนักงานขับรถต้องมีใบอนุญาตขับขี่และได้รับการฝึกอบรมจากการขนส่งทางบก ต้องมีบุคลากรดูแลเด็กในรถอย่างน้อย 1 คน และต้องไม่ปล่อยให้เด็กอยู่ในรถตามลำพัง ยานพาหนะที่ใช้รับ-ส่งเด็กจะต้องได้รับใบอนุญาตและมีการตรวจสอบและดูแลรักษาสภาพให้ดีอยู่เสมอ เช่นเดียวกันกับ นิตยา สุวรรณศรี (2535:167, อ้างถึงในจุฑาดา เครือหงส์. 2550:24) ที่กล่าวถึงการขนส่งทางบกโดยใช้รถยนต์ที่เป็นพื้นฐานที่สำคัญ คือ คนขับรถจะต้องเอาใจใส่ผู้โดยสารเป็นอย่างดีและจะต้องได้รับใบอนุญาตขับขี่รถยนต์อย่างถูกต้อง คนขับจะต้องปฏิบัติตามกฎจราจรอย่างเคร่งครัดและขับรถอย่างปลอดภัย

สรุปได้ว่า การอำนวยความสะดวกและการบริการ หมายถึง การให้บริการของสถานศึกษาในด้านต่างๆ เช่น การบริการอาหารกลางวัน การบริการด้านสุขภาพ การดูแลความปลอดภัยภายในโรงเรียนและการบริการรถรับ-ส่งนักเรียน ซึ่งการให้บริการในด้านต่างๆนี้ เป็นตัวเสริมความนิยมของสถานศึกษาให้เกิดแก่ผู้ปกครอง อันเป็นภาพที่ปรากฏออกมาอย่างเป็นรูปธรรมที่จะชี้ให้เห็นถึงประสิทธิภาพ ของสถานศึกษาอย่างเด่นชัดทางหนึ่งด้วย ดังนั้นสถานศึกษาจึงควรดำเนินการด้วยความตั้งใจ เต็มใจ เต็มกำลังและเต็มความสามารถเพื่อคุณภาพของโรงเรียนนั่นเอง

7. การดูแลความปลอดภัย

เนื่องจากความปลอดภัยของสถานศึกษาเป็นสิ่งสำคัญ โดยเฉพาะความปลอดภัยในสถานศึกษาระดับก่อนประถมศึกษา ดังนั้นงานเกี่ยวกับความปลอดภัยจึงเป็นงานสำคัญยิ่งที่ผู้บริหารสถานศึกษาต้องคำนึงถึงหลัก โดย อารมณ สุวรรณपाल (2536:133-140, อ้างถึงในจุฑาดา เครือหงส์. 2550:24) กล่าวถึงการรักษาความปลอดภัยภายในโรงเรียนไว้ว่า สถานศึกษาในระดับปฐมวัย ทั้งสถานศึกษาที่เปิดสอนอยู่ภายในประเทศและภายนอกประเทศ มองเรื่องความปลอดภัยสำหรับเด็กปฐมวัยควรเน้นเรื่องความปลอดภัยเป็นหลัก เช่น การให้ความสำคัญกับความสามารถในการดูแลเด็กของครู โดยคำนึงถึงว่าครู 1 คน ควรจะดูแลเด็กกี่คนจึงจะเหมาะสมและทั่วถึง ลักษณะของอาคารเรียน ห้องเรียน วัสดุอุปกรณ์ที่ใช้ในการเรียนการสอน เครื่องอำนวยความสะดวกต่างๆควรเป็นอย่างไร ปลอดภัยและเหมาะสมกับเด็กหรือไม่ ภายในอาคารเรียนควรมีการกำหนดให้มีกฎระเบียบในการรักษาความปลอดภัย โดยมีการตรวจสอบความแข็งแรงของวัสดุอุปกรณ์และมีการบำรุงดูแลรักษาครุภัณฑ์ต่างๆให้อยู่ในสภาพที่แข็งแรงอยู่เสมอ ภายในสนามเด็กเล่นก็ควรดูแลเรื่องความเหมาะสมสำหรับบริเวณที่จัดแบ่งส่วนพื้นที่ต่างๆ เช่น สนามหญ้า เครื่องเล่น ซิเมนต์และข่อทราย ฯลฯ โดยมอบความรับผิดชอบในการดูแลเด็กและสนามเด็กเล่นให้

เหมาะสม ปลอดภัยและควรมีการจัดสรรงบประมาณสำหรับจัดซื้ออุปกรณ์และซ่อมแซมอุปกรณ์ต่างๆด้วย ในด้านการจราจรบริเวณอาคาร บ้าน ไค มุมห้อง มุมตึก ตลอดจนสถานที่รับ-ส่งเด็กขึ้นลงรถในบริเวณสถานศึกษา สถานที่จอดรถสำหรับเจ้าหน้าที่และผู้ปกครองก็ควรเป็นระเบียบด้วย นอกจากที่สนะเกี่ยวกับความปลอดภัยในสถานศึกษา ของอารมณ สุวรรณपाल แล้ว กรณีของครูพลศึกษาและสุขศึกษาก็มีส่วนสำคัญในการดูแลความปลอดภัยของนักเรียนเช่นกัน เพราะอุบัติเหตุหลายครั้งมักเกิดขึ้นในโรงฝึกพลและสนามเด็กเล่น ความรู้เฉพาะวิชาของครูพลศึกษาและสุขศึกษาเกี่ยวกับอุปกรณ์การเล่น การจัดโปรแกรมต่างๆ ตลอดจนการเล่นเกมชนิดต่างๆที่เหมาะสมกับความต้องการของนักเรียนนับเป็นสิ่งที่มีความสำคัญในการช่วยให้เกิดความปลอดภัยแก่เด็ก นอกจากนี้บุคคลเหล่านี้ควรมีความรู้พิเศษในเรื่องการปฐมพยาบาลเบื้องต้น กรณีที่เกิดอุบัติเหตุด้วย อีกทั้งนักการภารโรงของโรงเรียนก็เป็นอีกฝ่ายหนึ่งที่จะมีส่วนร่วมในโครงการรักษาความปลอดภัย ภายในโรงเรียน เพราะสาเหตุสำคัญที่ทำให้เกิดอุบัติเหตุทั้งหลายมักจะเกี่ยวข้องกับโครงสร้างและสภาพของอาคาร ซึ่งจำเป็นจะต้องได้รับการเอาใจใส่จากนักการภารโรงเป็นอย่างดี ด้วย และความปลอดภัยที่จะมองข้ามไปไม่ได้เลยก็คือความปลอดภัยในการรับประทานอาหารของเด็ก ซึ่งอาหารที่โรงเรียนจัดบริการให้แก่เด็กควรมีความสะอาด ไม่มีสารพิษหรือสิ่งที่เป็นอันตรายใดๆเจือปนอยู่ ภาชนะรองรับก็ควรมีความสะอาดอยู่ในสภาพดีเหมาะสมกับการใช้งานด้วย เป็นต้น

นำพร ศิริเศรษฐ (2547 : 34) กล่าวว่า ในโรงเรียนเด็กมักมีปัญหาด้านสุขภาพโดยเฉพาะนักเรียนที่เป็นเด็กเล็กมักจะได้รับบาดเจ็บที่เกิดจากอุบัติเหตุเสียเป็นส่วนใหญ่ ในแต่ละวันมีนักเรียนที่ประสบอุบัติเหตุอยู่เสมอทั้งที่ร้ายแรงและไม่ร้ายแรง ทั้งนี้ก็เนื่องจากโรงเรียนเป็นที่รวมของเด็กๆจำนวนมากที่มาอยู่รวมเป็นระยะเวลานานถึง 7 - 8 ชั่วโมง ซึ่งเด็กแต่ละคนก็ยังอยู่ในวัยที่ยู่งงเฉยไม่ได้ ต้องลุก ต้องนั่ง ต้องวิ่งไปโน่นมานี่ ต้องกระโดด ปีนป่าย ต่อสู้ อีกทั้งอุบัติเหตุที่อาจเกิดขึ้น เช่น อุบัติเหตุจากปลั๊กไฟ สิ่งที่มีอันตรายต่างๆ ควรเก็บให้พ้นมือเด็ก โรงเรียนควรให้สวัสดิศึกษาและคำแนะนำ ให้เด็กสามารถทำได้ถูกต้อง เช่น การใช้เก้าอี้เมื่อเลิกนั่งควรเลื่อนเก้าอี้เข้าทันที เก็บของเล่นเข้าที่เมื่อเลิกเล่นแล้ว ถ้าไม่ระมัดระวังอาจเกิดอันตรายบาดเจ็บได้ ซึ่งเป็นไปโดยธรรมชาติ และนอกจากนี้วัยเด็กยังเป็นวัยที่อาจช่วยเหลือตนเองได้ไม่มากนัก ทั้งในด้านร่างกาย กำลังใจและกำลังสมอง ดังนั้นอุบัติเหตุจึงเกิดขึ้นได้ตลอดเวลา

ผู้บริหารโรงเรียน จึงมีความจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องวางแผนอย่างเต็มที่ เพื่อให้เกิดสภาพแวดล้อมที่ปลอดภัยแก่นักเรียนทั้งหลาย และต้องเป็นผู้รับผิดชอบสูงสุดในเรื่องความปลอดภัยในโรงเรียน ความปลอดภัยของนักเรียนในอาคารเรียน ความปลอดภัยของนักเรียนและ

อาคารเรียน และในสนามเด็กเล่น สำหรับพื้นที่โดยรอบของโรงเรียน ก็นับว่าอยู่ภายใต้การเอาใจใส่ดูแลของผู้บริหาร โรงเรียนอีกด้วย

ดังนั้นผู้บริหาร โรงเรียนจึงควร ได้จัดการบริการด้านการรักษาความปลอดภัยในด้านต่างๆ ดังนี้

1. บริเวณอาคารและภายในบริเวณอาคาร
2. สนามเด็กเล่น
3. การจราจรภายในและภายนอกโรงเรียน
4. ระบบการติดต่อสื่อสารภายใน
5. จัดยามหน้าประตูโรงเรียน

สรุปได้ว่า การดูแลความปลอดภัย คือ การเฝ้าระวังและป้องกันอันตรายที่จะเกิดขึ้นกับเด็กในทุกช่วงเวลาที่อยู่ในสถานศึกษา เช่น การดูแลความปลอดภัยในการบริการอาหาร การดูแลความปลอดภัยในอาคารสถานที่และการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน และการดูแลความปลอดภัยในการบริการรถรับ-ส่งนักเรียน ดังนั้น ผู้บริหารและครูจึงต้องคอยสังเกตความผิดปกติที่เกิดขึ้นและไม่สามารถละเลยหน้าที่นี้ได้

8. การเก็บค่าธรรมเนียมการเรียน

การเรียกเก็บค่าธรรมเนียมการเรียนของสถานศึกษาที่เรียกเก็บในแต่ละภาคเรียนหรือในแต่ละปีการศึกษานั้น คือค่าเล่าเรียนหรือค่าเทอมที่เด็กได้เข้ามาศึกษาหาความรู้ ณ สถานศึกษานั้นๆ ซึ่งค่าธรรมเนียมการเรียนนอกจากจะเป็นค่าการศึกษาหรือค่าเทอมแล้วยังรวมถึงค่าธรรมเนียมอื่นนอกเหนือจากค่าเทอมอีก ค่าใช้จ่ายในการให้บริการหรือการจัดกิจกรรมพิเศษนอกเหนือจากการเรียนการสอนตามปกติ ซึ่งมีระเบียบข้อบังคับในการที่โรงเรียนหรือสถานศึกษาจะเรียกเก็บจากผู้ปกครอง

สรุปได้ว่า การเก็บค่าธรรมเนียมการเรียน คือ การเรียกเก็บค่าบำรุงการศึกษา ค่าเทอม ค่ากิจกรรมการเรียนการสอน และค่าอำนวยความสะดวกในด้านต่างๆ ในแต่ละเทอม ภายใต้ขอบเขตมาตรฐานและอัตราที่กระทรวงศึกษากำหนดเท่านั้น

สรุปแล้ว การตัดสินใจเลือกโรงเรียนอนุบาลจะพิจารณาจาก 8 องค์ประกอบ คือ ด้านความมีชื่อเสียงของโรงเรียน ด้านทำเลที่ตั้ง อาคารสถานที่ ด้านการบริหารโรงเรียน ด้านการจัดการเรียนการสอน ด้านบทบาทหน้าที่ของครู ด้านการอำนวยความสะดวกและการบริการ ด้านการดูแลความปลอดภัยและด้านการเก็บค่าธรรมเนียมการเรียน

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

1. งานวิจัยภายในประเทศ

สมชาย ศรีเพชร (2544: บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเรื่อง ปัจจัยต่อการส่งบุตรหลานเข้าเรียน กรณีศึกษาในโรงเรียนเฉลิมพระเกียรติ 60 พรรษา สมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์พระบรมราชินีนาถ อำเภอบางใหญ่ จังหวัดนนทบุรี ผลการศึกษาพบว่า ผู้ปกครองให้ความสำคัญต่อปัจจัยในการส่งบุตรหลานเข้าเรียนมากที่สุด มีหลายปัจจัย นับเป็นสิ่งที่ผู้บริหาร โรงเรียนควรให้ความสนใจเห็นความสำคัญและนำไปใช้เป็นแนวทางการบริหาร โรงเรียน ซึ่งปัจจัยที่ผู้ปกครองใช้ในการตัดสินใจ ได้แก่ ปัจจัยด้านการเรียนการสอน มุ่งเน้นให้นักเรียนมีสุขภาพกายดีและมีสุขภาพจิตใจดี ปัจจัยด้านกิจกรรมนักเรียน คือ จัดบริการรับส่งนักเรียน รถมีสภาพปลอดภัย ปัจจัยด้านบุคลากร ปัจจัยด้านอาคารสถานที่ ปัจจัยด้านชุมชน

รินจิตต์ ตรีนุรักษ์ (2545 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเรื่อง การบริหาร โรงเรียนอนุบาลเอกชน เพื่อมุ่งสู่ความเป็นเลิศในจังหวัดนครปฐม ผลการศึกษาพบว่า การบริหาร โรงเรียนอนุบาลเพื่อมุ่งสู่ความเป็นเลิศ โรงเรียนมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก 9 ด้าน ดังนี้ ด้านความเป็นผู้นำทางอาชีพ ด้านความมีวิสัยทัศน์และเป้าหมายร่วมกัน ด้านสภาพแวดล้อมและบรรยากาศที่เอื้อต่อการเรียนรู้ มีจุดเน้นการเรียนการสอน ด้านความคาดหวังในความสำเร็จของนักเรียนสูงรวมถึงการรับผิดชอบของเด็ก

วีรี ศิริจันทร์ (2546:61-62) ได้ศึกษาเรื่อง ปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจของผู้ปกครองในการเลือกโรงเรียนประถมศึกษาเอกชนสำหรับให้บุตรหลานเข้าเรียน: กรณีศึกษาโรงเรียนศิริศึกษา อำเภอมือง จังหวัดสมุทรปราการ ผลการศึกษาพบว่า ผู้ปกครองร้อยละ 93.30 ตัดสินใจเลือกเป็นอันดับแรก คือ ด้านสภาพแวดล้อมและอาคารที่ตั้ง แต่เมื่อดูสภาพรวมทุกปัจจัยไม่มีผลต่อการตัดสินใจ

บุญกร กรพิทักษ์ (2546:68-69) ได้ศึกษาเรื่อง ปัจจัยการตัดสินใจของผู้ปกครองในการส่งบุตรหลานเข้าเรียน โรงเรียนกรพิทักษ์ศึกษาเขตหนองแขม กรุงเทพมหานคร ผลการศึกษาพบว่า ผู้ปกครองส่วนใหญ่มีอาชีพรับจ้างรายได้ไม่น้อยกว่า 10,000 บาท สำหรับปัจจัยที่ผู้ปกครองใช้เป็นเกณฑ์การตัดสินใจส่งบุตรหลานเข้าเรียน โรงเรียนกรพิทักษ์ศึกษาสามารถเรียงลำดับความสำคัญของปัจจัยได้ดังนี้

- 1.ด้านอาคารสถานที่และสิ่งแวดล้อม
- 2.ด้านค่าธรรมเนียมการเรียน
- 3.ด้านสิ่งอำนวยความสะดวกและบริการความปลอดภัยของนักเรียน

4. ด้านบุคลากร

5. ด้านวิชาการ

ผลการเปรียบเทียบพบว่าภูมิหลังของผู้ปกครองมีการศึกษาดำรงกัน มีการตัดสินใจส่งบุตรหลานเข้าเรียนแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญ 0.05 ด้านวิชาการและด้านอำนาจความสะดวกและบริการ ภูมิหลังของผู้ปกครองที่มีนักเรียนในความปกครองระดับต่างกันมีการตัดสินใจส่งบุตรหลานเข้าเรียนแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ .05

พจณี รัตนมณี (2547 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเรื่อง ปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจของผู้ปกครองในการส่งบุตรหลานเข้าเรียนในโรงเรียนอนุบาลเอกชน เขตบางรัก กรุงเทพมหานคร กรณีศึกษาโรงเรียนอนุบาลชวนชื่น ผลการศึกษาพบว่า ผู้ปกครองส่งบุตรหลานเข้าเรียนในโรงเรียนโดยภาพรวมอยู่ในจำนวนมาก โดยจำแนกปัจจัยทั้ง 6 ด้าน คือ ด้านบุคลากร ด้านหลักสูตร ด้านสื่อการเรียนการสอน ด้านความสัมพันธ์ของผู้ปกครอง ด้านค่าใช้จ่ายและบริการด้านอาคารสถานที่ และสภาพแวดล้อม โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เน้นเรื่องโรงเรียนตั้งอยู่ในที่การคมนาคมสะดวก ไม่ไกลจากที่บ้านหรือที่ทำงาน

ทองเดิน เผ่าดี (2548 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเรื่อง ปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจของผู้ปกครองในการส่งบุตรหลานเข้าเรียนโรงเรียนอนุบาลในอำเภอเมืองเชียงราย : กรณีศึกษาดำบลริมกก อำเภอเมือง จังหวัดเชียงราย ผลการศึกษาพบว่า ผู้ปกครองตัดสินใจการส่งบุตรหลานเข้าเรียนส่วนใหญ่เลือกโรงเรียนที่มีการอบรมสั่งสอนโดยส่งเสริมกิจกรรมทางจริยธรรมที่ดี ให้กับนักเรียน และโรงเรียนที่มีการบริหารงานวิชาการด้านการเตรียมความพร้อมได้ดี

บุญประครอง ไ้ม้เขียว (2543 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเรื่อง ปัจจัยที่สัมพันธ์กับการเลือกโรงเรียนอนุบาลในสังกัดสำนักงานการศึกษากรุงเทพมหานคร ของผู้ปกครอง ผลการศึกษาพบว่า อาชีพและระดับทางการศึกษาของผู้ปกครองมีความสัมพันธ์กับเกณฑ์การเลือกโรงเรียนอนุบาลอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.5 ในเรื่องอาคารสถานที่ สภาพแวดล้อม การจัดการเรียนการสอน และการบริหารโรงเรียน นอกจากนี้ระดับการศึกษาของผู้ปกครองยังมีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 กับเกณฑ์การเลือกโรงเรียนอนุบาลด้านการจัดสวัสดิการ ส่วนรายได้ของผู้ปกครองไม่มีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 กับเกณฑ์การเลือกโรงเรียนอนุบาล

วิโรจน์ มุขมหมัด (2542 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเรื่อง ปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจของผู้ปกครองในการส่งบุตรหลานเข้าศึกษา ในโรงเรียนกรุงเทพคริสเตียนวิทยาลัย พบว่าน้ำหนักในการตัดสินใจเกี่ยวกับปัจจัยต่างๆ ของผู้ปกครองในการส่งบุตรหลานเข้าศึกษาในโรงเรียนแห่งนี้ ได้แก่ ปัจจัยด้านโรงเรียน คือ ผู้ปกครองคำนึงถึงทำเลที่ตั้ง ของโรงเรียน ด้านความสะดวกในการ

รับ-ส่ง นักเรียน เป็นอันดับแรก ปัจจัยด้านบริการผู้ปกครองคำนึงถึงเรื่องที่ครูหมั่นฝึกฝนให้นักเรียนมีระเบียบวินัย เป็นอันดับแรก นอกจากนั้น การมีการจัดพยาบาลยามฉุกเฉิน ก็เป็นปัจจัยสำคัญที่ผู้ปกครองตัดสินใจส่งบุตรหลานเข้ามาเรียนที่นี่ด้วย

สาวตรี พังงา (2545 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเรื่อง ความคาดหวังของผู้ปกครองต่อการจัดการศึกษา ของโรงเรียนอนุบาลปราโมชพัฒนา พบว่า ผู้ปกครองมีความคาดหวังต่อการจัดการศึกษาของโรงเรียนดังนี้

1. คุณลักษณะบทบาทและหน้าที่ของครู คาดหวังให้ครูเอาใจใส่เด็ก เข้าใจธรรมชาติและความต้องการของเด็ก ครูใจดี รัก และเมตตาต่อเด็ก และครูควรมีความรู้เกี่ยวกับจิตวิทยาเด็ก วิธีการใช้สื่อและอุปกรณ์ รวมถึงวิธีการสอนในระดับก่อนประถมศึกษา

2. การจัดประสบการณ์ และกิจกรรมการเรียนการสอน คาดหวังให้เน้นการจัดประสบการณ์ที่มุ่งพัฒนาให้นักเรียนมีความเจริญเติบโตทั้งทางร่างกาย อารมณ์ สังคมและสติปัญญา และการจัดกิจกรรมที่ส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์ และมุ่งให้นักเรียนกล้าแสดงออก ส่วนกิจกรรมเสริมทักษะ เน้นการเรียนภาษาอังกฤษ กับชาวต่างชาติ คอมพิวเตอร์ และการวาดภาพระบายสี

3. สื่อการเรียนการสอน คาดหวังให้เน้นสื่อที่ส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์ สื่อที่นักเรียนสามารถปฏิบัติ ได้ด้วยตนเอง และใช้ร่วมกับผู้อื่น สื่อที่โรงเรียนควรจัด ได้แก่ เกมฝึกสมองชนิดต่างๆ หนังสือนิทาน และอุปกรณ์วิทยาศาสตร์ ที่ใช้ได้ง่าย

4. การประเมินผล คาดหวังให้ทำการประเมินผลเดือนละครั้ง โดยวิธีการสังเกตการตรวจผลงาน รวมทั้งการใช้แบบทดสอบและนำเอาผลการประเมิน ไปพัฒนานักเรียนให้ดีขึ้น

5. การจัดสภาพแวดล้อม คาดหวังให้โรงเรียนมีอาคารสถานที่มั่นคง แข็งแรงมีสภาพแวดล้อม ทั้งภายในและภายนอกที่เหมาะสมกับนักเรียน

6. การจัดบริการให้กับนักเรียน คาดหวังให้มีการจัดครูพี่เลี้ยง คอยดูแลความปลอดภัยขณะนั่งรถรับ-ส่ง นักเรียนจากผู้ปกครอง มีบริการอาหารกลางวัน อาหารว่าง ที่ถูกต้องตามหลักโภชนาการ

7. ความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับผู้ปกครอง คาดหวังให้โรงเรียนมีการแจ้งข่าวสารให้ทราบอย่างสม่ำเสมอ มีการจัดแสดงผลงานนักเรียน ให้บริการรับฟังความคิดเห็นของผู้ปกครอง

เมื่อเปรียบเทียบความคาดหวัง และความคิดเห็นของผู้ปกครองที่มีต่อสภาพจริงของโรงเรียน พบว่า มีความแตกต่างกันในเรื่องการจัดการเรียน เสริมทักษะให้แก่ นักเรียน สื่อการเรียนการสอนที่โรงเรียนควรจัด และความถี่ของการประเมินผลพัฒนาการนักเรียน

จินตนา จาดโต (2547 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษา ความคาดหวังของผู้ปกครองที่มีต่อการจัดการศึกษาโรงเรียนเอกชน ระดับประถมศึกษาปีที่ 1 เขตจตุจักร กรุงเทพมหานคร พบว่า ผู้ปกครองมีความคาดหวังมากที่สุด ดังนี้

1. ด้านวิชาการ ให้นักเรียนอ่าน เขียน และคิดคำนวณคล่อง เน้นความสำคัญกลุ่มคณิตศาสตร์ และวิทยาศาสตร์
2. ด้านกิจการนักเรียน ควรมีเจ้าหน้าที่บริการจราจรในโรงเรียน และควรจัดบริการทางด้านสุขภาพอนามัย โดยให้การรักษาพยาบาลเบื้องต้น
3. ด้านบุคลากร ครูควรมีคุณลักษณะที่ดี ต้องรักและเมตตาศิษย์ โดยให้ความเอาใจใส่ การเล่าเรียนแก่ศิษย์
4. ด้านธุรการและการเงิน โรงเรียนควรมีจดหมายติดต่อผู้ปกครอง
5. ด้านอาคารสถานที่ และสภาพแวดล้อม ควรมีผู้รับผิดชอบ ฝ่ายอาคารสถานที่และจัดวางแผนใช้อาคารสถานที่ โดยเฉพาะ
6. ด้านความสัมพันธ์ของโรงเรียนกับผู้ปกครอง และโรงเรียนกับชุมชน ควรมีการแสดงของนักเรียนในการจัดงานประจำปีของโรงเรียน

สุรสิทธิ์ แก้วใจ (2542 : บทคัดย่อ) ได้วิจัยเรื่อง ปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจของผู้ปกครองในการส่งบุตรหลานเข้าเรียนในโรงเรียนเอกชนระดับประถมศึกษาในกรุงเทพมหานคร ผลการวิจัยพบว่า เกณฑ์ที่ผู้ปกครองตัดสินใจส่งบุตรหลานเข้าเรียนแยกตามปัจจัย คือ ปัจจัยด้านวิชาการ ได้แก่ โรงเรียนที่จัดการเรียนการสอนที่มุ่งพัฒนาทั้งด้านร่างกาย อารมณ์ สังคมและสติปัญญา ปัจจัยด้านอาคารสถานที่และการจัดสภาพแวดล้อม ได้แก่ โรงเรียนมีบรรยากาศแห่งความอบอุ่น ปลอดภัย จัดครูเวรรับ-ส่งนักเรียนเข้าออกจากโรงเรียน ปัจจัยด้านคุณลักษณะของครู ได้แก่ โรงเรียนที่ผู้บริหารมีบุคลิกดี มีความรู้ความสามารถ มีวิสัยทัศน์ มุ่งมั่นต่อความสำเร็จในการพัฒนาโรงเรียนและครูมีความรู้ความสามารถในการสอน มีความสามารถในการแก้ปัญหา ปัจจัยด้านค่าธรรมเนียมการเรียน ได้แก่ โรงเรียนยินยอมให้ผู้ปกครองผ่อนชำระค่าเล่าเรียนได้และโรงเรียนเรียกเก็บค่าธรรมเนียมไม่แพงเมื่อเทียบกับโรงเรียนอื่น ปัจจัยด้านสิ่งอำนวยความสะดวกและการบริการ ได้แก่ โรงเรียนจัดให้มีบริการด้านสุขอนามัย เช่น มีแพทย์พยาบาลตรวจสุขภาพของนักเรียนอย่างสม่ำเสมอ ปัจจัยด้านชื่อเสียงของโรงเรียน ได้แก่ โรงเรียนที่มีนักเรียนจบการศึกษา สามารถสอบเข้าเรียนต่อในสถานศึกษาที่มีชื่อเสียงได้ และคิดว่าชื่อเสียงของโรงเรียนเป็นเครื่องประกันคุณภาพทางการศึกษา ปัจจัยด้านระยะทางระหว่างบ้านกับโรงเรียน ได้แก่ สถานที่ตั้งของโรงเรียนอยู่ใกล้บ้าน

สุชาดา งามพรสุขสวัสดิ์ (2547 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเรื่อง การตัดสินใจส่งบุตรหลานเข้าเรียนระดับชั้นก่อนประถมศึกษาของผู้ปกครองนักเรียน โรงเรียนสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน เขตบางบอน จังหวัดกรุงเทพมหานคร ผลการศึกษาพบว่า

1. ผู้ปกครองนักเรียนมีการตัดสินใจส่งบุตรหลานเข้าเรียนระดับชั้นก่อนประถมศึกษา โรงเรียนสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน เขตบางบอน จังหวัดกรุงเทพมหานคร ในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ผู้ปกครองให้น้ำหนักการตัดสินใจในด้านบริการมากที่สุด รองลงมาคือด้านวิชาการ ด้านบุคลากร ด้านอาคารสถานที่และสภาพแวดล้อม ด้านความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับผู้ปกครอง ตามลำดับ และด้านที่น้อยที่สุด คือด้านค่าธรรมเนียม

2. ผู้ปกครองนักเรียนโรงเรียนสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน เขตบางบอน จังหวัดกรุงเทพมหานคร ที่มีเพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ และรายได้รวมของครอบครัวต่อเดือนต่างกันมีการตัดสินใจส่งบุตรหลานเข้าเรียนระดับชั้นก่อนประถมศึกษา โรงเรียนสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน เขตบางบอน จังหวัดกรุงเทพมหานคร ไม่แตกต่างกัน

จิราภรณ์ ไทวร (2551 : บทคัดย่อ) ได้วิจัยเรื่อง ความคิดเห็นของผู้ปกครองในการตัดสินใจส่งบุตรหลานเข้าเรียนในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก โรงเรียนสังกัดเทศบาลเมืองอ่างทอง ผลการวิจัยพบว่า

1. ความคิดเห็นของผู้ปกครองในการตัดสินใจส่งบุตรหลานเข้าเรียนในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก โรงเรียนสังกัดเทศบาลเมืองอ่างทองโดยรวม และรายด้านทุกด้านอยู่ในระดับมาก

2. ความคิดเห็นของผู้ปกครองในการตัดสินใจส่งบุตรหลานเข้าเรียนในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก โรงเรียนสังกัดเทศบาลเมืองอ่างทอง ตามวุฒิการศึกษา อาชีพและรายได้ โดยรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน

ณมตรา เปี่ยมสุวรรณ (2546 : บทคัดย่อ) ได้วิจัยเรื่อง ปัจจัยของผู้ปกครองในการตัดสินใจส่งบุตรหลานเข้าเรียนในโรงเรียนเปี่ยมสุวรรณวิทยา เขตภาษีเจริญ กรุงเทพมหานคร ผลการวิจัยพบว่า

1. ปัจจัยในการตัดสินใจของผู้ปกครองในการส่งบุตรหลานเข้าเรียนในโรงเรียนเปี่ยมสุวรรณวิทยา เรียนตามลำดับ คือ คุณลักษณะของครู การจัดการเรียนการสอน ผลสัมฤทธิ์ด้านต่างๆ ของนักเรียน ความสัมพันธ์ของโรงเรียนกับชุมชน อาคารสถานที่สิ่งแวดล้อมของโรงเรียน กิจกรรมของโรงเรียน ความปลอดภัยในโรงเรียน และการให้บริการด้านต่างๆ ของโรงเรียน

2. เปรียบเทียบปัจจัยของผู้ปกครองในการตัดสินใจส่งบุตรหลานเข้าเรียนในโรงเรียนเปี่ยมสุวรรณวิทยา จำแนกตามภูมิหลังของผู้ปกครอง พบว่า

2.1 ผู้ปกครองที่มีเพศต่างกัน มีปัจจัยในการตัดสินใจส่งบุตรหลานเข้าเรียนในโรงเรียนเปี่ยมสุวรรณวิทยา ไม่แตกต่างกัน

2.2 ผู้ปกครองที่มีช่วงอายุต่างกัน มีปัจจัยในการตัดสินใจส่งบุตรหลานเข้าเรียนในโรงเรียนเปี่ยมสุวรรณวิทยา ไม่แตกต่างกัน

2.3 ผู้ปกครองที่มีวุฒิการศึกษาต่างกัน มีความคิดเห็นต่อปัจจัยในการตัดสินใจส่งบุตรหลานเข้าเรียนในโรงเรียนเปี่ยมสุวรรณวิทยา แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ในทุกด้าน ยกเว้นด้านกิจกรรมของโรงเรียน ไม่แตกต่างกัน

2.4 ผู้ปกครองที่มีอาชีพต่างกัน มีปัจจัยในการตัดสินใจส่งบุตรหลานเข้าเรียนในโรงเรียนเปี่ยมสุวรรณวิทยา แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ในด้านคุณลักษณะของครู ส่วนปัจจัยด้านอื่นไม่แตกต่างกัน

2.5 ผู้ปกครองที่มีรายได้ต่อเดือนต่างกัน มีปัจจัยในการตัดสินใจส่งบุตรหลานเข้าเรียนในโรงเรียนเปี่ยมสุวรรณวิทยา แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ในด้านการจัดการเรียนการสอน และความปลอดภัยในโรงเรียน ส่วนปัจจัยด้านอื่นไม่แตกต่างกัน

อัญชลี เอโกบล (2548 : บทคัดย่อ) ได้วิจัยเรื่อง การตัดสินใจเลือกสถานศึกษาให้บุตรหลานในระดับก่อนประถมศึกษาของผู้ปกครองนักเรียน โรงเรียนเอกชน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา กรุงเทพมหานคร เขต 3 แขวงบางไผ่ เขตภาษีเจริญ ผลการวิจัยพบว่า

1. สถานภาพของผู้ปกครองที่เป็นกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่อายุ 31 – 40 ปี จำนวน 100 คน คิดเป็นร้อยละ 47.62 สำเร็จการศึกษาชั้นสูงสุดระดับปริญญาตรีหรือเทียบเท่า จำนวน 91 คน คิดเป็นร้อยละ 43.33 อาชีพรับจ้าง จำนวน 70 คน คิดเป็นร้อยละ 33.33 รายได้รวมของครอบครัว 10,001 – 20,000 บาท จำนวน 71 คน คิดเป็นร้อยละ 33.81

2. การตัดสินใจเลือกสถานศึกษาให้บุตรหลานในระดับก่อนประถมศึกษาของผู้ปกครองนักเรียนโรงเรียนเอกชน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา กรุงเทพมหานคร เขต 3 แขวงบางไผ่ เขตภาษีเจริญ ภาพรวมมีน้ำหนักอยู่ในระดับมากที่สุด โดยมี 3 ด้านมีน้ำหนักอยู่ในระดับมากที่สุด เรียงตามลำดับจากมากหาน้อย ดังนี้คือ ด้านการบริการ ด้านบุคลากร และด้านอาคารสถานที่สภาพแวดล้อมและทำเลที่ตั้ง ส่วนด้านการจัดการเรียนการสอน และด้านความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน มีน้ำหนักอยู่ในระดับมาก

3. เปรียบเทียบการตัดสินใจเลือกสถานศึกษาให้บุตรหลานในระดับก่อนประถมศึกษาของผู้ปกครองนักเรียนโรงเรียนเอกชน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา กรุงเทพมหานคร เขต 3 แขวงบางไผ่ เขตภาษีเจริญ พบว่า ผู้ปกครองที่มีอายุ ระดับการศึกษา และรายได้ต่างกัน มีการตัดสินใจเลือกสถานศึกษาให้บุตรหลานในระดับก่อนประถมศึกษาของผู้ปกครองนักเรียนโรงเรียน

เอกชน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา กรุงเทพมหานคร เขต 3 แขวงบางไผ่ เขตภาษีเจริญ ไม่แตกต่างกัน ส่วนผู้ปกครองที่มีอาชีพต่างกัน มีการตัดสินใจเลือกสถานศึกษาให้บุตรหลานในระดับก่อนประถมศึกษาในภาพรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

สมสมัย ธรรมรักษ์ (2546 : บทคัดย่อ) ได้วิจัยเรื่อง ปัจจัยการตัดสินใจของผู้ปกครองในการส่งบุตรหลานเข้าเรียนในโรงเรียนอนุบาลอัญญกาล เขตบางเขน กรุงเทพมหานคร ผลการวิจัยพบว่า

1. ผู้ปกครองส่วนใหญ่เป็นเพศหญิงอายุ 35 ปีขึ้นไป จำนวน 37 คน คิดเป็นร้อยละ 41.1 การศึกษาชั้นสูงสุดระดับปริญญาตรี จำนวน 41 คน คิดเป็นร้อยละ 45.6 อาชีพพนักงานบริษัท ร้านค้า จำนวน 44 คน คิดเป็นร้อยละ 45.6 รายได้ของครอบครัวอยู่ในระหว่าง 5,000 ถึง 10,000 บาท 37 คน คิดเป็นร้อยละ 41.1

2. ปัจจัยการตัดสินใจของผู้ปกครองในการส่งบุตรหลานเข้าเรียนในโรงเรียนอนุบาลอัญญกาล ผู้ปกครองส่วนใหญ่ตัดสินใจ โดยมีความคิดเห็นในภาพรวมอยู่ในระดับเห็นด้วยมากที่สุด เป็นปัจจัยทางด้านคุณสมบัติของบุคลากร เป็นอันดับแรก รองลงมา ได้แก่ ชื่อเสียงของโรงเรียน ลำดับต่อมาเป็นอาคารสถานที่ และการจัดสภาพแวดล้อม งานวิชาการ การบริหารโรงเรียน การอำนวยความสะดวกและการบริการ ค่าธรรมเนียมการสอน การประชาสัมพันธ์ ระยะทางระหว่างบ้านกับโรงเรียน และลำดับสุดท้าย ที่ปกครองส่วนใหญ่ตัดสินใจ โดยมีความคิดเห็นในภาพรวมอยู่ในระดับเห็นด้วยมาก เป็นปัจจัยความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับผู้ปกครองและชุมชน

3. ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้ปกครองในด้านการตัดสินใจส่งบุตรหลานเข้าเรียนในโรงเรียนอนุบาลอัญญกาล พบว่า เมื่อจำแนกตามเพศ มีความคิดเห็นไม่แตกต่างกัน และเมื่อเปรียบเทียบประเด็นย่อย พบว่า มีความคิดเห็นด้านอาคารสถานที่และจัดสภาพแวดล้อม ค่าธรรมเนียมการสอน การอำนวยความสะดวกและการบริการ มีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

4. ผู้บริหารและครูโรงเรียนอนุบาลอัญญกาล ให้ข้อเสนอแนะในด้านปัจจัยทุกๆด้านที่มี การดำเนินงานและถือปฏิบัติอยู่แล้วที่ผู้ปกครองส่วนใหญ่พอใจ โดยมีความคิดเห็นอยู่ในระดับเห็นด้วยมากที่สุด โรงเรียนก็จะถือปฏิบัติและดำรงไว้และดำเนินงานอย่างต่อเนื่องให้ดียิ่งๆขึ้นไป และปัจจัยที่ควรปรับปรุงมากที่สุด ทางโรงเรียนก็ควรริบดำเนินการศึกษาหาข้อมูลเพิ่มเติมเพื่อเร่งแก้ไข ปัญหาโดยเร็ว

กมล นาคสมบูรณ์ (2547: บทคัดย่อ) ได้วิจัยเรื่อง ปัจจัยที่ส่งผลให้ผู้ปกครองตัดสินใจส่งนักเรียนเข้าเรียนโรงเรียนเอกชนในจังหวัดระยอง ผลการวิจัยพบว่า

1. ผู้ปกครองที่มีอาชีพรับราชการหรือรัฐวิสาหกิจและอาชีพอิสระทั่วไป มีการตัดสินใจส่งนักเรียนเข้าเรียนโรงเรียนเอกชนสายสามัญ ในจังหวัดระยองโดยรวมและรายด้านแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

2. ผู้ปกครองที่มีระดับการศึกษาต่ำกว่าปริญญาตรีและปริญญาตรีขึ้นไป มีการตัดสินใจส่งนักเรียนเข้าเรียนโรงเรียนเอกชนสายสามัญ ในจังหวัดระยอง ด้านการบริหารวิชาการ การบริหารกิจการนักเรียน การบริหารงานบุคลากร การจัดสภาพแวดล้อมในโรงเรียนและอาคารสถานที่ ความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนด้านการเก็บค่าธรรมเนียมการเรียน และด้านบริการรถรับส่งและอาหารกลางวันแก่นักเรียนแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

3. ผู้ปกครองที่มีรายได้ต่ำกว่า 5,000 – 10,000 บาท/เดือน และรายได้มากกว่า 10,000 บาท/เดือน มีการตัดสินใจส่งนักเรียนเข้าเรียนโรงเรียนเอกชนสายสามัญ ในจังหวัดระยอง ด้านการเก็บค่าธรรมเนียมการเรียน และด้านการบริการรถรับส่งและอาหารกลางวันแก่นักเรียนแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนด้านอื่น ๆ แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

4. ผู้ปกครองที่มีระยะห่างจากบ้านมาโรงเรียนน้อยกว่า 3 กิโลเมตรและตั้งแต่ 3 กิโลเมตรขึ้นไป มีการตัดสินใจส่งนักเรียนเข้าเรียนโรงเรียนเอกชนสายสามัญในจังหวัดระยอง ในด้านการบริหารงานวิชาการ ด้านการบริหารงานบุคลากร ด้านการเก็บค่าธรรมเนียมการเรียน ด้านการบริการรถรับส่งและอาหารกลางวันแก่นักเรียน และด้านความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนด้านการบริหารงานกิจการนักเรียน และด้านการจัดสภาพแวดล้อมในโรงเรียนและอาคารสถานที่ แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

นำพร ศิริเศรษฐ (2547 : บทคัดย่อ) ได้วิจัยเรื่อง ปัจจัยในการตัดสินใจส่งบุตรหลานเข้าเรียนระดับชั้นก่อนประถมศึกษาของผู้ปกครองโรงเรียนเซนต์โยเซฟเพชรบุรี อำเภอเมือง จังหวัดเพชรบุรี ผลการวิจัยพบว่า ปัจจัยในการตัดสินใจส่งบุตรหลานเข้าเรียนระดับชั้นก่อนประถมศึกษาของผู้ปกครองโรงเรียนเซนต์โยเซฟเพชรบุรีโดยเรียงลำดับจากมากไปน้อย ดังนี้ คือ ด้านบุคลากร ด้านอาคารสถานที่ และสภาพแวดล้อม ด้านวิชาการ ด้านความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน ด้านธุรการ ด้านกิจการนักเรียน ตามลำดับ สำหรับความคิดเห็นในการตัดสินใจส่งบุตรหลานเข้าเรียนระดับชั้นก่อนประถมศึกษาของผู้ปกครองโรงเรียนเซนต์โยเซฟเพชรบุรี จำแนกตามอายุ ระดับการศึกษา อาชีพ และรายได้ พบว่า ผู้ปกครองที่มีอายุต่างกัน มีความคิดเห็นแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนผู้ปกครองที่มีระดับการศึกษาต่างกัน อาชีพต่างกัน และรายได้ต่างกันนั้น มีความคิดเห็นไม่แตกต่างกัน

รัชเนีย พุณทรัพย์ทวีกิจ (2548 : บทคัดย่อ) ได้วิจัยเรื่อง การศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจของผู้ปกครองในการเลือกสถานศึกษาระดับก่อนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตบางกะปิ กรุงเทพมหานคร ผลการวิจัยพบว่า

1. ความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจเลือกสถานศึกษาระดับก่อนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตบางกะปิ กรุงเทพมหานคร ในภาพรวมอยู่ในระดับมากและรายด้านอยู่ในระดับมาก เรียงลำดับดังนี้ 1) ปัจจัยด้านครูผู้สอน 2) ปัจจัยด้านสภาพแวดล้อมสถานศึกษา 3) ปัจจัยด้านการอำนวยความสะดวกและบริการ 4) ปัจจัยด้านการจัดการเรียนการสอน 5) ปัจจัยด้านการประสานสัมพันธ์กับชุมชน

2. ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจของผู้ปกครองในการเลือกสถานศึกษาระดับก่อนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตบางกะปิ กรุงเทพมหานคร ระหว่างผู้ปกครองที่มีวุฒิการศึกษาต่างกัน พบว่า โดยภาพรวมและรายด้าน ผู้ปกครองที่มีวุฒิการศึกษาแตกต่างกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจในการเลือกสถานศึกษาระดับก่อนประถมศึกษาแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05 ยกเว้นปัจจัยด้านการอำนวยความสะดวกและบริการ แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

3. ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจของผู้ปกครองในการเลือกสถานศึกษาระดับก่อนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตบางกะปิ กรุงเทพมหานคร ระหว่างผู้ปกครองที่มีรายได้ต่างกัน พบว่า โดยภาพรวมและรายด้าน ผู้ปกครองที่มีรายได้แตกต่างกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับ ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจเลือกสถานศึกษา ระดับก่อนประถมศึกษาแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05 ยกเว้นปัจจัยด้านการอำนวยความสะดวกและบริการ และปัจจัยด้านการประสานสัมพันธ์กับชุมชน แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

รชตวัน สุวรรณดี (2550 : บทคัดย่อ) ได้วิจัยเรื่อง ปัจจัยที่ส่งผลต่อการตัดสินใจเลือกโรงเรียนอนุบาลเอกชนของผู้ปกครองในเขตกรุงเทพมหานคร ผลการวิจัยพบว่า ปัจจัยที่ส่งผลต่อการตัดสินใจเลือกโรงเรียนอนุบาลเอกชนของผู้ปกครองในเขตกรุงเทพมหานคร โดยรวมทุกปัจจัย มีผลในระดับมาก เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ได้แก่ ปัจจัยด้านการจัดการศึกษา รองลงมา ปัจจัยด้านสถานที่ ปัจจัยด้านค่าใช้จ่ายในการศึกษา และปัจจัยด้านการส่งเสริมการตลาดตามลำดับ

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลลักษณะทางด้านประชากรศาสตร์ พบว่า ผู้ปกครองที่มีเพศ อาชีพ และความสัมพันธ์ของเด็กในปกครองแตกต่างกัน มีปัจจัยที่ส่งผลต่อการตัดสินใจเลือกโรงเรียนอนุบาลเอกชนไม่แตกต่างกัน ส่วนทางด้านอายุและการศึกษาที่แตกต่างกัน มีปัจจัยที่ส่งผลต่อการตัดสินใจเลือกโรงเรียนอนุบาลเอกชนแตกต่างกันในด้านปัจจัยการส่งเสริมทางการตลาด ส่วน

ผู้ปกครองที่มีรายได้และจำนวนบุตรหลานที่เรียนหรือเคยเรียน โรงเรียนอนุบาลเอกชนที่แตกต่างกัน มีปัจจัยที่ส่งผลต่อการตัดสินใจเลือกแตกต่างกันในด้านปัจจัยทางด้านสถานที่

สุภาพร นิลโท (2551 : บทคัดย่อ) ได้วิจัยเรื่อง ปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจของผู้ปกครอง ในการส่งบุตรหลานเข้ารับเลี้ยงดูที่ศูนย์เด็กเล็กกวิทยาเขตสิรินธรราชวิทยาลัย ในพระราชูปถัมภ์ จังหวัดนครปฐม ผลการวิจัยพบว่า

1. ผู้ปกครองที่ตอบแบบสอบถาม ส่วนมากเป็นเพศหญิง 142 คน คิดเป็นร้อยละ 46.47 มีอายุระหว่าง 31 – 40 ปี จำนวน 117 คน คิดเป็นร้อยละ 43.49 มีการศึกษาระดับมัธยม/ปวช. จำนวน 115 คน คิดเป็นร้อยละ 42.75 มีอาชีพรับจ้าง จำนวน 99 คน คิดเป็นร้อยละ 36.80 และมีรายได้ต่อเดือน ตั้งแต่ 5001 – 10,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 40.88

2. ผู้ปกครองมีความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยการตัดสินใจในการส่งบุตรหลานเข้ารับเลี้ยงดูที่ศูนย์เด็กเล็กกวิทยาเขตสิรินธรราชวิทยาลัย ในพระราชูปถัมภ์ จังหวัดนครปฐม โดยรวมทั้ง 4 ด้าน คือ (1) ด้านการบริหารงาน (2) ด้านบทบาทของครูอนุบาล (3) ด้านการจัดสภาพแวดล้อมและอาคารสถานที่และ (4) ด้านความสัมพันธ์ระหว่างศูนย์เด็กเล็กกวิทยาเขตสิรินธรราชวิทยาลัย ในพระราชูปถัมภ์ จังหวัดนครปฐมกับชุมชน อยู่ในระดับเห็นด้วยอย่างยิ่ง

3. ผู้ปกครองที่มีเพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพและรายได้ต่อเดือนแตกต่างกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยการตัดสินใจในการส่งบุตรหลานเข้ารับเลี้ยงดูที่ศูนย์เด็กเล็กกวิทยาเขตสิรินธรราชวิทยาลัย ในพระราชูปถัมภ์ จังหวัดนครปฐม โดยรวมทั้ง 4 ด้านไม่แตกต่างกัน และเมื่อแยกทดสอบเป็นรายด้าน พบว่า ประชากรที่มีระดับการศึกษาแตกต่างกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยการตัดสินใจในการส่งบุตรหลานเข้ารับเลี้ยงดูที่ศูนย์เด็กเล็กกวิทยาเขตสิรินธรราชวิทยาลัย ในพระราชูปถัมภ์ จังหวัดนครปฐมด้านการจัดสภาพแวดล้อมและอาคารสถานที่ แตกต่างกัน และผู้ปกครองที่มีอาชีพแตกต่างกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยการตัดสินใจในการส่งบุตรหลานเข้ารับเลี้ยงดูที่ศูนย์เด็กเล็กกวิทยาเขตสิรินธรราชวิทยาลัย ในพระราชูปถัมภ์ จังหวัดนครปฐม ด้านความสัมพันธ์ระหว่างศูนย์เด็กเล็กกวิทยาเขตสิรินธรราชวิทยาลัย ในพระราชูปถัมภ์ จังหวัดนครปฐมกับชุมชนแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนด้านอื่นๆไม่พบความแตกต่าง

4. ผู้ปกครองได้เสนอปัญหาและแนวทางแก้ไขที่สำคัญคือ (1) ครูไม่ค่อยเอาใจใส่ในการดูแลเด็กอย่างสม่ำเสมอ จึงควรเอาใจใส่อย่างสม่ำเสมอในการดูแลเด็ก (2) ห้องน้ำไม่สะอาด มีกลิ่น จึงจัดให้มีการทำความสะอาดห้องน้ำให้สะอาดและพร้อมใช้อยู่เสมอและ (3) ครูเปิดโอกาสให้เด็กมีความกล้าแสดงออกไม่เท่าเทียมกัน จึงควรเปิดโอกาสให้เด็กได้กล้าแสดงออกโดยเท่าเทียมกัน

จอมขวัญ โทณะวณิก (2547 : บทคัดย่อ) ได้วิจัยเรื่อง การตัดสินใจเลือกโรงเรียนอนุบาลนานาชาติให้บุตรหลานได้เข้ารับการศึกษ ของผู้ปกครองในเขตกรุงเทพมหานคร ผลการวิจัยพบว่า

1. ผู้ปกครองที่มีอายุแตกต่างกัน โดยส่วนรวมมีการตัดสินใจเลือกโรงเรียนอนุบาลนานาชาติไม่มีความแตกต่างกัน ยกเว้นบางรายการที่มีความเห็นแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 คือ กลุ่มผู้ปกครองอายุระหว่าง 36 – 40 ปี มีความคิดเห็นแตกต่างกับกลุ่มอายุอื่นๆ ในด้านหลักสูตรการเรียนการสอนของโรงเรียน
2. ผู้ปกครองที่มีระดับการศึกษาแตกต่างกันโดยส่วนรวมมีการตัดสินใจเลือกโรงเรียนอนุบาลนานาชาติไม่มีความแตกต่างกัน ยกเว้นในบางรายการที่มีความเห็นแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 คือ ผู้ปกครองที่มีการศึกษาในระดับต่ำกว่าปริญญาตรี มีความคิดเห็นแตกต่างกับกลุ่มระดับการศึกษาอื่นๆ ในด้านที่ตั้งของโรงเรียน และในด้านครูและบุคลากรทางการศึกษา
3. ผู้ปกครองที่มีรายได้รวมแตกต่างกันโดยส่วนรวมมีการตัดสินใจเลือกโรงเรียนอนุบาลนานาชาติไม่มีความแตกต่างกัน ยกเว้นในบางรายการที่มีความคิดเห็นแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 คือ ผู้ปกครองที่มีรายได้น้อยกว่า 100,000 บาทต่อเดือน และผู้ปกครองที่มีรายได้ระหว่าง 100,000 – 500,000 บาทต่อเดือน ในด้านค่าใช้จ่ายในการศึกษา และด้านความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนและผู้ปกครอง
4. ผู้ปกครองที่มีเชื้อชาติแตกต่างกัน โดยส่วนรวมมีการตัดสินใจเลือกโรงเรียนอนุบาลนานาชาติไม่มีความแตกต่างกัน

2. งานวิจัยต่างประเทศ

Culwell (1991:5) ได้ศึกษาสำรวจข้อมูลในการตัดสินใจเลือกโรงเรียนของผู้ปกครองในอดีตช่วงปี ค.ศ.1880-1990 พบว่า การตัดสินใจเลือกโรงเรียนของผู้ปกครองมีความขัดแย้งกับนโยบายการดำเนินงานของโรงเรียน การจัดสรรโรงเรียนให้กับผู้เรียน ขึ้นอยู่กับที่อยู่ของผู้เรียนเป็นสำคัญ และยังเปิดโอกาสให้ผู้เรียนต่างเผ่าต่างรัฐ ได้อยู่ร่วมกัน ซึ่งเป็นนโยบายในการดำเนินงานของโรงเรียน ในหลายๆ รัฐ และโรงเรียนในส่วนท้องถิ่นในปัจจุบัน มีแนวทางการเลือกหลายทาง เช่น นโยบายของโรงเรียน การคมนาคม มีผลต่อการตัดสินใจเลือกโรงเรียน เพราะบางโรงเรียนมีการบริการด้านการรับ-ส่งนักเรียนด้วย ปัจจัยด้านความสะดวกสบาย เช่น ที่ตั้งของโรงเรียนอยู่ใกล้ที่ทำงานของผู้ปกครองและการบริการดูแลนักเรียนหลังเลิกเรียน ก็เป็นปัจจัยหนึ่งที่มีผลต่อการตัดสินใจเลือกโรงเรียน

Dickson (2000:4) ได้ศึกษาความพึงพอใจของผู้ปกครองที่มีต่อโปรแกรมการเลือกโรงเรียนของรัฐ พบว่า ความพึงพอใจของผู้ปกครองที่มีต่อโปรแกรมการเลือกโรงเรียนประกอบด้วยองค์ประกอบ 6 ด้าน ได้แก่ ด้านคุณภาพของบุคลากร ด้านบรรยากาศของโรงเรียน ด้านหลักสูตรและการสอน ด้านการมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง ด้านที่ตั้งของโรงเรียน และด้านกิจกรรมของนักเรียน ผลการวิจัยพบว่า ผู้ปกครองมีความพึงพอใจต่อการเลือกโรงเรียนอยู่ในระดับสูง และความสัมพันธ์ระหว่างความพึงพอใจของผู้ปกครอง และช่วงเวลาในการเลือกโรงเรียนมีความสัมพันธ์ในเชิงบวก ผู้ปกครองที่มีบุตรหลานเข้าร่วมในโปรแกรมการเลือกเรียนในโรงเรียนรัฐบาล มีความพึงพอใจในโรงเรียนที่เลือก องค์ประกอบด้านต่างๆ มีส่วนในการเลือกโรงเรียนและผู้ปกครองมีความพึงพอใจในช่วงเวลาที่มีการใช้โปรแกรมนี้

Metcalf (2006:6) ได้ศึกษาหาเหตุผลของผู้ปกครองในการเลือกโรงเรียนในแถบชานเมือง ได้แก่ โรงเรียนอนุบาลในเมืองเดอร์บัน พบว่า เหตุผลในการเลือกโรงเรียนของผู้ปกครองมีวิธีการในการเลือกโรงเรียนที่หลากหลาย ไม่เพียงแต่สนใจในเรื่องการสอนที่ดี แต่ยังพิจารณาถึงความสะดวกสบาย การแข่งขัน และสภาพสังคม และผู้ปกครองตัดสินใจเลือกโรงเรียนโดยไม่คำนึงถึงปัจจัยด้านการเรียนการสอนหรืองานด้านวิชาการ แต่ขึ้นอยู่กับปัจจัยทางด้านเศรษฐกิจเป็นสำคัญ

Resnick (2006:5) ได้ศึกษาความคิดเห็นของผู้ปกครองในโรงเรียนรัฐบาลที่มีต่อการเลือกโรงเรียน พบว่า ผู้ปกครองที่อยู่ในโรงเรียนรัฐบาลมีรูปแบบการเลือกที่แตกต่างกัน การตัดสินใจเลือกโรงเรียนของผู้ปกครองไม่ได้คำนึงเพียงแค่การเรียนการสอนเท่านั้น แต่ยังคำนึงถึงปัจจัยด้านสังคม ที่จะส่งผลถึงผู้เรียน 3 ด้าน คือ การอยู่รอด การศึกษาและวัฒนธรรม ซึ่งทำให้ผู้เรียนมีความปลอดภัยทั้งทางร่างกาย และการอยู่ร่วมกันในสังคม มีระบบการศึกษาที่มีคุณภาพด้วย

จากการศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ทั้งในประเทศและต่างประเทศดังกล่าวข้างต้น ผู้วิจัยได้นำหลักการ แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องมากำหนดตัวแปรและสร้างข้อคำถาม เพื่อศึกษาเปรียบเทียบเกณฑ์การตัดสินใจของผู้ปกครองในการส่งบุตรหลานเข้าเรียนในระดับอนุบาลของโรงเรียนในเขตบางเขน กรุงเทพมหานคร